

T.C.

KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

**TÜRK DÜNYASI HAYVAN MASALLARININ
DEĞERLER AKTARIMI BAKIMINDAN İNCELENMESİ**

Abdullah MUTLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KIRŞEHİR-2020

©2020 - Abdullah MUTLU

T.C.
KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

TÜRK DÜNYASI HAYVAN MASALLARININ
DEĞERLER AKTARIMI BAKIMINDAN İNCELENMESİ

ANALYZING THE TURKISH WORLD ANIMAL TALES
IN POINT OF VALUES TRANSFER

Hazırlayan
Abdullah MUTLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Doç. Dr. Remzi CAN
KIRŞEHİR-2020

KABUL VE ONAY

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü *Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi* Anabilim Dalı *Türkçe Eğitimi* Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi, Abdullah MUTLU tarafından hazırlanan “*Türk Dünyası Hayvan Masallarının Değerler Aktarımı Bakımından İncelenmesi*” adlı tez çalışması **06/08/2020** tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından oybirliği/oyçokluğu ile **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Danışman :

Doç. Dr. Remzi CAN

Üye :

Doç. Dr. Abdulkerim KARADENİZ

Üye :

Dr. Öğr. Üyesi Murat YİĞİT

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../20..

(İmza)

Doç. Dr. Hüseyin ŞİMŞEK

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

.../.../2020

Abdullah MUTLU

İmza

ÖZET
TÜRK DÜNYASI HAYVAN MASALLARININ
DEĞERLER AKTARIMI BAKIMINDAN İNCELENMESİ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan: Abdullah MUTLU

Danışman: Doç. Dr. Remzi CAN

2020 – (XI+91)

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü

Türkçe ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı

Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

Jüri

Doç. Dr. Remzi CAN

Doç. Dr. Abdulkerim KARADENİZ

Dr. Öğr. Üyesi Murat YİĞİT

Bu araştırmada amaç, Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanan Türkçe dersi öğretim programında anılan değerler eğitimi açısından sözlü millî kültürün yapı taşlarından olan ve artık unutulmaya yüz tutan hayvan masallarının sahip olduğu zenginliği ortaya koymaktır. Sahip olduğu işlev yönüyle sosyal yapıyı şekillendirmede başı çeken unsurlardan olan değerlerin genç nesillere kazandırılmasının, millî kültürün genç kuşağa aktarımı ve “millet olma” bakımından hayati bir ehemmiyete sahip olduğu düşünülmektedir. Araştırmanın amaç ve nitelikleri göz önüne alındığında araştırma modellerinden doküman incelemesi araştırma modelinin içerik çözümlemesi türünün bu çalışmaya daha uygun olduğu düşünülmüştür.

Türk dünyasından derlenen halk masalları içinde yer alan hayvan masalları evreninden seçilen birinci örnekleme yapılan incelemede 36 Türk hayvan masalı içinde muhtelif dağılımlarla tekrar eden 571 deyime ulaşılmıştır. Masal başına deyim ortalamasının 15,86 olduğu görülmüştür. Ana dili eğitiminde söz varlığını zenginleştirme çalışmaları açısından bakıldığında söz konusu masalların bu yönüyle bile dikkate değer bir kaynak olduğu düşünülmektedir. Taşıdığı iletiler açısından incelenen masalarda en yüksek frekansta *iyilerin ödüllendirilip kötülerin cezalandırılması gerektiği*” ileti, tespit edilmiştir. Schwartz değerler ölçeğine göre incelenen 42 Türk dünyası hayvan masalında 180 değer tespit edilmiş, en yüksek frekansta *iyilikseverlik* değerinin olduğu görülmüştür.

Kullanımda olan ortaokul Türkçe ders kitapları incelendiğinde 8 farklı ders kitabında 16 masal kullanıldığı, bu masalardan 5 tanesinin serbest okuma parçası olarak; 3 tanesinin dinleme metni olarak; 8 tanesinin ise okuma metni olarak verildiği görülmüştür. İncelenen

16 masaldan 5 tanesinin özgün veya adaptasyon masallardan oluştuğu, 3 tanesinin Beydaba'dan aktarma masallar olduğu, 8 masalın ise La Fontaine'den çeviri olduğu görölmüşür. Bu bağlamda, çeşitli özellikleri ile ele alınmış olan Türk dünyası hayvan masallarının Türkçe ders kitaplarında ve hatta yabancılara Türkçe öğretimi materyal hazırlığında faydalanılması gereken kaynaklar olduğu sonucu belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Değer, Hayvan Masalları, Türk Dünyası.

ABSTRACT
ANALYZING THE TURKISH WORLD ANIMAL TALES
IN POINT OF VALUES TRANSFER

M.Sc.Thesis

Preparer: Abdullah MUTLU

Advisor : Assoc. Prof. Dr. Remzi CAN

2020 – (XIII+91)

Kırşehir Ahi Evran University, Graduate School of Social Sciences

Turkish and Social Sciences Department

Turkish Education Science

Jury

Assoc. Prof. Dr. Remzi CAN

Assoc. Prof. Dr. Abdulkerim KARADENİZ

Assist. Prof. Dr. Murat YİĞİT

The aim of this research is to reveal the richness of animal tales, which is one of the building blocks of the oral national culture in terms of education of values mentioned in the Turkish curriculum prepared by the Ministry of National Education. It is believed that the acquisition of values, which are the leading factors in shaping the social structure in terms of its function, to the younger generations, has a vital importance in terms of transferring the national culture to the younger generation and “being a nation”. Considering the aims and qualities of this research, it is thought that the content analysis type of the document review research model, which is one of the research models, is more suitable for this study.

In the universe of animal tales, which are among the folktales compiled from the Turkish world, the study, which is done in the first sample, has reached 571 idioms that repeat in 36 Turkish animal tales with various distributions. The average of idiom per tale was found to be 15.86. From the point of view of enriching the vocabulary education in mother tongue education, it is considered that these tales are a remarkable resource even with this aspect. In the tales examined in terms of the messages it carries, the message that good ones should be rewarded and bad ones should be punished was identified at the highest frequency. In the 42 Turkish world animal tales, which were examined according to the Schwartz’s values scale, 180 values were detected and it was observed that the benevolence value was found at the highest frequency.

When the secondary school Turkish textbooks in use are examined, 16 fairy tales are used in 8 different textbooks, 5 of these tales are free reading parts; As the listening text of 3; It was observed that 8 of them were given as reading text. It was observed that 5 of the 16 tales examined were original or adaptation tales, 3 were transfers from Beydaba, and 8 tales

were translations from La Fontaine. In this context, the conclusion that the Turkish world animal tales, which are handled with their various features, are the sources that should be utilized in the Turkish education textbooks and even in the preparation of Turkish teaching materials for foreigners.

Keywords: Animal Tales, Turkish World, Value.

ÖN SÖZ

Bir lisan, sadece, onu konuşanların kullandığı iletişim aracı değildir; aynı zamanda yüz yıllar boyu edinilegelen kültürel birikimin ve o lisanı konuşan millete ait tarihin de taşıyıcısı konumundadır. Bir milletin birlik ve beraberliğinin idamesi, bireylerin sevinçlere ortak olup acılara beraber katlanmasıyla mümkün olabilir. Bu birlik ve beraberliği sağlayacak yegâne hazine de o milletin değerleridir. O halde, araştırmacının görevi, geçmişle geleceği bir birine kavuştururken milletin sözlü hafızasında canlı duran halk edebiyatı ürünlerini bu amaç doğrultusunda incelemek olsa gerektir. Bu sebeple, araştırmamızda “Millî Eğitim Bakanlığınca yayımlanan 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programının perspektifini oluşturan değerlerin aktarımı açısından Türk Dünyasından derlenen hayvan masalları uygun bir içeriğe sahip midir?” sorusuna cevap aranmış, elde edilen bulgular nicel verilerle ifade edilmiştir. Alan yazında değerler eğitimi üzerine ve masallar üzerine ayrı ayrı pek çok araştırma yapılmış olmasına rağmen Türk hayvan masalları özelinde yapılmış, değerler eğitimi ile ilgili bir çalışmaya rastlanamamıştır. Çeşitli kaynaklardaki hayvan masalları tekrar tekrar okunup incelenerek masalların barındırdığı deyimler sayesinde dil zenginliği, taşıdığı iletilerin frekansları ve Schwartz değer ölçeğine göre ilişkili oldukları değerler tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçların yapılacak çalışmalara fayda sağlaması beklenmektedir.

Zamansız kaybettiğimiz Prof. Dr. Ali Berat Alptekin Hoca'mın aziz hatırasına saygıyla...

Kırşehir-2020

Abdullah MUTLU

İÇİNDEKİLER

Sayfa

KABUL VE ONAY	i
BİLDİRİM.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iv
ÖN SÖZ.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xii
BÖLÜM I	1
1. GİRİŞ	1
1.1. ARAŞTIRMA PROBLEMİ	2
1.1.1. Problem Durumu	2
1.1.2. Problem Cümlesi	4
1.1.3. Alt Problemler	4
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI	5
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	5
1.4. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI	6
1.5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	6
1.6. TANIMLAR	8
BÖLÜM II	9
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	9
2.1. KONU İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	9
2.1.2. Konuyla İlgili Yurt İçinde ve Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	9
2.2. KAVRAMSAL ÇERÇEVEDE MASALLAR VE DEĞERLER	11
2.2.2. Masalların Genel Özellikleri	12

2.2.3. Masalların Tasnifi.....	15
2.2.4. Hayvan Masallarının Eğitimdeki Yeri ve Önemi	16
2.2.5. Değerler	18
2.2.6. Değerlerin Özellikleri ve İşlevleri	18
2.2.7. Değerlerin Sınıflandırılması	19
2.2.8. Hayvan Masallarının Değerler Eğitimi Yönüyle İncelenmesi	21
BÖLÜM III	23
3. YÖNTEM	23
3.1. ARAŞTIRMA MODELİ	23
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	23
3.3. VERİ TOPLAMA ARACI	24
3.4. VERİ ANALİZİ	24
BÖLÜM IV	25
4. BULGULAR	25
4.1. KULLANIMDAKİ TÜRKÇE DERS KİTAPLARININ MASALLAR AÇISINDAN DURUMU	25
4.2. HAYVAN MASALLARININ DİL ZENGİNLİĞİ AÇISINDAN ÖNEMİ	26
4.3. HAYVAN MASALLARINDA KULLANILAN DEYİMLERE AİT BULGULAR	28
4.4. HAYVAN MASALLARININ TAŞIDIĞI İLETİLER AÇISINDAN ÖNEMİ	41
4.5. DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN ELDE EDİLEN VERİLER	45
BÖLÜM V	84
5. SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER	84
5.1. SONUÇ VE TARTIŞMA	84
5.2. ÖNERİLER	85

KAYNAKÇA	87
EKLER	90
ÖZGEÇMİŞ	91

TABLolar LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1.1. <i>Değerler Eğitimi ile İlgili Olduğu Düşünülen Masallar</i>	7
Tablo 2.2. <i>Schwartz 'a Göre Değerlerin Sınıflaması</i>	20
Tablo 4.1. <i>Türkçe Ders Kitaplarının Masallar Açısından Durumu</i>	25
Tablo 4.2. <i>A Harfi ile Başlayan Deyimler</i>	29
Tablo 4.3. <i>B Harfi ile Başlayan Deyimler</i>	29
Tablo 4.4. <i>C Harfi ile Başlayan Deyimler</i>	30
Tablo 4.5. <i>Ç Harfi ile Başlayan Deyimler</i>	30
Tablo 4.6. <i>A Harfi ile Başlayan Deyimler</i>	30
Tablo 4.7. <i>E Harfi ile Başlayan Deyimler</i>	31
Tablo 4.8. <i>F Harfi ile Başlayan Deyimler</i>	31
Tablo 4.9. <i>G Harfi ile Başlayan Deyimler</i>	32
Tablo 4.10. <i>H Harfi ile Başlayan Deyimler</i>	32
Tablo 4.11. <i>I Harfi ile Başlayan Deyimler</i>	33
Tablo 4.12. <i>İ Harfi ile Başlayan Deyimler</i>	33
Tablo 4.13. <i>K Harfi ile Başlayan Deyimler</i>	34
Tablo 4.14. <i>L Harfi ile Başlayan Deyimler</i>	35
Tablo 4.15. <i>M Harfi ile Başlayan Deyimler</i>	35
Tablo 4.16. <i>N Harfi ile Başlayan Deyimler</i>	35
Tablo 4.17. <i>O Harfi ile Başlayan Deyimler</i>	35
Tablo 4.18. <i>Ö Harfi ile Başlayan Deyimler</i>	36

Tablo 4. 19. P Harfi ile Başlayan Deyimler	36
Tablo 4. 20. R Harfi ile Başlayan Deyimler	36
Tablo 4. 21. S Harfi ile Başlayan Deyimler	37
Tablo 4. 22. Ş Harfi ile Başlayan Deyimler	37
Tablo 4. 23. T Harfi ile Başlayan Deyimler	38
Tablo 4. 24. U Harfi ile Başlayan Deyimler	38
Tablo 4. 25. Ü Harfi ile Başlayan Deyimler	38
Tablo 4. 26. V Harfi ile Başlayan Deyimler	38
Tablo 4. 27. Y Harfi ile Başlayan Deyimler	38
Tablo 4. 28. Z Harfi ile Başlayan Deyimler.....	40
Tablo 4.29. Tespit Edilen Deyimler Genel Tablosu	40

Şekil 1.1. *Değer Tipleri ve Ana Değer grupları arasındaki ilişkilere yönelik model.18*

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılan simge ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklamalar
Akt.	Aktaran
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
TDK	Türk Dil Kurumu

Simgeler

A	Tespit Edilen Deyim
A2	Tespit Edilen İleti
B	Deyimin Kullanıldığı Masal Adı
B2	Masal Adı
f	Frekans değeri
F ₁	Bir Deyimin Kullanıldığı Masaldaki Frekansı
F ₂	İletinin Frekansı
F _t	Bir Deyimin Tüm Örneklemdeki Frekansı
N	Elde edilen veri kümesindeki eleman sayısı
$\sum(f)$	Frekans değerleri toplamı

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Sosyal bir varlık olan insanın davranışlarının gerçekleşmesinde onu yönlendiren temel ölçütlerin başında ait olduğu toplumun kişiye edindirdiği değerler sistemi gelmektedir. Her milletin kendisini diğer milletlerden ayıran bazı karakteristik özellikleri vardır. Bu özelliklerin oluşumunda; birlik, beraberliğin tesisinde ve muhafazasında; âdetler, gelenek, görenekler ve toplumsal inanışlar büyük bir önem taşır. Bu sebeple her millet bekası için öz değerlerini yeni nesillere aktarma gayesindedir.

Ülkemizde de tüm eğitim öğretim programlarının hazırlanmasında temel çerçeve olan 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununda Türk Millî Eğitimi'nin genel amaçları ifade edilmiştir. Bu kanuna bağlı olarak hazırlanıp 2019'da yayımlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda "Öğretim Programlarının Perspektifi" başlığında "Değerlerimiz" alt başlığı altında konu ele alınarak:

"Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünüme ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatımızın rutin akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan kudretin ve gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceğinin, değerlerini benimsemiş ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlarına bağlı olduğu tartışma götürmez bir gerçektir. Bundan dolayı eğitim sistemimiz her bir üyesine uygun ahlâkî kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırma amacıyla hareket eder. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir.

Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. "Eğitim programı"; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur.

Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan “kök değerler” şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına, hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.” denilerek konunun ehemmiyeti vurgulanmış, daha önceki Türkçe Dersi öğretim programlarında yer verilmemişken 2018 ve 2019 yılında yayımlanan programlarda değerler eğitimine ayrıca değinilmiştir.

1.1. ARAŞTIRMA PROBLEMİ

1.1.1. Problem Durumu

Eğitimi, en genel manası ile çocuk, genç yahut yaşlı bireylerde sosyal yaşantıya, yaşanan zamana uygun tutum ve davranış değişikliği sağlamak olarak tanımlayan Kavcar (1982), eğitimin işlevinin insanların cemiyet hayatına tam ve sağlıklı bir uyum gösterebilmeleri için insanları etkilemek olduğunu düşünür (Kavcar, 1982:1).

Değişen yaşam koşulları içerisinde teknolojik gelişmeler, yoğun çalışma hayatları, aile birliğinin yıpranması gibi amiller, toplumu meydana getiren fertleri bireyselleşmeye, yalnızlaşmaya ve bencilleşmeye itmiştir. Milletlerin tarihî mirası olan millî, dinî ve insani değerleri önemsenmemeye hatta unutulmaya başlamıştır. Bencilleşen ve yalnızlaşan bireyler yaşadıkları çevreye yabancılaşmakta; yaşadığı topluma kendini ait hissetme, birey olma; öz benliklerine, sosyal kimliklerine ulaşmakta başarısız olmaktadır. Bu sıkıntının aşılabilmesi adına son yıllarda hem dünyada hem de Türkiye’de yapılan konuyla ilgili araştırmalar ivme kazanmış, değerler eğitimine duyulan ihtiyaç ve verilen önem artmıştır.

Değerlerin gelecek nesillere aktarımı önemlidir; ancak *değerler aktarımında hangi yol izlenmeli, hangi tür materyallerden yararlanmalıdır*, sorularına tek bir cevap verebilmek mümkün görünmemektedir. Bu bağlamda değerler aktarımında edebiyat etkili bir araç olarak kullanılabilir. *“Edebiyat; malzemesi dile dayanan, insanların duygu,*

düşünce ve hayallerini dile getiren, edebi ve estetik değeri olan, bayağılık ve çirkinliği kabul etmeyen sözlü ve yazılı verimlerin tamamıdır” (Yalçın ve Aytaş, 2003:17). En güzele ulaşma gayesi içerisinde, her eser sahibi kendi gerçekliğini eserinde dile getirip bireyin ve toplumun beğenisini kazanmaya çalışır. Bu yönüyle telif bir edebî eser, müellifinin tecrübe ve tahayyülüyle sınırlıdır. Oysa halk edebiyatımızın temeli olan sözlü edebiyat ürünleri bir anda oluşmaz; yıldan yıla, dilden dile, kulaktan kulağa, eksiki tamamlanıp fazlası atılarak estetik bir biçim alır. Milletın ruhunu yansıtan bu estetik incelikler kimi zaman bir ozanın telinde türkü, kimi zaman bir ananın yaşlı gözünde ağıt, kimi zaman da bir masalcı ninenin yahut dedenin dilince masal olur, söylenir.

Birey, yetiştiğı çevreden edindiğı anadilini konuşur. Bu dile göre anlar, bu dile göre duyar, hisseder ve yaşar. Çocukların muhayyilesi ise anadilini edinip kullandığı oranda genişler.

Masallar, gerçek hayatın bakiyesidir. Yakın zamanların masallarında bilindik bir masal formeli olan “*Açıl susam, açıl!*” emrine bile ihtiyaç duymadan açılan bugünün otomatik kapıları, Ali Baba ve Kırk Haramiler dinlenmeden/okunmadan icat edilebilir miydi? Son teknoloji ürünü helikopterler, uçaklar aslında masal dünyasındaki uçan halıların şekil değiştirmiş hâlleri değil midir? Bu minvalde masallar, değerlerin aktarımında kullanılabilir araçlar olabilir. Bu çalışmanın asıl amacı da Türk halk edebiyatı ürünlerinden hayvan masallarının eğitim öğretim materyali olarak kullanılabilirliğini ortaya koymaktır.

Gerçek hayatın bakiyesi dediğimiz masallar, çeşitli araştırmacılarca tasnif edilmiş, bu tasnifler içerisinde hayvan masalları başlığına ise ayrıca yer verilmiştir.

Masallar, genel anlamda iyinin kötüye üstün geldiğini; iyiliğin, güzelliğin sonunda mutlaka kazandığını öğütleyen; nispeten kısa metinlerdir. Bu ifadedeki “iyilik” kavramı, içerisinde ahlaki, adil, dürüst, vefalı, zayıfı güçlüye karşı koruyan gibi birçok istendik tutum, davranış ve değeri de bünyesinde barındırmaktadır. “*Değerler bireyler için işaret levhaları gibidir, tehlikeli eğimlerde, kaygan zeminlerde bireye yol gösterir.*” (Dilmaç, 2014: 7). “Bireyin eğitiminde hayati önem taşıyan iyilik, adalet, doğruluk ve vefa gibi değerlerin, kavramların genç nesillere kazandırılmasında Türk coğrafyasında anlatılagelen hayvan masalları kullanılabilir mi?” sorusu araştırma konusunu oluşturmaktadır.

Hayvan masalları, “Kahramanları hayvanlar ya da hayvan/insan özelliği gösteren varlıklardan oluşan, genellikle bir ders vermenin ön planda tutulduğu masallardır.” gibi ifadelerle tanımlanmaktadır. Tanımdan da fark edileceği üzere hayvan masallarında açık yahut gizil mutlaka “*ahlaki bir ders verme fonksiyonu*” görülmektedir. Bu yönüyle düşünüldüğünde, günden güne aşınan, yıpranan millî/manevi ve evrensel değerlerin genç nesillere aktarılmasında hayvan masalları metinlerinin değerler eğitimi için kullanımının faydalı olacağı düşünülmektedir. Böylece, her ne kadar bugün sözlü edebiyat geleneğimize ait ürünler neredeyse verilemiyor olsa da en azından geçmişte kayıt altına alınabilmiş halk anlatmalarını genç nesillere tanıtmaya fırsatı elde edileceği de düşünülmektedir. Öğrencilerin ahlaki ve toplumsal gelişimlerine halk edebiyatı ürünlerinden olan “istendik” hayvan masalları vasıtasıyla katkı sağlanabileceği iddia edilmektedir.

1.1.2. Problem Cümlesi

Çalışmada, “*Millî Eğitim Bakanlığının yayımladığı 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programının perspektifini oluşturan değerlerin aktarımı açısından Türk Dünyasından derlenen hayvan masalları uygun bir içeriğe sahip midir?*” problem cümlesinin cevabı bulunmaya çalışılmıştır.

1.1.3. Alt Problemler

- 1) Ali Berat Alptekin’in *Hayvan Masalları* kitabındaki masallarda yer alan değerler nelerdir?
- 2) Naki Tezel’in *Türk Masalları* kitabında yer alan hayvan masallarının içerdiği değerler nelerdir?
- 3) Ali Berat Alptekin’in *Taşeli Masalları* kitabındaki hayvan masallarında yer alan değerler nelerdir?
- 4) Pertev Naili Boratav’ın *Az Gittik Uz Gittik* kitabında geçen hayvan masallarında yer alan değerler nelerdir?
- 5) Söz konusu Türk hayvan masallarında geçen değerlerin frekansları nelerdir?
- 6) Bu hayvan masallarının dil zenginliği açısından önemi var mıdır?
- 7) İncelenen Türk hayvan masallarında yer alan masalların içerdiği ana iletilerin frekansları ve önemi nedir?

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, millî kültürümüzü oluşturan ve artık unutulmaya yüz tutan, sözlü edebiyat ürünlerimizden hayvan masallarının Türkçe dersi öğretim programında anılan değerler eğitimi açısından sahip olduğu zenginliği ortaya koymaktır. Bu amaçla, farklı konularda masallar ve değerler eğitimi üzerine çalışma yapmış araştırmacıların eserlerinden faydalanılacaktır.

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

İşlev bakımından sosyal yapıyı şekillendiren köşe taşlarından olan değerlerin genç kuşaklara kazandırılmasının, millî kültürün yeni nesillere aktarımı ve “millet olma” bakımından hayati önem taşıdığı düşünülmektedir. Yavuz (2009), toplumu eğiten temel öğelerden birinin de masallar olduğunu ve masalların ait oldukları toplumlar tarafından çocukları-yetişkinleri, yani bütün bir halkı "uyandırmak" için yaratıldığını ifade eder; zira insanoğlu, kendi yaşam gerçeğini, çözüm önerilerini, beklentilerini masal olaylarına ve masal kahramanlarına yükleyerek anlatmış ve yüzyıllar boyu, bu yolla gelecek kuşakları uarmaya, eğitmeye, yaşamın zorluklarına karşı onları donanımlı kılmaya çalışmıştır. (Yavuz, 2009:19-22).

Toplumsal bir varlık olan insan, biyolojik büyüme sürecini tamamlarken, toplumsal normları ile bütünleşmekte ve kişiliği toplumsallaşma sürecinde oluşmaktadır (Aktaran: Kurt, 2012:2). Toplumsal hayatı düzenleyen hak, hukuk, adalet gibi kavramlar toplumsal değerlerin bir tezahürüdür ve bu değerler, bireyin yaşantısını düzenleyen yaptırım gücüne sahiptir. Ait olma - birey olma sürecindeki genç nesillerin toplumsal normlara uygun yetişebilmesi ancak söz konusu değerlerin doğru bir biçimde aktarılabilmesiyle mümkün olabilir.

Eğitimin toplumsal işlevinde amaç, toplumun sürekliliğini sağlamak için toplumla uyumlu bir biçimde hareket eden bireyler yetiştirmektir. Eğitim kurumları bu işlevlerini yerine getirebilmek için bireylere, içinde yaşadıkları toplumun kültürel mirasını öğreterek, bireylerin toplum kültürünü geliştirecek şekilde yetiştirilmelerini sağlar. Böylelikle de toplumun kültürel birikimi, eğitim yoluyla yeni nesillere aktarılır. (Temel, 2012:56)

Bu bağlamda düşünüldüğünde Türk coğrafyasından derlenen hayvan masallarının Millî Eğitim Bakanlığı Türkçe Öğretim Programında belirtilen “kök değerlerin” kazandırılmasında faydalı bir eğitim aracı olabileceği bu çalışma ile ortaya konulmak istenmektedir. Söz konusu masalların sahip olduğu değer, ileti ve söz zenginlerinin ortaya konulmasının, ilerleyen çalışmalar ve Türkçe öğretim materyallerinin hazırlığında araştırmacılara, öğretmenlere ve ilgili paydaşlara yol gösterici olması beklenmektedir.

1.4. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI

Bu çalışmada pek çok araştırmacının derlediği halk masalları incelenmiş, çalışma evrenini Ali Berat Alptekin’in, Türk coğrafyasından derlenmiş 101 hayvan masalının yer aldığı Hayvan Masalları kitabının 2005 yılı ikinci baskısı; Naki Tezel’in Türk Masalları isimli eserinin 2014 yılı 8. baskısı; Ali Berat Alptekin’in Taşeli Masalları isimli eserinin 2002 yılı basımındaki masallar; Pertev Naili Boratav’ın Az Gittik Uz Gittik isimli eserinin 2017 yılında yayımlanan 16. baskısındaki hayvan masalları oluşturmuştur. İncelenen eserlerin, o zamana kadar yazılmış bütün halk anlatması Türk hayvan masallarını ayrıntılı ve eksiksiz bir şekilde ele aldığı varsayılmıştır.

1.5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Ali Berat Alptekin’in 2005 yılında 2. baskısı yayımlanan, Türk Coğrafyasında tespit edilmiş 101 masalının yer aldığı “Hayvan Masalları” isimli kitabındaki 101 hayvan masalı, aynı yazarın Taşeli Masalları eserindeki 70 masal, Pertev Nal Boratav’ın *Az Gittik Uz Gittik* eserindeki 49 masal ile Naki Tezel’in Türk Masalları eserindeki 54 masal ve farklı pek çok kaynaktaki masallar incelenmiştir.

Çalışmada, Türk coğrafyasından derlenmiş hayvan masallarından, değerler eğitimi ile ilgili olduğu düşünülen, Hayvan Masalları (30), Türk Masalları (7), Az Gittik Uz Gittik (2), Taşeli Masalları (3) olmak üzere 42 hayvan masalı tespit edilmiştir. Adı geçen eserlerde yer alan masallarda ayrı ayrı yapılan incelemeler sonucunda değerler eğitimi ile ilgili olduğu düşünülen masallar tespit edilmiştir. Tespit edilen söz konusu masalların yer aldıkları eserler, masalların adları ve buldukları sayfa numaraları aşağıda, **Tablo.1.1.**’de gösterilmiştir:

Tablo 1.1. Değerler Eğitimi İle İlgili Olduğu Düşünülen Masallar

HAYVAN MASALLARI – Ali Berat Alptekin:

<u>Masal adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1. Üç Ayı	50
2. İki Tilki	53
3. Tilki ile Çakal	65
4. Aslanın Hastalığı	69
5. Yılanla Tilki	78
6. Tilki ve Keklik	89
7. Tavşanla Kirpi	93
8. Aç Kurt	100
9. Aslan ile Kaplumbağa	105
10. Kurbağa ile Kaplumbağa	111
11. Eş Eşini Bulmayınca	113
12. Kurbağa ile Akrep	115
13. Kartal ile Kaplumbağa	117
14. Fare ile Kurbağa	119
15. Kurt Tilki ve At	123
16. Deve ile Karınca	129
17. Dost Dosta Dost Gerek	134
18. Kaplumbağa Yavrusu	136
19. Tavuk, Tilki ve Fare	146
20. Kurnaz Tilki	148
21. Kuzu ile Kurt	162
22. Şengülüm Şüngülüm Mengülüm	172
23. Kayış Yiyen Tilki	195
24. Armudan'la Tilki	212
25. Tilki ile Hacı Leylek	223
26. İhtiyar Karı ile Fare	239
27. Aç Sıçan	264
28. Title Bitle	274
29. Kim Güçlü	286
30. Karınca	289

TÜRK MASALLARI – Naki Tezel :

<u>Masal adı</u>	<u>Sayfa No</u>
31. Kırk Kardeş	23
32. Kara Kedi	83
33. Keçi Kız	100
34. Yeşil Kuş	187
35. Fatma Nine	331
36. Sihirli Tavşan	340
37. Konuşan Kaval	356

AZ GİTTİK UZ GİTTİK – Pertev Naili Boratav :

<u>Masal adı</u>	<u>Sayfa No</u>
38. Göğsü Kınalı Serçe	48
39. Kuyruğu Zilli Tilki	43

TAŞELİ MASALLARI – Ali Berat Alptekin :

<u>Masal adı</u>	<u>Sayfa No</u>
40. Kurnaz Kaplumbağa	210
41. Ayı ile Tilki	211
42. Zümrüdüanka Kuşu	292

Toplam Masal Sayısı: 42

1.6. TANIMLAR

Masal : Halkın sözlü geleneğine dayanıp orada yaşayan, kahraman kadrosu çoklukla insanlar, cadılar, cinler, periler, devler ve hayvanlar gibi varlıklardan oluşup bu varlıkların başından geçen olağanüstü olayların anlatıldığı edebî tür, olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 2011:1630).

Hayvan Masalı : “Kahramanları hayvanlar olan masallardır. Bütün hayvanlar bu masallarda yer alabilir. Bazen insanların da görüldüğü bu masallarda hayvanlar, insanlar gibi konuşur ve onları temsil eder. Bazılarında açıkça söylenen, fakat hepsinde bulunan bir ders vardır. Bu tür masalların en eskileri anonimdir.” (Sakaoğlu, 1981:184).

Değer : Değer; bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet, yüksek ve yararlı niteliktir (Dilmaç ve Ulusoy, 2012:13).

BÖLÜM II

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. KONU İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.2. Konuyla İlgili Yurt İçinde ve Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Alan yazında, konuyla ilgili yapılmış bazı çalışmalar şunlardır:

Demirtaş (2012), tarafından yapılan çalışmada Türkçe eğitimi ve değer aktarımı açısından Nasreddin Hoca fıkralarında yer alan değer öğeleri belirlenerek sınıflandırılmaya çalışılmış, çeşitli kaynaklarda yer alan 124 adet Nasreddin Hoca fıkrası, Schwartz (1992)'in on boyuttan oluşan değer listesi aracılığı ile incelenip, doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmada betimsel analiz yöntemine başvurulmuş, araştırma sonucunda fıkralarda en fazla özyönelim, uyarılım, hazcılık boyutlarından oluşan yeniliğe açıklık değer tipinin yer aldığı görüldüğü belirtilmiştir.

Ermekbaeva (2014), çocuğun kişisel gelişiminde ve karakter oluşumunda halk masallarının etkisi üzerine yaptığı çalışmada çocukların güdülerine dayalı karakter oluşumunda masalın olumlu değerler kazandırdığı sonucuna varıldığını belirtmiş, bunun da çocuğun özgüveninin oluşmasındaki önemine değinilerek masalarda yer alan sembol ve motifler yorumlanmıştır. Kullanılan yöntem ve teknikler açısından tafsilatlı bir bilgiye rastlanamayan çalışmanın 25 Kırgız halk masalının incelenmiş olması yönüyle önem taşıdığı düşünülmektedir.

Özkan (2014), derleme Türk masallarının çocuğun eğitiminde sağladığı katkıların tespiti amacıyla Hatay ili, Antakya ilçesi ve çevresinden derlenen masalların ele alındığı çalışmada 54 masal metnine yer vermiştir. Masalarda yer alan iletiler tespit edilerek masalların çocuk eğitimindeki önemi vurgulanmıştır.

Öner (2019), derleme Türk masallarını güncelleştirerek yeniden yazmak ve değerler eğitimi açısından incelemek amacıyla hazırladığı çalışmada, derlenen masallardaki yerel söyleyiş tarzlarının, genç neslin masalı anlamasını zorlaştırarak derleme masalların yeni nesle hitap edemediğini öne sürmüş, bu sebeple de derlenen masalların, kitaplarda kalarak çocuklara ulaşamadığını belirtmektedir. Derleme masalların çocuklara ulaşabilmesi için "Elâzığ Masalları ve Propp Metodu" isimli eserden on beş masal seçilerek dil, üslup, format ve çocuk psikolojisi gibi hususlar dikkate alınarak yeniden yazılmış, daha sonra bu masalarda değerler eğitime ait hususlar tespit edilerek fişlenmiştir. Doküman analizi kullanılan çalışmada değerler bireysel ve sosyal değerler olarak iki grupta incelenmiştir.

Değerlerin analizinde Cahit Kavcar'ın değerler eğitimi sınıflandırması esas alınmıştır. Bu değerlerin masalda nasıl yer aldığı belirlenmiş ve her değer kendi içinde yorumlanmıştır. İncelenen masalarda en çok işlenen bireysel değer olarak yardımlaşma değerinin; sosyal değerlerden ise ahlak ve idealin en fazla işlenen değerler olarak tespit edildiği sonucuna varılmıştır.

Tümen (2018), nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli ve doküman inceleme tekniğini kullanarak hazırladığı çalışmada, Naki Tezel'in "Türk Masalları" eserinde bulunan 54 masalı söz varlığı, tema, konu, epizot, ileti, figürler, formeller ve değerler eğitimi açısından incelemiş, araştırma sonucunda bu masalların söz varlığı öğeleri açısından yeterli seviyede olduğu ifade edilmiştir. Cahit Kavcar'ın belirlediği değer sınıflandırması açısından masalarda tespit edilen değerlerin tamamının "Bireylerde Gerçekleşmesi İstenen Davranışlar" ve "Sosyal Hayatla İlgili Telkinler" değer grubuna ait olduğu tespit edilmiştir.

Özcan (2017), Türk Dünyası masallarının değerler eğitiminde kullanılabilirliğini araştırarak değer öğretiminin bir kültür unsuru olan masallar üzerinden gerçekleştirilmesinin önemini vurguladığı araştırmasında üç Azerbaycan, iki Kırgızistan, üç Kazakistan, altı Özbekistan, on iki Türkiye, bir Türkmenistan iki Başkurt, iki Karaçay-Malkar, beş Kırım-Tatar, üç Uygur masalı olmak üzere kırk masalı incelemiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman tarama yöntemi kullanılan çalışmada bir değeri örnekleyen birden fazla masal bulunabileceği gibi bir masalda birden fazla değer tespit edildiği sonucuna ulaşırken değerleri örnekleme gücü yüksek olan masalların ders kitaplarında kullanılmasının faydalı olacağı önerisinde bulunur.

Bakırcı (2004), hayvan masalları üzerine hazırladığı doktora tezinde detaylı bir inceleme yapmış, Türk dünyasında tespit edilen masalları kaynak, köken, dil ve üslup gibi özellikler açısından incelemiştir. Masalların yapısal özellikleri, tip ve motif yapısı, masalların geçtiği mekânlar, masalların eğitim öğretimdeki yeri gibi açılardan ele alınan çalışmanın Türk dünyası hayvan masalları konusunda şimdiye kadar yapılmış en kapsamlı araştırma olduğu görülmüştür; ancak bu çalışmada da hayvan masalları, değerler eğitimi yönüyle ele alınmamıştır.

İncelenen daha pek çok çalışmada görülmüştür ki Türk Dünyası hayvan masallarının değerler eğitimi yönüyle incelendiği müstakil bir çalışma bulunmamaktadır.

Bu yüzden araştırmanın sonraki araştırmacılara fayda sağlayarak literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

Konuyla ilgili yurtdışında yapılmış araştırmalar tarandığında ilk karşılaşılacak eserler kuşkusuz Türk folkloru açısından önemli emekleri geçen İgnacz Knos (1896), Antti Aarne (1914), Stith Thompson (1964) gibi isimlere ait eserler olacaktır.

Thomsen(1903), Chicago niversitesinin dergisinde yayımlanan makalesinde halk masallarının, hikâyelerinin ilköğretim öğrencilerinin eğitim öğretim faaliyetleri açısından önemi üzerinde durmuştur(Thomsen, 1903:161-167).

Günümüz yayımlarına gelindiğinde ise Huiyu(2018), sosyal gelişmeler ve yabancı kültürlerin etkileşiminin arttığı günümüzde anaokulu kademesindeki öğrencilerin geleneksel halk hikâyelerini anlayabilmeleri için geliştirilmesi gereken stratejilerin önemini vurgular (Huiyu, 2018). elik (2018), *Universal Journal of Educational Research*'ta yayımlanan, nitel araştırma yöntemlerinden doküman tarama yöntemlerini kullandığı *The Transfer of Tradition into the Contemporary World: Turkish Folk Stories* isimli araştırmasında sözlü kültürümüzden doğan geleneğin ağdaş dünyaya, onun edebî ve sanatsal ürünlerine aktarılmasında Türk Halk masallarından faydalanılması gerektiğini vurgulamaktadır (elik, 2018: 960-969). nder ve Kanak (2017)'in *Journal of Education and Practice*'da yayımlanan araştırmalarında ise okul öncesi çocuklara değer aktarımında hikâye ve masalların faydasını ortaya koyan teorik bir çalışma yapılmıştır (nder ve Kanak, 2017: 143-149).

2.2. KAVRAMSAL ÇERÇEVEDE MASALLAR VE DEğERLER

Masal nedir? sorusunun cevabı araştırılmak istendiğinde: şemsettin Sami'nin Kamus-ı Türkî adlı esrinin 12. basımında sözcüğün Arap asıllı "mesel" kelimesinden bozma olduğunu, anlamının ise çocuklara söylenen hikâye yahut inanılması mümkün olmayan cin, peri hikâyeleri olduğu ifade edilmektedir (Sami, 2002: 1355). zn, masalın daha çok işlevsel yönünü anlatan bir tanımda bulunarak masalın *terbiye ve ahlak için faydalı* anlatmalar, hikâyeler olduğunu öne sürmektedir (zn, 1952: 448). Hayal mahsulü olduğu dinleyiciler tarafından bilinmesine rağmen inandırma gücünü koruyabildiğine dikkati çeken Sakaoğlu (1999), bazıları hayvanlardan ve bazıları da doğaüstü varlıklardan

oluşan kahraman kadrosuna sahip, masal ülkesinde cereyan eden olayların anlatıldığı sözlü anlatım türünü masal olarak tanımlamaktadır. (Sakaoğlu, 1999: 2).

Masalların menşeyini eski inançlardan, din ve büyüklük inançlardan hatta törelerden de bağımsız tutan Boratav, masalların sınırını çizerken onların *tamamen* hayal ürünü, gerçek ile alakasız ve anlattığı hususlara inandırmak iddiası taşımayan nesir şeklindeki kısa anlatılar demektedir (Boratav, 1969: 80). Derlediği masalların kitaplaşarak pek çok çocukla buluşmasına vesile olan Naki Tezel, kahraman kadrosuna ejderha, Arap hacı ve benzerlerini eklerken yeri ve zamanı belli olmayan masalların “*belirli kişileri temsil etmeyen hikâyeler*” olduğunun altını çizer (Tezel, 2014: 8). Boratav’ın ifade ettiği, *gerçek dünyanın dışında* boyutu, masal boyutunu destekler.

Şimdiye kadar yapılmış tanımlamaların hülasasından hareketle bir tanım elde etmek istenirse; halk masalları, *gerçekle hayalin, arzu ile hakikatin güncel hayatın sınırlarından kurtularak renkli, yeni bir dünya zemininde; kimi olağanüstü özelliklere sahip kahramanların masal zamanında, masallar ülkesinde cereyan eden maceralarını anlatan ve genellikle mutlu sonla biten, ilk anlatıcısı unutulmuş, gerçek hayatın bakiyesi sayılabilecek halk anlatımlarıdır*, ifadesinin anlam bulacağı söylenebilir.

2.2.2. Masalların Genel Özellikleri

Massalları şekil/biçim özellikleri, içerik özellikleri ve diğer bazı özellikleri açısından incelemek mümkündür. Bazı genel hatlarından bahsetmek gerekirse:

Masallar Anonimdir: Makalesinde, günümüz masal araştırmacılarının masalların anonimliği konusunda hemfikir olduklarını dile getiren ASUTAY, ilk defa kim tarafından, nerede ve ne zaman anlatıldığı belli olmayan masalların kaynakları hakkındaki görüşlerin bile bu konuya açıklık getiremediğini ifade etmektedir (Asutay, 2013: 217).

Formeller Barındırır: Kadim zamanlarda uzun kış gecelerinin vazgeçilmezi olan masallar, dış yapısı itibariyle nispeten kısa metinlerdir. Ancak günler, geceler boyu anlatılagelen uzun metinler de yok değildir. Genellikle nesir biçimindeki masallara yer yer manzum parçalar eklenebilir. Dinleyicinin ilgisini diri tutan ve masal anlatıcısının da hünerini sergileme imkânı sunan formeller/tekerlemeler, masalların başında, ortasında ve sonunda belirli bir görevi icra için bulunurlar. Söyleyişteki ahenk kadar ihtiva ettiği anlam

ve tezatlarla da dinleyiciyi düşünmeye sevk eden bu kalıp ifadeler masalların vazgeçilmez unsurlarıdır.

“*Var varanın sür sürenin destursuz bağa girenin yiyeceği dayağın haddi hesabı yok.*” (Alptekin, 2005: 32), diyerek eğlencelik sözler arasında toplumsal normlar ilgi çekici bir söyleyişle sezdiriliverir. Kimi zaman da herkesçe bilindik başlangıç sözlerinden olan “Bir varmış, bir yokmuş.” ya da “Evvel zaman içinde kalbur saman içinde...” gibi kalıplaşmış sözler bir taraftan dinleyiciyi masala hazırlayan, bir taraftan da dünya zamanının gelip geçiciliğini, “var”ın da “yok”un da dünya yaratılalı beri birbirini takip edegelen kavramlar olduğunu zihinlere imleyen başlama formellerindedir. Sakaoğlu (1999), masallar hakkında detaylı bir incelemede bulunduğu eserinde; formelleri başlangıç, bağlayış, çeşitli durumlarda kullanılan ve bitiş formelleri olarak gruplandırıp, işlevlerine ve kullanım amacına uygun bir şekilde tasnif etmiştir (Sakaoğlu, 1999: 58-66).

Farklı Edebî Türler Barındırabilir: Sözlü edebiyatın ürünü olan masallar gündelik dilin imkanları ile oluşturulduğundan masalarda kullanılan dil, herkesin anlayacağı açıklıkta ve sadeliktir. Anlatıcısı da dinleyicisi de halkın içinden olan masalarda masal anlatıcısı, günlük dilin tüm imkanlarını bilgi ve yeteneği nispetinde kullanmaya çalışır. Anlatıcı, masal içerisine farklı edebî türlerden de alıntılar yaparak anlatımını güçlü kılmaya uğraşır. Bu alıntılar kimi zaman;

“ *Tilki kuyruğun aladır,
Yâd eller sana karadır,
Çok gezmek, başa beladır,
Ne hoş gördüm tilki seni.*” (Alptekin, 2005: 192).

gibi bir şiir olurken kimi zaman da bir efsane, dua, mâni, türkü, bilmece gibi farklı edebî türler de masala dâhil olabilmektedir.

Masalların tamamında görülebilen üç özellikten bahseden Yalçın ve Aytaş (2003), tüm masalarda “sürekli değişme, derinlik (gizem) ve tekrarlar” bölümlerinin bulunduğunu Propp’un çalışmasına dayanarak ifade eder. Buna göre;

Sürekli Değişme: Birbirlerini takip eden zaman, heyecan, ilgi ve merak uyandıran hadiseler yer alıp uzun zaman dilimlerinin bile hızla aşılın, olayların sade, düz bir anlatış

ile ilerleyip gelişen bir durumda olması, okuyucu/dinleyici yönüyle düşünüldüğünde algılama ve okumayı kolaylaştırıcı bir özelliktir.

Derinlik (Gizem): Aslında karmaşık olmayan olayların bir araya gelmesiyle bir derinliğin meydana gelmesi dikkat çekicidir. Büyü, olağanüstü olaylar ve varlıklardan kurtulmak için vuku' bulan tesadüfi olaylar, anlatıma, küçük büyük her yaştan okuyucunun/dinleyicinin ilgisini çekecek bir gizem katar. Bu sayede bilinmeyene karşı duyulan merak masal sadeliği içinde bir derinlik kazanır.

Tekrarlar: Benzer hadise ve söz tekrarının, verilmek istenen iletinin gücünü artırıcı bir özellik olduğunu ve bu yapıların kolay anlaşılmayı ayrıca anlatıdan zevk alınmasını sağlayıcı özelliklerden olduğunu belirtir (Yalçın ve Aytaş, 2003: 74).

Türk masalları ile ilgili yapılmış olan çalışmalarda Türk masallarının yapısı üç başlıkta incelenmektedir: tekerleme bölümü, asıl masal bölümü ve sonuç bölümü.

Tekerleme bölümü: Genel olarak masalın başında, ortasında ve sonunda ilginç söyleyiş ustalıklarına dayanan kalıp ifadeler “formeller” bulunur. Bu kalıp ifadeler (formeller) dinleyicinin ilgisini çekip masala hazırlama, masal arasında ilgiyi canlı tutma gibi işlevleri yerine getirmektedir. Yalçın ve Aytaş (2003), masal formellerinin ilgi çekici sözlerden mürettep ifadeler olmasından öte; aslında bir bilinç akışı için yapılan hazırlık aracı olduğunu ifade etmektedir. Hatta bu hazırlık aracı formellerdeki gerçek ve gerçek dışı unsurların bir araya getirilmesinin çocuğa psikomotor gelişimi, dil becerisi ve zekâ kıvraklığı kazandırmada sözlü iletişim için faydalı olduğunu ifade etmektedir (Yalçın ve Aytaş, 2003: 75).

Asıl masal bölümü: Tekerlemelerle bağlanan geçiş bölümünden sonra anlatılan bu bölümde masalı meydana getiren ana olaylar aktarılır.

Sonuç bölümü: Genellikle tüm masallar aynı sonla biter; çünkü masallar taşıdıkları evrensel değerlerin yanında zevkli bir öğreticiliği olan metinlerdir. Bu yüzden masalların sonunda kötüler cezalandırılır; iyiler ödüllendirilip sonsuza kadar devam edecek hissi uyandıran bir saadete kavuşurlar. Bireylerin ve toplumların sonsuz saadete ermesinin eninde sonunda; ancak iyiler ve yapılan iyilikler ile mümkün olacağı, zaman zaman aslında “iyi” olan kahramanların da hatalar yapabileceği; ancak hayatın akışı içerisinde gerçekleşen bu hatalardan ders çıkarılıp iyiye ve doğruya yönelerek gerçek ve sonsuz

mutluluğa erişileceği sonuç bölümünde dinleyiciye iletilir. Bu savın doğruluğunu pekiştirmek için de sonuç bölümünde “gökten düşen üç elmanın” birisinin dinleyiciye ikram edilmiş olması aslında bilinçaltına şu iletiyi göndermektedir: “İyi olursan izzet, ikram bulursun.”

Masalların kaynakları hususunun 150 – 200 yıllık bir inceleme meselesi olduğunu belirten Sakaoglu, masalların kaynaklarını ise üç başlıkta inceler; tarih öncesi dönem, tarihî dönem ve etnografik görüş (Sakaoglu, 1999: 4).

2.2.3. Masalların Tasnifi

Masalların tasnifini esas alan çalışmalar incelendiğinde, Antti Aarne’in bugünkü tasniflere temel olan, masalları üç ana grupta incelediği tasnif çalışması ve daha sonra öğrencisi Stith Thompson tarafından beş grupta incelenen masal tasnifi ile karşılaşılacaktır. Pertev Naili Boratav ile Wolfram Ebrehard’ın ortak çalışması olan TTV (Typen Türkischer Volksmärchen) ise daha sonraki yıllarda Aarne-Thompson kataloğunda değerlendirilmiş çalışmalardır. Sakaoglu (1999), Lamii Çelebi’nin bir eserindeki başlıklara dikkat çekerek kendisinin başlayıp, ağırbaşlılığıyla bağdaştıramadığından yarım bıraktığı çalışmasını oğlu Abdullah’ın tamamladığı Mecmaul Letaif adlı eserdeki hikâye isimlerinin de bir nevi tasnif hâlini aldığını Boratav’dan aktarır (Sakaoglu, 1999: 11-15).

Antti Aarne’in Tasnifi:

1. *Hayvan Masalları*

2. Asıl Masallar

3. Fıkralar

Thompson’un Bugün de Kullanılan Sınıflandırması

1. *Hayvan Masalları*

2. Asıl Halk Masalları

3. Güldürücü Hikâyeler, Nükteli Fıkralar

4. Zincirlemeli Masallar

5. Sınıflamaya Girmeyen Masallar

Mecma'ü'l-Letaif'teki Grublama:

1. Çocuklar üzerine hikâyeler
2. Deliler üzerine hikâyeler
3. Çeşitli başka insanlar üzerine hikâyeler
4. Karı koca üzerine hikâyeler
5. *Hayvan masalları*
6. Cansız şeyler üzerine hikâyeler

Yukarıdaki tasnif çalışmalarından da anlaşılacağı üzere halk masalları konusunda yapılan incelemelerde hayvan masalları her zaman kendi başına ayrı bir başlıkta ele alınmaktadır. Bu sebeple, değerler eğitimi ve masallar konularıyla ilgili olan bu araştırmada halk masallarının tamamı değil bilhassa hayvan masalları çalışmaya dâhil edilmiştir.

Hayvan masalları: Kahramanları hayvanlar; bazen de hayvan – insan olan, ders vermenin ön planda tutulduğu, kıssadan hisse çıkarılan, kısa ve nesir şeklindeki halk anlatmaları (Alptekin, 2005: 11). Konusu genellikle hayvanlar, ara sıra da hayvan ve insan arasında geçen, dinleyenlere ahlaki bir ders veren ve nesir olan kısa metinlerdir. (Bakırcı, 2004: 3).

2.2.4. Hayvan Masallarının Eğitimdeki Yeri ve Önemi

Bir kültür ürünü olarak masalın önemini inkar etmenin mümkünatı yoktur. Bilhassa çocuk eğitiminde ve çocukların sosyalleşmesinde masalların realiteye uygun faydalar sağladığı bilinen bir gerçektir (Kıraç, 1997: 45). Naki Tezel, masalların, bir tarih araştırmacısı bakımından ele alındığında, kimi mühim tarihî vakaların aydınlanmasında kıymetli bir belge olabileceğini söylerken çocuk eğitimi açısından ise masalların üstlendiği önemli rolü reddetmenin mümkünatının olmadığını belirtir. Küçük çocukların, ilgisini sadece masallar çektiğinden, halk bilimlerinin bir ürünü olarak derlenen masalların kötü

unsurları atılarak, açık bir anlatım, basit ve kısa cümlelerle, eğitici ve “kıssalı” hikâyeler yazarak, çocuk muhayyilesini işletecek iyi unsurlarla güzel masallar hazırlamanın, çocuk edebiyatına büyük bir hizmet olacağını ifade eder (Tezel, 2001: 18).

Masalın çocuğa kazandırdıklarını ele alan Gözaydın (1985)’a göre masallar çocuğun hayal dünyasını zenginleştirmekte, ona doğruyu, iyiyi ve güzeli buldurmakta, acımanın, sevgi ve şefkati göstermenin, gerektiği zaman sabırlı ve güçlü olmanın, yardım etmenin, çevredekilerle huzur içinde yaşamının, hayran Sevmekle ne kadar önemli görevler yaptıklarını belirtmekte, topluma yararlı bir insan olabilmek için çalışmak gerektiğini açıklamakta ve sonunda elde edilecek mutluluğun paylaşılmasının başka mutlulukları da beraberinde getireceğini anlatmaktadır (Gözaydın, 1985: 328).

Türkiye’de çocuk edebiyatı üzerine en çok çalışanlardan birisi de Mustafa Ruhi Şirin’dir. O, çocuk ve masalı ele aldığı yazısında; masalları çocukluk cennetinin hayal ülkesi sayar. Bir adımı gerçekler dünyasına basan, diğer adımı hâlâ hayaller dünyasında olan çocukların rüyaları ile masallar arasında birçok yönden benzerliklerin olduğunu belirttikten sonra sınır tanımaz bir hayal ve düşünce dünyasına sahip çocukların masallarla aşılabilir sınırları dinledikçe özdeşim kurduğunu, en ulaşılmaz, en sihirli hayal ülkesini masallarda bulduğunu için çocukların masalları çok sevdiğini ifade eder (Şirin, 2000: 113-160).

Seyidoğlu (1977), çocukların dinlemekten, okumaktan çok hoşlandığı masallar aracılığıyla eğitimin pek etkili bir yol olduğunu savunur. Belirli bir yaştan önce çocukların yetiştirilmesinde onların davranışlarına şekil vermenin kolay olduğunu belirtirken, bir çocuğa “şunu yap, bunu yapma” denilerek verilecek telkinlerin çocuğu isyana sürükleyeceğini yahut söylenenlerin etkisinin olmayacağını belirterek masalcılık ile annelik fonksiyonunu bir arada işler (Seyidoğlu, 1977: 48).

Kadim zamanlardan beridir her gün, binlerce çocuk, masalları dinleyerek büyümekte, iyiye doğruya yönelmekte, kendisine masal anlatan büyükleriyle arasında sevgi bağı geliştirmekte, sevmeyi ve sevmeyi öğrenmektedirler. Gerek sözlü gelenekte yaşayan masallar gerekse kitaplara aktarılmış masallar muhteva yönünden tahlil edildiğinde masalların, söylendiği ve söylenmekte olduğu gibi, mücerret ve hayattan kopuk olmadıkları kolayca anlaşılır (Günay, 1979: 17).

Boratav (1969), hayvan masallarını, fıkralara benzer görerek, bir fikri kuvvetlendirmek, misal vermek, ibretlik bir ders vermek gibi gerekli hallerde, “yeri gelmişken” anlatılan metinler olarak görür (Boratav, 1969: 84).

Hülasasından anlaşılmaktadır ki kâinatı, tabiatı, bilhassa kendini keşfetme serüvenindeki insanoğlu, yüzyıllar boyu kimi zaman en sadık dostluğunu, kimi zaman kurtarıcılığını kimi zaman da yol arkadaşlığını üstlenen hayvanlar âleminden uzaklaşarak kendini beton kafeslere kendi isteğiyle hapsetmektedir. Günümüz yaşantısının tabiat ve hayvandan uzak süre giden yaşam biçimi genç nesillerin gelişim çevresini kısıtlamakta, tabiatı keşfetme becerisini engellemekte olsa da çocukların hayvanlara olan ilgi ve sevgisi her daim devam etmektedir. Hem bu hayvan sevgisinin pekiştirilmesi hem de bu sevgi bağından doğan kuvvetle eşleştirilerek genç kuşaklara manevî değerlerin kazandırılabilceği fikriyle Türk Dünyası hayvan masallarının değerler eğitimi yönüyle de Türkçe öğretim materyali olarak kullanılmasının faydalı olacağı ortaya konulmak istenmektedir.

2.2.5. Değerler

Bir sosyal yapının varlık, birlik, işleyiş ve devamının sebebi olarak kabul edilen, tasvip ve teşvik gören, korunmaya çalışılan inanışlara "*değer*" denilir. Bir toplumdaki değerler, bazen iman, bazen kanaat, bazen bilgi şeklinde ortaya çıkar. Değerler, kavramlara yüklenen manalardır. Değerlerden her biri, o sosyal yapının tarihî birikiminin sonucu olarak meydana gelir ve o sosyal yapıyı oluşturan üyelerin büyük çoğunluğu tarafından benimsenirler (Tural, 1988: 5). Güngör'e göre ise değerler, kişinin diğer kişileri, o kişilerin niteliklerini, niyet, istek ve davranışlarını değerlendirirken başvurduğu bir kriterdir. (Güngör, 2000: 28).

2.2.6. Değerlerin Özellikleri ve İşlevleri

Fitcher, değerlerin özelliklerini sıralarken paylaşılan, ciddiye alınan, coşkularla beraber bulunan, diğer değerli nesnelere soyutlanabilen , sürekliliği olan, değişime açık olan, dil ve sembollerle aktarılan, toplumsal olan, anlam ve standartlar, inançlar yahut ahlaki ilkeler olduğunu belirtir (Fichter, 2006: 167). Aytaç (2002) ise devamlılık, uymaya

zorlayıcılık ve akla mantığa uyma mecburiyeti olamamak üzere sosyal değerlerin üç ana özelliğini ifade eder (Aytaç, 2002: 183).

Yazıcı (2014); Anar, Fitcher ve Schwartz'a dayandırdığı makalesinde değerlerin işlevlerini sıralarken önemli tespitlerde bulunur. Ona göre değerler; bir yargılama aracı olarak kullanılır, birey ve grupların toplumsal önemlerin ölçmeye, tabakalaşmaları betimlemeye ve bireye çevresinin nazarında nasıl bir yeri işgal ettiğini gösterir. Bireyin dikkatini istenen, yararlı ve önemli kabul edilen kültürel nesnelere odaklamaya, toplum içinde ideal düşünce ve davranış yollarının gösterilmesine yarar. Sosyal rollerin sevilip gerçekleştirilmesi için rehberdir. Toplumsal düzenin sağlanması ve idamesi bakımından kontrol ve baskı aracı görevlerini üstlenir. Dayanışma vasıtası olur, kişi ve durumları nitelendirme, gerekli eylemi seçme ve meşrulaştırma ölçütü olma işlerine yarar (Yazıcı, 2014: 209).

Bu yönüyle bakıldığında değerlerin en önemli işlevinin bireyin davranışlarına yön vermesi ve toplumsal yaşantıyı düzenlemek olduğu görülmektedir.

2.2.7. Değerlerin Sınıflandırılması

Değerlerin tanımının ve fonksiyonlarının tespitinde ortak pek çok görüş bulunabilmişken tasnifi için farklı yaklaşımlar ortaya konmuştur. Farklı ölçütlere göre mesela; ilgili alan ya da nihai amaca götüren/araç görevi üstelenen değerler gibi farklı tasnifler mevcuttur. Kronolojik olarak baktığımızda Güngör (2000), Spranger (1928) ve ondan esinlenerek çalışmalarını yapan Allport, Vernon ve Lindzey'den sonra değerleri altı farklı grupta "bilimsel, ekonomik, estetik, sosyal, politik, dini değerler" olarak gruplamanın alışkanlığına dönüştüğünü ifade eder. Rokeach (1973) ise değerleri sınıflamasında amaçsal değerler ve araçsal değerler olmak üzere bir gruplama yapmıştır (Güngör, 2000: 84-85). Temel İnsani Değerler Kuramını geliştiren Shalom Schwartz, değerleri üç temelde kavramsallaştırmıştır, bunlar; biyolojik ihtiyaçlar, sosyal etkileşimle ilgili ihtiyaçlar ve grup/toplum gerekliliklerinden doğan ihtiyaçlardır. Birey, davranışlarını gerçekleştirirken ihtiyaçlarının biliş düzeyinde sembolleri olan değerleri kullanmaktadır. Schwartz'ın tasnifine göre bu üç ihtiyaçtan doğan farklı güdüsel temellerde, birbiri ile

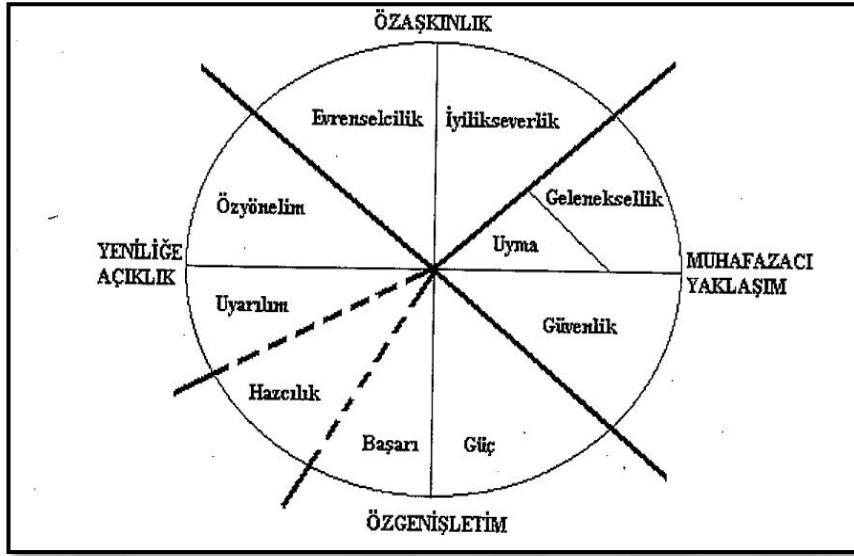
ilişki içerisinde olan 10 dinamik değer tipi kurgusu vardır (Kuşdil ve Kağıtçıbaşı, 2000: 60-63).

Tablo 2.1. Schwartz'a Göre Değerlerin Sınıflaması

Değer Tipi Tanımları	Değer Türleri İçin Öğeler
Güç (power): Toplumsal konum, insanlar ve kaynaklar üzerinde denetim gücü	Sosyal güç sahibi olmak, otorite sahibi olmak, zengin olmak, toplumdaki görüntüyü koruyabilmek, insanlar tarafından benimsenmek.
Başarı (achievement): Toplumsal standartları temel alan kişisel başarı yönelimi	Başarılı olmak, yetkin, muktedir olmak, hırslı olmak, sözü geçen biri olmak, zeki olmak.
Hazcılık (hedonism): Bireysel zevke ve hazza yönelim	Zevk ve hayattan tat almak.
Uyarılım (stimulation): Heyecan ve yenilik arayışı	Cesur olmak, değişken bir hayat yaşamak, heyecanlı bir yaşantı sahibi olmak.
Özyönelim (self-direction): Düşünce ve eylemde bağımsızlık	Yaratıcı olmak, merak duyabilmek, özgür olmak, kendi amaçlarını seçebilmek, bağımsız olmak, kendine saygısı olmak.
Evrenselcilik (universalism): Anlayışlılık, hoşgörü ve tüm insanların ve doğanın iyiliğini gözetmek	Açık fikirli olmak, erdemli olmak, toplumsal adalet, eşitlik, dünyaya barış istemek, güzelliklerle dolu bir dünya, doğayla bütünlük içinde olma, çevreyi koruma, iç uyum.
İyilikseverlik (benevolence): Kişinin yakın olduğu kişilerin iyiliğini gözetme ve geliştirme	Yardımsöver olmak, dürüst olmak, bağışlayıcı olmak, sadık olmak, sorumluluk sahibi olmak, gerçek arkadaşlık, olgun sevgi, manevi bir hayat, anlamlı bir hayat, alçak gönüllü olmak.
Geleneksellik (tradition): Kültür ya da dinsel töre ve fikirlere saygı ve bağlılık	Alçak gönüllü olmak, dindar olmak, hayatın bana verdiklerini kabullenmek, geleneklere saygılı olmak, ılımlı bir hayat.
Uyma (confirm): Başkalarına zarar verebilecek ve toplumsal beklentilere aykırı olabilecek dürtü ve eylemlerin sınırlanması	Kibarlık, itaatkar olmak, anne babaya ve yaşlılara değer vermek, kendini denetleyebilmek.
Güvenlik (security): Toplumun var olan ilişkilerin ve kişinin kendisinin huzuru ve sürekliliği	Ulusal güvenlik, toplumsal düzenin sürmesini istemek. Temiz olmak, aile güvenliği, iyiliğe karşılık vermek, bağlılık duygusu, sağlıklı olmak.

(Kaynak: Kuşdil ve Kağıtçıbaşı, 2000)

Buna göre; güç, başarı, hazcılık, uyarılım, özyönelim, evrenselcilik, iyilikseverlik, geleneksellik, uyma, güvenlik değerleri özgenişletim-özaşkınlık ve muhafazakarlık-yeniliğe açıklık boyutlarına göre birbiri ile yakın yahut zıt ilişki içinde dinamik bir yapıdadır.

Şekil 1.1. : Değer tipleri ve ana değer grupları arasındaki ilişkilere yönelik model(Kaynak: Kuşdil ve Kağıtçıbaşı, 2000).

Bu araştırmada, masalların incelenmesinde Schwartz'ın geliştirdiği değer ölçeği esas alınmıştır.

2.2.8. Hayvan Masallarının Değerler Eğitimi Yönüyle İncelenmesi

Genel anlamda sanatın ve sanat eserinin asıl amacı yaşamı kolaylaştırmaktır. Çünkü yaşamı yalnızca teknolojik araçlar kolaylaştırmaz. İnsanları iyiye, güzele ve doğruya yöneltme, güzellik duygusunu geliştirme ve toplumun ilerlemesi yolunda hizmet etme, sanatın temel işlevleri arasında yer alır. (Kavcar, 1982: 119). Dilmaç, toplumsal hayatın düzenlenmesi ve gündelik yaşamın idamesinde değerlerin bireyler için işaret levhaları gibi, tehlikeli eğimlerde, kaygan zeminlerde bireye yol gösterici olduğunu belirtir (Dilmaç, 2014, 7). O hâlde Türk Dünyası hayvan masalları, içerdikleri değerler açısından gelişim sürecindeki genç bireylere değerlerin kazandırılmasında, bireylerin toplumla bağdaşmasında ve gündelik yaşantılarına yön vermede etkisi olan bu masallar, pedagojik açıdan kullanılabilir araçlar olabilir.

“Değerler, toplumun tarihi birikimi ile ortaya çıkan; toplumun tamamı tarafından kabul gören; toplumun varlık, birlik ve devamının sebebi olarak görülen; tasvip ve teşvik

gören; korunan kabulleniş ve inanışlardır. Değerler ve normlar, kültürel kimliğin şekillenmesinde etkili olan kültür unsurlarıdır (Tural, 1992: 29).

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMA MODELİ

Bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden biri olan doküman inceleme deseni kullanılacaktır. Karasar (2005), *var olan kayıt ve belgelerin incelenerek veri toplanmasını belgesel tarama yöntemi* şeklinde ifade etmiştir. Rummel (1968), Best ve birçoğu ise mevcut kayıt yahut belgelerin veri kaynağı şeklinde kullanılmasını doküman tarama olarak nitelemişlerdir (akt. Karasar, 2005). *Doküman incelemesinin genel tarama ve içerik çözümlemesi şeklinde iki ayrı amaçlı türü vardır. İçerik çözümlemesi belli bir kitap veya belgenin belli bir takım özelliklerinin sayısallaştırılarak belirlenmesi amacıyla yapılır* (Karasar, 2005). Yapılacak olan bu araştırmanın amacının ise araştırma modellerinden doküman incelemesi araştırma modelinin içerik çözümlemesi türüne daha uygun olduğu düşünülmektedir.

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Bu araştırmada ele alınan masalların değer eğitimi açısından bir içeriğe sahip olup olmadığı incelenmek istenmektedir. çalışma evreni Türk Dünyasından derlenen hayvan masalları; çalışma örnekleme ise Ali Berat Alptekin'in Hayvan Masalları (2005), Naki Tezel'in Kültür Bakanlığı Yayınları tarafından 1971'de ilk baskısı yapılan Türk Masalları adlı kitabının 2014 yılı baskısı, Pertev Naili Boratav'ın 1969'da ilk baskısı yapılan Az Gittik Uz Gittik isimli eserinin 2016 yılı 16. baskısındaki masallar ve Ali Berat Alptekin'in Taşeli Masalları (2002) isimli eserinde yer alan derleme hayvan masallarından oluşmaktadır.

Söz konusu hayvan masallarının sadece değerler eğitimi açısından sahip olduğu zenginlik araştırılmamış; aynı zamanda nu masalları bünyelerinde barındırdığı iletiler ve sahip oldukları dil zenginliği bakımından durumları incelenmiştir. Bu incelemelerdeki hususların tespiti için ikinci bir örneklem belirlenmiştir. Oluşturulan ikinci örneklem, Ali Berat Alptekin'in Hayvan Masalları (2005), Naki Tezel'in Kültür Bakanlığı Yayınları tarafından 1971'de ilk baskısı yapılan Türk Masalları adlı kitabının 2014 yılı baskısındaki 107 hayvan masalından oluşmaktadır.

3.3. VERİ TOPLAMA ARACI

Araştırma konusu ile ilgili verilerin toplanmasında özellikle doküman tarama yöntemi kullanılacağından konu alanında daha önce çalışılmış olan tez ve araştırmalar taranmış, değerler eğitimi ile ilgili kaynaklar incelenmiştir. Ali Berat Alptekin'in "Hayvan Masalları (2. Baskı)", Ali Berat Alptekin'in "Taşeli Masalları (2002)", Naki Tezel'in "Türk Masalları (8. Baskı)", Pertev Naili Boratav'ın "Az Gittik Uz Gittik (16. Baskı)" adlı kitaplarında yer alan derleme hayvan masalları ele alınmıştır. Söz konusu eserlerdeki verilerle ayrı ayrı okuma, not alma, iletileri tespit etme, frekanslarını belirleme ve değerlendirme işlemleri yapılmıştır. Bu masallarda tespit edilen değerleri sınıflandırmak için Schwartz'ın değerler ölçeği esas alınmıştır. Değerlendirmelerle ilgili sonuçlar belli başlıklar altında toplanarak tasnif edilmiştir.

3.4. VERİ ANALİZİ

Elde edilen veriler kategorileştirilip betimsel olarak incelenmiştir. Tespit edilen sonuçlar sayısallaştırılıp yüzde dağılımları da elde edilmeye çalışılmıştır. Söz konusu analizlerde Maxqda isimli veri analiz programının 2018 versiyonu kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR

4.1. KULLANIMDAKİ TÜRKÇE DERS KİTAPLARININ MASALLAR AÇISINDAN DURUMU

2019 – 2020 eğitim öğretim yılı itibariyle kullanımda olan Türkçe ders kitapları masallar bakımında incelenmiştir. İlgili kitaplardan elde edilen bulgular **Tablo 4.1.**'de gösterilmiştir.

Tablo 4.1. Türkçe Ders Kitaplarının Masallar Açısından Durumu

Sıra	Adı	Yayınevi	Masal Adı	Sayfa No.	Açıklama
1.	3. Sınıf Türkçe Ders Kitabı	Sonuç	Tavşan ile Kaplumbağa	180	(Dinleme metni) La Fontaine, 2005. Tavşan ile Kaplumbağa, La Fontaine Seçme Masallar, İstanbul, Akvaryum Yayınevi.
2.	4. Sınıf Türkçe Ders Kitabı	Koza	Küçük Fare ile Aslan	161	(Serbest Okuma Parçası - Telif) Özkan, Hakkı. "Ateş Böceği" Ben Bir Elektrik Direğiyim. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 2011.
3.	4. Sınıf Türkçe Ders Kitabı	Koza	Leylek ile Tilki	78	(Telif) Korat, Gürsel. "Leylek ile Tilki" Bir Masal Anlat. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2014.
4.	4. Sınıf Türkçe Ders Kitabı	Koza	Çılgın Böcekler Korosu	172	(Telif) Maraşlı, Sema. "Çılgın Böcekler Korosu" Şimdi Masal Zamanı. İstanbul: Epsilon Yayınları, 2005
5.	5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı	Anıttepe	Çiftçi ile Çocukları	159	(Serbest okuma metni) La Fontaine Çev. Orhan Veli K.
6.	5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı	Anıttepe	Tavşan ile kaplumbağa	183	Efe Ahmet, Nar Yayınları, İstanbul, 2012. La Fontaine masallarında yer alan masal telif bir masal gibi sunulmuştur.
7.	6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı	MEB	Balıkçıl	124	(Dinleme Metni) La Fontaine (2011). "Balıkçıl", La Fontaine'in Masalları (Haz.: Orhan VELİ).İstanbul:Yapı Kredi Yayınları
8.	6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı	Ekoyay	Kediyle Kaplan	35	(Serbest okuma metni – Telif) NÂZİM HİKMET, Sevdalı Bulut, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2015.
9.	6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı	Ekoyay	Ceylana Yardım Edenler	133	(Dinleme Metni) Beydaba, Kelile ve Dimne, Timaş Yayınları, İstanbul, 2016.
10.	6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı	Ekoyay	Kurtla Köpek		ORHAN VELİ, La Fontaine'in Masalları, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2015.
11.	7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı	Özgün	Meşe ile Saz	74	Jean De La Fontaine Çev: Sebahattin EYYÜBOĞLU
12.	7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı	Özgün	Küçük Yunus	132	Telif- Emel İnci-Doğan Kardeş Dergisi 1989
13.	7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı	MEB-1	ARILARIN İLHAMI	10	Beydaba Çev. Sadık YALSIZUÇANLAR
14.	7. Sınıf Türkçe	MEB-1	Eşek ve Köpek	33	Serbest okuma –

	Ders Kitabı				La Fontaine Çev. Acar ERDOĞAN
15.	7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı	MEB-2	Kaplumbağayla iki Ördek	112	YÜCEL, Tahsin, “Kaplumbağayla İki Ördek”, La Fontaine Masalları, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2007, s. 98-100. Masalın asıl adı <i>Kaplumbağayla iki ördek olup içindekiler bölümünde Kurbağa ile İki Ördek olarak verilmiştir.</i> <i>La Fontaine'in eserinin Fransızca aslından dilimize çevirisi Tahsin YÜCEL tarafından yapılmasına rağmen verilen masal Tahsin YÜCEL derlemesi olarak verilmiştir.</i>
16.	8. Sınıf Türkçe Ders Kitabı	MEB	Kedi ile Fare	34	KOCA, Osman (Hazırlayan), “Kedi ile Fare” Kelile ve Dimne , Beyan Yayınları, İstanbul, 2016, s.220

3-8. sınıflara ait hem özel yayınevleri hem de Milli Eğitim Bakanlığının yayımlanmış olduğu Türkçe ders kitapları incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre: 8 farklı ders kitabında 16 masal kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu 16 masalın 5 tanesinin serbest okuma parçası olarak verildiği; 3 tanesinin dinleme metni olarak, 8 tanesinin ise okuma metni olarak verildiği görülmüştür. Bu masallardan 5 masalın telif sayılabilecek masallardan oluştuğu, Türkçe ders kitaplarındaki iki masalın ise sanki çevirmenlerin telif eseri gibi sunulduğu anlaşılmıştır. İncelenen 16 masaldan 5 tanesinin özgün veya adaptasyon masallardan oluştuğu, 3 tanesinin Beydaba'dan aktarma masallar olduğu, 8 masalın da La Fontaine'den çeviri olduğu görülmüştür.

4.2. HAYVAN MASALLARININ DİL ZENGİNLİĞİ AÇISINDAN ÖNEMİ

Türk Dünyası Hayvan masallarında, anılan özelliklerinin yanında, gündelik konuşma dilinin imkanları kullanıldığından anlaşılması kolay, dili hafif ve her yaşta okuyucunun zorlanmadan idrak edeceği niteliktedir. Sahip olduğu söz varlığı açısından incelendiğinde, atasözleri ve deyimlerin kazandırılması açısından da faydalı olacak metinler olduğu söylenebilir. Nitekim Doğan Aksan (2004), söz varlığı denilince bir dilin salt kelimelerinin değil, atasözleri ve deyimler gibi kalıplaşmış ifadelerinin, anlatım kalıplarının bütününe anlaşılması gerektiğini vurgulamaktadır (Aksan, 2004: 7). Anlatımı etkili hâle getirmek ve canlı tutmak için kalıplaşmış ifadelerin, deyim, atasözü ve ikilemelerin etkin biçimde kullanıldığı masallar, sözlü kültürün binlerce yıllık birikimini taşımakla birlikte, dil eğitimi sürecinin de vazgeçilmezleri arasına girmişlerdir. Bu derece öneme sahip olan masalların söz varlığı, onları okuyan ya da dinleyen bireylerin alıcı ve üretici söz varlığının da gizil gücüdür (Baş, 2012: 125).

Ömer Asım Aksoy, atasözleri anlayışımız için atasözlerinin milli varlıklar olduğunu, tanrı ve peygamber sözleriymiş gibi ruhu etkileyen bir özellik taşıyan inandırıcı ve kutsal sözler olduğunu belirtir (Aksoy, 1993: 15). Deyim, belli bir kavramı, belli bir duygu ya da durumu dile getirmek için birden çok sözcüğün bir arada, seyrek olarak da tek bir sözcüğün yan anlamında kullanılmasıyla oluşan sözdür (Aksan, 2007: 35). Türk Dil Kurumu, deyim kavramını genellikle gerçek anlamından az çok ayrı, kendine özgü bir anlam taşıyan kalıplaşmış söz öbeği, tabir, olarak niteler. (Türk Dil Kurumu, 2011: 651). Deyim kavramı, Zeynep Korkmaz tarafından, *Grammer Terimleri Sözlüğü* adlı eserinde: gerçek anlamından farklı bir anlam taşıyan ve çekici bir anlatım özelliğine sahip olan kelime öbeği, şeklinde tanımlanmıştır. (Korkmaz, 1992: 43)

Belli bir durumun diğer bir duruma göre tercih edilme eğilimi olarak tanımlanan değerler, davranışlara kaynaklık eden ve onları yargılamaya yarayan anlayışlardır. Değerler, bireylerin önemli gördüğü şeyleri tanımlayarak istek, tercih ve arzu edilenle edilmeyenleri gösterir (Erdem, 2003: 56). Türk Dil Kurumu, değerler için, bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünü (TDK, 2011: 607) ifadesini kullanır.

Schwartz değerler ölçeğine göre anlamlı olan Türk hayvan masallarından oluşturduğumuz örneklemimiz incelendiğinde bulgular bölümündeki tablolarda da gösterildiği şekliyle, Türk hayvan masallarında kullanılan deyimlerin sayılarına ve frekanslarına ulaşılmıştır

Araştırmanın bu kısmında Schwartz'ın değerler ölçeğine göre anlamlı olan Türk hayvan masalları, deyim zenginliği açısından incelenmiştir. Çalışmanın bu bölümündeki araştırmanın amacı, değerler eğitimi açısından incelenen Türk Hayvan Masallarının deyim zenginliğini tespit etmektir. Bu nedenle, elde edilen bulguları düzenleyip, yorumlayıp okuyucuya sunmak amacındaki betimsel analiz yönteminin kullanıldığı nitel bir araştırma yapılmış, doküman analizi yöntemine başvurulmuştur. Türk Dünyası masal araştırmaları açısından önemli pek çok eser incelenmiştir. Sözlü edebiyat kaynaklarımızdan derlenen

Türk hayvan masalları evreninde, değerler eğitimi açısından ele alınan, Naki Tezel'in 1933–1958 yılları arasında Anadolu sahasından derlediği masallardan oluşan Türk Masalları isimli eserindeki 6 hayvan masalı ile Ali Berat Alptekin'in Türk coğrafyalarından derlediği yahut çeşitli kaynaklara dayandırılan 101 hayvan masalının yer aldığı Hayvan Masalları isimli eserindeki 30 hayvan masalı çalışma örneğini oluşturmuştur. İnceleme esnasında Naki Tezel'in Türk Masalları eseri, 289. sayfada yer alan Ala Balık isimli masal ile Irak (Kerkük) Türkmenlerinden derlenen Devzan Hanım ve Fare masalı birçok deyim içermesine rağmen pedagojik açıdan uygun olmayan içeriğe sahip olmaları sebebiyle araştırma örneğinden çıkarılmıştır.

Türk coğrafyasından çeşitli zamanlarda derlenen bu masallar söz zenginliği açısından incelenmek istenmektedir. İncelenen masalarda kullanılan deyim ve atasözlerine dair elde edilen veriler bulgular kısmında belirtilmiştir.

Araştırma verilerinin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Masalarda tespit edilen atasözleri ve deyimler öncelikli olarak Türk Dil Kurumunun yayımlamış olduğu Büyük Türkçe Sözlük'ün 2011 yılı 11. basımından ve <http://sozluk.tdk.gov.tr> ağ adresinin 01.03.2020 tarihli güncel veri tabanından araştırılmıştır. Araştırmacının subjektif etkisi azaltmak amacıyla, tek araştırmacı tarafından incelenen eserler, farklı tarihlerde tekrar incelenmiştir. Söz konusu durum, araştırmanın bu bölümünün bir sınırlılığı olarak kabul edilebilir.

4.3. HAYVAN MASALLARINDA KULLANILAN DEYİMLERE AİT BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde araştırmaya ilişkin tablolar, alıntı örnekleri ve bulgulara yer verilmiştir. **Tablo 4.29.**'daki verilerden de anlaşılacağı üzere örnekleme dâhil edilen Türk Dünyası Hayvan Masalı Sayısı (**N_B**); masalarda geçen deyim sayısı (**N_A**); tespit edilen deyimlerin tüm masallar içindeki frekansları **F_t**, deyim kullanıldığı masadaki frekansı **F₁** olarak sembolize edilmiştir. Çalışma ve elde edilen verilere erişimin kolaylığı açısından, tespit edilen deyimler ilk harflerine göre alfabetik sıraya konulmuş, daha sonra her bir harf için tablolar oluşturulmuştur. Elde edilen verilerin genel bir özeti mahiyetinde **Tablo 4.29.** hazırlanmıştır.

Değerler Bağlamında Hayvan Masallarında Tespit Edilen Deyimler ve Frekansları
Tabloları

A: Tespit Edilen Deyim
B: Deyimin Kullanıldığı Masal
F₁: Bir Deyimin Kullanıldığı Masaldaki Frekansı
F_t: Bir Deyimin Tüm Örneklemdeki Frekansı

Tablo 4.2. A Harfi ile Başlayan Deyimler

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
1.	<i>acından ölmek</i>	Aç Kurt	1	1
2.	<i>aç kalmak</i>	Aç Kurt	1	1
3.	<i>açlıktan ölmek</i>	Aç Kurt	2	2
4.	<i>ağzı açık (bir karış açık) kalmak</i>	Kara Kedi	3	3
5.	<i>ağzından bal damlamak (akmak)</i>	Tilki ile Çakal	1	1
6.	<i>akıl almak</i>	Yeşil Kuş	1	1
7.	<i>aklı başına gelmek</i>	Sihirli Tavşan	2	2
8.	<i>aklı başından gitmek</i>	Sihirli Tavşan	1	1
9.	<i>aklına gelmek</i>	Tilki ile Çakal Sihirli Tavşan	1 2	3
10.	<i>aklına getirmek</i>	Aslanın Hastalığı	1	1
11.	<i>aklından çıkmak</i>	Sihirli Tavşan	1	1
12.	<i>aldırış etmemek</i>	Yılanla Tilki	1	1
13.	<i>arkada kalmak</i>	Tavşanla Kirpi Sihirli Tavşan	1 1	2
14.	<i>avazı çıktığı kadar</i>	Kaplumbağa Yavrusu Şengülüm,Şüngülüm,Mengülüm	1 1	2
15.	<i>ayağa kalkmak</i>	Aç Kurt Kara Kedi	1 1	2
16.	<i>ayak basmak</i>	Kırk Kardeş Sihirli Tavşan	1 1	2
17.	<i>ayın on dördü gibi</i>	Aç Sıçan Kara Kedi Sihirli Tavşan Keçi Kız	1 1 1 2	5
18.	<i>az kaldı (kalsın)</i>	Üç Ayı	1	1
19.	<i>(bir şeyi) aklına koymak</i>	Kırk Kardeş	1	1
N_A= 19		N_B= 15	F_t=33	

Tablo 4.3. B Harfi ile Başlayan Deyimler

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
1.	<i>bağırıp çağırmak</i>	Şengülüm,Şüngülüm,Mengülüm	1	1
2.	<i>bağrına basmak</i>	Kim Güçlü Şengülüm,Şüngülüm,Mengülüm	1 1	2
3.	<i>bağrını delmek</i>	Kim Güçlü	1	1
4.	<i>bahse girmek (tutuşmak)</i>	Aç Kurt	1	1
5.	<i>baş aşağı etmek</i>	Yeşil Kuş	1	1
6.	<i>başı darda kalmak</i>	Kırk Kardeş	1	1
7.	<i>başı dönmek</i>	Sihirli Tavşan	1	1
8.	<i>başına (...) gelmek</i>	Eş Eşini Bulmayınca	1	1
9.	<i>başına devlet (talih) kuşu konmak</i>	Keçi Kız	1	1
10.	<i>başından geçmek</i>	Kara Kedi	1	1

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
11.	<i>başının çaresine bakmak</i>	Armudan'la Tilki	1	1
12.	<i>baygınlık geçirmek</i>	Sihirli Tavşan	1	1
13.	<i>bin pişman olmak</i>	Kara Kedi	1	1
14.	<i>bir deri bir kemik (kalmak)</i>	Aç Sıçan	1	1
15.	<i>bir köşeye çekilmek</i>	Yeşil Kuş	1	1
16.	<i>birbirine girmek</i>	Kırk Kardeş	1	1
17.	<i>boşa çıkmak</i>	Kuzu ile Kurt	1	1
18.	<i>buyur etmek</i>	Kara Kedi	2	2
19.	<i>(birinin) başına gelmek</i>	Kaplumbağa Yavrusu	1	4
		Tilki ile Çakal	1	
		Yeşil Kuş	2	
20.	<i>(bir işin, şeyin) başına oturmak</i>	Kara Kedi	1	1
N_A= 20		N_B= 14	F_t=25	

Tablo 4.4. C Harfi ile Başlayan Deyimler

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
1.	<i>can çekişmek</i>	Tilki ile Çakal	1	1
2.	<i>canı sıkılmak</i>	Kara Kedi	6	11
		Keçi Kız	1	
		Tavşanla Kirpi	1	
		Kırk Kardeş	3	
3.	<i>canı yanmak</i>	Tilki ile Hacı Leylek	1	2
		Üç Ayı	1	
4.	<i>canını almak</i>	Fatma Nine	1	1
5.	<i>cezasını çekmek</i>	Kurnaz Tilki	1	2
		Tilki ile Hacı Leylek	1	
6.	<i>(birinin) canını acıtmak</i>	Tavşanla Kirpi	1	1
N_A= 6		N_B= 9	F_t=18	

Tablo 4.5. Ç Harfi ile Başlayan Deyimler

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
1.	<i>çaresiz kalmak</i>	Fatma Nine	1	1
2.	<i>çift sürmek</i>	Tilki ile Hacı Leylek	2	2
3.	<i>çifte atmak</i>	Kırk Kardeş	1	1
4.	<i>çifte vurmak</i>	Kurt, Tilki ve At	1	1
N_A= 4		N_B= 4	F_t=5	

Tablo 4.6. A Harfi ile Başlayan Deyimler

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
1.	<i>damga vurmak</i>	Kim Güçlü	1	1
2.	<i>darısı ... başına (darısı başına)</i>	Kara Kedi	1	1
3.	<i>darmadağın etmek</i>	Aç Kurt	1	1
4.	<i>davacı olmak</i>	İhtiyar Karı ile Fare	1	1
5.	<i>davet etmek</i>	Tilki ile Hacı Leylek	2	2
6.	<i>dayak atmak</i>	Fatma Nine	2	7
		Kara Kedi	3	

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
		Sihirli Tavşan	2	
7.	<i>derdine deva bulmak</i>	Aslanın Hastalığı	1	1
8.	<i>derdini dökmek</i>	Sihirli Tavşan	1	1
9.	<i>derisini yüzmek</i>	Dost Dosta Dost Gerek	2	2
10.	<i>ders almak</i>	Dost Dosta Dost Gerek	2	2
11.	<i>ders olmak</i>	Kaplumbağa Yavrusu	1	1
12.	<i>ders vermek</i>	Kaplumbağa Yavrusu	1	1
13.	<i>dil (diller) dökmek</i>	Yeşil Kuş	1	1
14.	<i>dile gelmek</i>	Sihirli Tavşan	1	1
15.	<i>dili açılmak</i>	Kara Kedi	1	1
16.	<i>dili tutulmak</i>	Kara Kedi	1	1
17.	<i>dilini yutmak</i>	Kırk Kardeş	1	1
18.	<i>dillere destan olmak</i>	Kara Kedi	1	1
19.	<i>doğduğuna pişman etmek</i>	Tilki ile Hacı Leylek	1	1
20.	<i>dolup taşmak</i>	Armudan'la Tilki	1	1
21.	<i>dörtmala kalkmak</i>	Kırk Kardeş	1	1
22.	<i>dudak (dudağını) bükmek</i>	Kırk Kardeş	1	1
23.	<i>dünyaya gelmek</i>	Sihirli Tavşan	1	1
24.	<i>düşünceye dalmak</i>	Kayış Yiyen Tilki Yeşil Kuş	1 1	2
25.	<i>düşünüp (düşünmek) taşınmak</i>	Kayış Yiyen Tilki Kırk Kardeş	1 1	2
26.	<i>(biri, birine) deli divane olmak</i>	Armudan'la Tilki	1	1
27.	<i>(biriyle) düşünüp kalkmak</i>	Sihirli Tavşan	1	1
	N_A= 27	N_B= 14		F_t=38

Tablo 4.7. E Harfi ile Başlayan Deyimler

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
1.	<i>el çırpamak</i>	Kara Kedi Sihirli Tavşan	1 4	5
2.	<i>el ele vermek</i>	Sihirli Tavşan	1	1
3.	<i>elden ne gelir?</i>	Sihirli Tavşan	1	1
4.	<i>ele geçirmek</i>	Sihirli Tavşan Kırk Kardeş	5 3	8
5.	<i>eli boş gelmek</i>	Aslanın Hastalığı	1	1
6.	<i>eli varmamak (gitmemek)</i>	Sihirli Tavşan	1	1
7.	<i>eline (elinize veya ellerinize) sağlık</i>	Tilki ile Hacı Leylek	1	1
8.	<i>elini kolunu sallaya sallaya gelmek</i>	Kırk Kardeş	1	1
9.	<i>esen kalmak</i>	Keçi Kız	1	1
10.	<i>evvel zaman içinde, kalbur saman içinde</i>	Kurt, Tilki ve At	1	1
11.	<i>eziyet etmek</i>	Üç Ayı	1	1
	N_A= 11	N_B= 8		F_t=22

Tablo 4.8. F Harfi ile Başlayan Deyimler

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
1.	<i>farkında olmak</i>	Kara Kedi Kırk Kardeş Sihirli Tavşan	1 1 1	3

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
2.	<i> fayda vermemek</i>	Kırk Kardeş	1	1
3.	<i> feda etmek</i>	Kırk Kardeş	1	1
	N_A= 3	N_B= 3		F_t=5

Tablo 4.9. G Harfi ile Başlayan Deyimler

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
1.	<i> geç kalmak</i>	Kaplumbağa Yavrusu	1	1
2.	<i> geçinip gitmek</i>	Fatma Nine	1	1
3.	<i> gel zaman git zaman</i>	Fatma Nine	1	1
4.	<i> gelin gitmek</i>	Yeşil Kuş	1	1
5.	<i> gelip çatmak (dayanmak)</i>	Kara Kedi	1	1
6.	<i> geniş bir nefes almak</i>	Fatma Nine	1	2
		Kırk Kardeş	1	
7.	<i> geri geri çekilmek</i>	Keçi Kız	1	1
8.	<i> giyinip kuşanmak</i>	Kara Kedi	1	1
9.	<i> gönüllü kaymak</i>	Sihirli Tavşan	1	1
10.	<i> göz açıp kapayıncaya kadar</i>	Kırk Kardeş	1	1
11.	<i> göz almak</i>	Kara Kedi	1	1
12.	<i> göz dikmek</i>	Kırk Kardeş	2	2
13.	<i> göz gezdirmek</i>	Kara Kedi	1	1
14.	<i> göz gözü görmemek</i>	Kırk Kardeş	1	1
15.	<i> göz kamaşturmak</i>	Kara Kedi	6	6
16.	<i> gözden geçirmek</i>	Deve ile Karınca	1	1
		Kara Kedi	1	
17.	<i> gözden kaybolmak</i>	Sihirli Tavşan	3	5
		Keçi Kız	1	
18.	<i> gözleri sulanmak</i>	Kırk Kardeş	1	1
19.	<i> gözleri yaşarmak</i>	Sihirli Tavşan	1	1
20.	<i> gözleri yuvalarından (evinden) fırlamak (uğramak)</i>	Yeşil Kuş	1	1
21.	<i> gözlerine inanmamak</i>	Sihirli Tavşan	1	1
22.	<i> gözünden (gözlerinden) uyku akmak</i>	Kara Kedi	1	1
23.	<i> gözüne uyku girmemek</i>	Kırk Kardeş	1	3
		Sihirli Tavşan	2	
24.	<i> gözüünü kapamak</i>	Karınca	1	1
25.	<i> günaha girmek</i>	Yılanla Tilki	1	1
		Armudan'la Tilki	2	
		Aslan ile Kaplumbağa	1	
		Dost Dosta Dost Gerek	1	
		Eş Eşini Bulmayınca	1	
26.	<i> günlerden bir gün</i>	İhtiyar Karı ile Fare	1	11
		Kartal ile Kaplumbağa	1	
		Kayış Yiyen Tilki	1	
		Kuzu ile Kurt	1	
		Şengülüm,Şüngülüm,Mengülüm	1	
		Tilki ile Hacı Leylek	1	
27.	<i> (bir şey) gözüne ilişmek</i>	Kara Kedi	5	6
		Keçi Kız	1	
	N_A= 27	N_B= 20		F_t=55

Tablo 4.10. H Harfi ile Başlayan Deyimler

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
1.	<i> haber almak</i>	İki Tilki	1	3

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
		Kara Kedi	1	
		Yeşil Kuş	1	
2.	<i>haber salmak (yollamak)</i>	Tilki ile Çakal	1	1
3.	<i>haber vermek</i>	Kırk Kardeş	1	2
		Şengülüm, Şüngülüm, Mengülüm	1	
4.	<i>haberi olmak</i>	Keçi Kız	1	1
5.	<i>hakkından gelmek</i>	Sihirli Tavşan	1	1
6.	<i>hâli kalmamak</i>	Title Bitle	1	1
7.	<i>hatırına gelmek</i>	Sihirli Tavşan	1	1
8.	<i>hatırına getirmek</i>	Sihirli Tavşan	1	1
9.	<i>hatırını sormak</i>	Kara Kedi	1	1
10.	<i>hava atmak</i>	Üç Ayı	1	1
11.	<i>hayatını kazanmak</i>	Fatma Nine	1	2
		Kırk Kardeş	1	
12.	<i>hayran olmak (kalmak)</i>	Keçi Kız	1	4
		Kırk Kardeş	1	
		Sihirli Tavşan	2	
13.	<i>hayrete (hayretlere) düşmek</i>	Sihirli Tavşan	1	1
14.	<i>hesabı yok</i>	Kara Kedi	1	1
15.	<i>heyecana kapılmak</i>	Kırk Kardeş	1	1
16.	<i>hissini vermek</i>	Sihirli Tavşan	1	1
17.	<i>hoş geldiniz</i>	Kırk Kardeş	1	1
18.	<i>hoşbeş etmek</i>	Kara Kedi	1	1
19.	<i>(birinin) hoşuna gitmek</i>	Dost Dosta Dost Gerek	2	3
		Kara Kedi	1	
20.	<i>(birinin) hatrını kırmak</i>	Kırk Kardeş	1	1
21.	<i>(birinin / bir şeyin) hasretini çekmek</i>	Kırk Kardeş	1	1
22.	<i>(biri) hava almak</i>	Sihirli Tavşan	1	1
23.	<i>(bir şeye) hayat vermek</i>	Sihirli Tavşan	1	1
	N_A= 23	N_B= 12		F_t=32

Tablo 4.11. I Harfi ile Başlayan Deyimler

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
1.	<i>ısrar etmek</i>	Kırk Kardeş	1	2
		Yılanla Tilki	1	
	N_A= 1	N_B= 2		F_t=2

Tablo 4.12. İ Harfi ile Başlayan Deyimler

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
1.	<i>içi gitmek</i>	Sihirli Tavşan	1	1
2.	<i>iddiaya girmek (tutuşmak)</i>	Aç Kurt	1	1
3.	<i>ileri geri konuşmak (söz etmek, laflar etmek)</i>	Kırk Kardeş	1	1
4.	<i>ileri sürmek</i>	Fatma Nine	1	1
5.	<i>imdadına (imdadına) koşmak (yetişmek)</i>	Sihirli Tavşan	1	1
6.	<i>inadı tutmak</i>	Fatma Nine	1	1
7.	<i>intikam almak</i>	Üç Ayı	2	2
8.	<i>iple çekmek</i>	Tilki ile Çakal	1	1
9.	<i>iş işten geçmek</i>	Kırk Kardeş	1	1
10.	<i>iş tutmak</i>	Kırk Kardeş	1	1
11.	<i>işin içinden çıkmak (sıyrılmak)</i>	Kırk Kardeş	1	1
12.	<i>iyi etmek</i>	Kırk Kardeş	1	1
13.	<i>iyilik eden iyilik bulur</i>	Fare ile Kurbağa	1	1
14.	<i>izin almak</i>	Kara Kedi	1	2

Sıra	A	B	F ₁	F _t
		Kırk Kardeş	1	
15.	(birinin) işini bitirmek	Kaplumbağa Yavrusu	1	1
	N _A = 15	N _B = 9		F _t =17

Tablo 4.13. K Harfi ile Başlayan Deyimler

Sıra	A	B	F ₁	F _t
1.	kafasını kırmak	İhtiyar Karı ile Fare	1	1
2.	kan beynine sıçramak (çıkmaq)	Yeşil Kuş	1	1
3.	kan ter içinde	Fatma Nine Tavuk, Tilki ve Fare Üç Ayı	2 1 1	4
4.	kara kara düşünmek	Aç Kurt Kurt, Tilki ve At	1 1	2
5.	karanlık basmaq (çökmek)	Tilki ile Çakal	1	1
6.	karar vermek	Kurbağa ile Kaplumbağa Şengülüm, Şüngülüm, Mengülüm Tilki ile Çakal Sihirli Tavşan Yeşil Kuş Kırk Kardeş	1 3 2 2 1 3	12
7.	karşılık vermek	Fatma Nine Kaplumbağa Yavrusu Kara Kedi Kırk Kardeş Kuzu ile Kurt Sihirli Tavşan	1 1 1 1 1 5	10
8.	kendinden geçmek	Kırk Kardeş	2	2
9.	kendine gelmek	Sihirli Tavşan	1	1
10.	kendini alamamak	Sihirli Tavşan	1	1
11.	kendini naza çekmek	Tilki ile Çakal	1	1
12.	kendini toparlamak (toplamak)	Kırk Kardeş	1	1
13.	kendini tutamamak	Tilki ile Çakal Tilki ile Hacı Leylek	1 1	2
14.	kışı geçirmek	Title Bitle	2	2
15.	kıyametler koparmak	Kara Kedi	1	1
16.	kız almak	Armudan'la Tilki Keçi Kız Kırk Kardeş	3 1 2	6
17.	kız istemek	Armudan'la Tilki Yeşil Kuş	1 1	2
18.	kız vermek	Armudan'la Tilki Kara Kedi	2 2	4
19.	kulağına gelmek	Sihirli Tavşan	1	1
20.	kulaklarını dikmek	Kaplumbağa Yavrusu	1	1
21.	kusura bakmamak (kalmamak)	Aç Kurt Kırk Kardeş	2 1	3
22.	küçük dilini yutmak	Fatma Nine Kırk Kardeş	1 1	2
23.	kiil olmak	Armudan'la Tilki	1	1
24.	(birinin) kapısını çalmak	Title Bitle	1	1
25.	(birinin) kemikleri sayılmak	Kurbağa ile Kaplumbağa	1	1
26.	(birinin) kulağını çekmek	Üç Ayı	1	1
27.	(birinin) kulağını çınlatmak	Sihirli Tavşan	1	1

Sıra	A	B	F ₁	F _t
28.	(birini) koynuna almak	Kara Kedi	1	1
29.	(birini / bir şeyi) kendi hâline bırakmak	Sihirli Tavşan	1	1
30.	(birinin veya bir şeyin) kıymetini bilmek	Yeşil Kuş	1	1
N _A = 30		N _B = 19	F _t =69	

Tablo 4.14. L Harfi ile Başlayan Deyimler

Sıra	A	B	F ₁	F _t
1.	lanet etmek	Tilki ve Keklik	1	1
2.	lazım gelmek (olmak)	Kurt, Tilki ve At	1	1
N _A = 2		N _B = 2	F _t =2	

Tablo 4.15. M Harfi ile Başlayan Deyimler

Sıra	A	B	F ₁	F _t
1.	meydan vermemek	Sihirli Tavşan	1	1
2.	meydana çıkarmak	Kırk Kardeş	1	1
3.	müjde vermek (götürmek)	Kırk Kardeş	1	1
4.	müsaade etmek (buyurmak)	Yılanla Tilki	1	1
5.	(bir şeye) merak sarmak (duymak, salmak)	Sihirli Tavşan	1	1
N _A = 5		N _B = 3	F _t =5	

Tablo 4.16. N Harfi ile Başlayan Deyimler

Sıra	A	B	F ₁	F _t
1.	ne lazım	Fatma Nine	1	1
2.	ne olursa olsun	Tavşanla Kirpi	1	1
3.	ne pahasına olursa olsun	Sihirli Tavşan	1	1
4.	ne yapıp yapıp	Kırk Kardeş	2	2
5.	neye uğradığını bilememek (anlamamak, şaşırarak)	Fatma Nine	1	6
		Kara Kedi	2	
		Şengülüm, Şüngülüm, Mengülüm	1	
		Tilki ile Hacı Leylek	1	
		Sihirli Tavşan	1	
6.	neyin nesi (kimin fesi)	Kayış Yiyen Tilki	1	1
7.	nöbet beklemek (tutmak)	Sihirli Tavşan	3	3
8.	numara yapmak	Aç Kurt	1	2
		Armudan'la Tilki	1	
9.	nur topu gibi	Kara Kedi	1	1
N _A = 9		N _B = 10	F _t =18	

Tablo 4.17. O Harfi ile Başlayan Deyimler

Sıra	A	B	F ₁	F _t
1.	oh çekmek	Kırk Kardeş	1	1
2.	olacak gibi değil	Kaplumbağa Yavrusu	1	2
		Yeşil Kuş	1	
3.	ortak olmak	Tilki ile Çakal	1	1
4.	ortaya çıkarmak	Kartal ile Kaplumbağa	1	1
5.	ortaya çıkmak	Keçi Kız	1	2

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
		Kırk Kardeş	1	
		Kaplumbağa Yavrusu	1	
6.	oyun oynamak	Tavşanla Kirpi	1	4
		Tilki ile Çakal	1	
		Üç Ayı	1	
7.	(biri veya bir şey) ortadan kaybolmak	Kırk Kardeş	1	
		Sihirli Tavşan	1	3
		Yeşil Kuş	1	
8.	(birine) oyun etmek	Sihirli Tavşan	1	1
	N_A= 8	N_B= 9		F_t=15

Tablo 4.18. *Ö Harfi ile Başlayan Deyimler*

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
1.	öksüz kalmak	Keçi Kız	1	1
2.	öne düşmek	Sihirli Tavşan	1	1
		Karınca	1	
3.	önüne çıkmak	Kırk Kardeş	1	4
		Sihirli Tavşan	2	
4.	önüne düşmek	Kaplumbağa Yavrusu	1	1
5.	önüne katmak	Fatma Nine	1	1
6.	özü sözü bir (olmak)	Kırk Kardeş	1	1
	N_A= 6	N_B= 6		F_t=9

Tablo 4.19. *P Harfi ile Başlayan Deyimler*

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
1.	parmak ısırarak	Kara Kedi	1	1
2.	patırtı kopmak	Kırk Kardeş	1	1
3.	pazarlığa girişmek	Fatma Nine	1	1
		Aç Kurt	1	
4.	peşine takılmak	Yeşil Kuş	1	2
5.	peşini bırakmamak	Kara Kedi	1	1
6.	(birinin) parmağı ağzında kalmak	Kara Kedi	1	1
	N_A= 6	N_B=5		F_t=7

Tablo 4.20. *R Harfi ile Başlayan Deyimler*

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
1.	rahat bırakmamak (vermemek)	Üç Ayı	1	1
2.	rahata kavuşmak	Kara Kedi	1	1
		Aç Kurt	1	
3.	rast gelmek	İhtiyar Karı ile Fare	1	5
		İki Tilki	1	
		Kuzu ile Kurt	2	
4.	razı olmak	Tavşanla Kirpi	1	1
		Kara Kedi	5	
5.	razı olmak (gelmek)	Keçi Kız	1	8
		Keçi Kız	1	
		Yeşil Kuş	1	
	N_A= 5	N_B=9		F_t=16

Tablo 4.21. S Harfi ile Başlayan Deyimler

Sıra	A	B	F₁	F_t
1.	<i>sağ ol</i>	Aslanın Hastalığı	1	1
2.	<i>sağ olsun</i>	Armudan'la Tilki Aslanın Hastalığı Title Bitle	2 1 1	4
3.	<i>sağlık olsun</i>	Keçi Kız	1	1
4.	<i>sarmaş dolaş olmak</i>	Sihirli Tavşan	1	1
5.	<i>saygı göstermek</i>	Üç Ayı	6	6
6.	<i>selam vermek</i>	Sihirli Tavşan Yeşil Kuş Keçi Kız	1 1 1	3
7.	<i>serilip yatmak</i>	Kurbağa ile Kaplumbağa	1	1
8.	<i>ses çıkarmamak (etmemek)</i>	Tavuk, Tilki ve Fare	2	2
9.	<i>seyre dalmak</i>	Kara Kedi	1	1
10.	<i>sırası gelmek</i>	Sihirli Tavşan	1	1
11.	<i>sırtına almak</i>	Tilki ile Hacı Leylek	2	2
12.	<i>soluğu (bir yerde) almak</i>	Kırk Kardeş	1	1
13.	<i>sona ermek</i>	Sihirli Tavşan	1	1
14.	<i>söz dinlemek (tutmak)</i>	Kırk Kardeş Sihirli Tavşan	1 6	7
15.	<i>söz vermek</i>	Kaplumbağa Yavrusu Tilki ile Hacı Leylek	1 1	2
16.	<i>söz kesmek</i>	Keçi Kız	1	1
17.	<i>söze başlamak</i>	Aç Kurt Tilki ile Hacı Leylek	1 1	2
18.	<i>söze karışmak</i>	Aç Kurt Kırk Kardeş Sihirli Tavşan	2 1 1	4
19.	<i>sözü sohbeti yerinde</i>	Yeşil Kuş	1	1
20.	<i>sözü uzatmak</i>	Kırk Kardeş	1	1
21.	<i>sözünde durmak</i>	Tilki ile Hacı Leylek Keçi Kız	1 1	2
22.	<i>sözünü kesmek</i>	Kırk Kardeş	1	1
23.	<i>(bir şeyi, kendini) siper etmek</i>	Sihirli Tavşan	1	1
24.	<i>(bir şeyden) söz etmek</i>	Kara Kedi	2	2
25.	<i>(birinin) sözünü tutmak</i>	Title Bitle	1	1
N_A= 25		N_B=14	F_t=50	

Tablo 4.22. Ş Harfi ile Başlayan Deyimler

Sıra	A	B	F₁	F_t
1.	<i>şaha kalkmak</i>	Kırk Kardeş	1	1
2.	<i>şaka yapmak</i>	Kurbağa ile Akrep	1	1
3.	<i>şakası yok</i>	Üç Ayı	1	1
4.	<i>şasırp kalmak</i>	Tavşanla Kirpi Keçi Kız	1 1	2
5.	<i>şaşkına dönmek</i>	Yeşil Kuş	1	1
N_A= 6		N_B=6	F_t=6	

Tablo 4.23. T Harfi ile Başlayan Deyimler

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
1.	<i>tadına doyum olmamak</i>	Sihirli Tavşan	1	1
2.	<i>takati kalmamak (kesilmek)</i>	Aç Kurt	1	1
3.	<i>tasa çekmek</i>	Yeşil Kuş	1	1
4.	<i>tembihatta bulunmak</i>	Armudan'la Tilki	1	1
5.	<i>temiz bir dayak atmak</i>	Kara Kedi	1	1
6.	<i>tir tir titremek</i>	Şengülüm, Şüngülüm, Mengülüm Sihirli Tavşan	1 1	2
7.	<i>tozu dumana katmak</i>	Tilki ile Hacı Leylek	1	1
8.	<i>tuttuğu altın olsun</i>	Armudan'la Tilki	1	1
9.	<i>tuzığa düşmek</i>	Kırk Kardeş	1	1
N_A= 9		N_B=8	F_t=10	

Tablo 4.24. U Harfi ile Başlayan Deyimler

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
1.	<i>uygun bulmak</i>	Kara Kedi Keçi Kız Kırk Kardeş	1 1 1	3
2.	<i>uygun düşmek</i>	Yeşil Kuş	2	2
3.	<i>uyku basmak (bastırmak)</i>	Kara Kedi Kırk Kardeş Sihirli Tavşan	1 1 2	4
4.	<i>uykusu gelmek</i>	Kara Kedi Tilki ve Keklik	1 1	2
5.	<i>uykuya dalmak</i>	Kırk Kardeş	1	1
6.	<i>uyuz olmak</i>	İki Tilki	1	1
N_A= 6		N_B=7	F_t=13	

Tablo 4.25. Ü Harfi ile Başlayan Deyimler

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
1.	<i>ümidini kesmek</i>	Title Bitle Kaplumbağa Yavrusu	1 1	2
N_A= 1		N_B=2	F_t=2	

Tablo 4.26. V Harfi ile Başlayan Deyimler

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
1.	<i>veda etmek</i>	Kırk Kardeş	2	2
N_A= 1		N_B=2	F_t=2	

Tablo 4.27. Y Harfi ile Başlayan Deyimler

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
-------------	----------	----------	----------------------	----------------------

<i>Sıra</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>F₁</i>	<i>F_t</i>
1.	<i>yaka paça etmek (götürmek)</i>	Kırk Kardeş	1	1
2.	<i>yan gelip oturmak (yatmak)</i>	Aç Kurt	1	1
3.	<i>yan yatmak</i>	Kim Güçlü	1	1
4.	<i>yaptığı yanına (kâr) kalmamak</i>	Tilki ile Hacı Leylek	1	1
5.	<i>yara bere içinde olmak</i>	Tilki ile Hacı Leylek	1	1
6.	<i>yardım görmek</i>	Fatma Nine	4	4
7.	<i>yardımına koşmak</i>	Kırk Kardeş	2	2
8.	<i>yas tutmak</i>	Yeşil Kuş	1	1
9.	<i>yedi iklim dört bucak</i>	Kara Kedi	1	1
10.	<i>yem olmak</i>	Fare ile Kurbağa	1	1
11.	<i>yer yarılıp içine girmek (geçmek)</i>	Sihirli Tavşan	1	1
12.	<i>yer yerinden oynamak</i>	Kara Kedi	2	2
13.	<i>yeri sermek</i>	Kırk Kardeş	1	1
14.	<i>yeri yığılmak</i>	Şengülüm, Şüngülüm, Mengülüm	1	1
15.	<i>yeri göğü inletmek</i>	Kırk Kardeş	1	1
16.	<i>yerinde bulmak</i>	Sihirli Tavşan	2	2
17.	<i>yerinde kalmak</i>	Tilki ile Hacı Leylek	1	1
18.	<i>yerinde yellere esmek</i>	Kayış Yiyen Tilki	1	1
19.	<i>yerinden fırlamak</i>	Kırk Kardeş	1	1
20.	<i>yerine getirmek</i>	Kara Kedi	1	
		Kara Kedi	2	4
		Sihirli Tavşan	1	
21.	<i>yiyecek içmek</i>	Şengülüm, Şüngülüm, Mengülüm	1	1
22.	<i>yok olmak</i>	Kara Kedi	1	
		Sihirli Tavşan	3	6
		Kırk Kardeş	2	
23.	<i>yol gitmek</i>	Karınca	1	
		Tilki ile Hacı Leylek	1	4
		Yılanla Tilki	1	
		Aç Sıçan	1	
24.	<i>yol göstermek</i>	Sihirli Tavşan	1	
		Kara Kedi	1	3
		Üç Ayı	1	
25.	<i>yola (yollara) düşmek</i>	Kaplumbağa Yavrusu	1	
		Sihirli Tavşan	3	4
26.	<i>yola (yoluna) koyulmak</i>	Aç Kurt	1	
		Fatma Nine	1	
		Fatma Nine	1	
		Sihirli Tavşan	4	13
		Yeşil Kuş	1	
		Kırk Kardeş	5	
27.	<i>yola çıkmak</i>	Aç Kurt	1	
		Kaplumbağa Yavrusu	1	
		Keçi Kız	1	
		Kurbağa ile Kaplumbağa	2	11
		Kurnaz Tilki	1	
		Yeşil Kuş	1	
28.	<i>yola düzülme</i>	Kırk Kardeş	4	
		Sihirli Tavşan	1	1
29.	<i>yolun açık olsun</i>	Sihirli Tavşan	1	1
30.	<i>yolunu değiştirmek</i>	Kara Kedi	1	1
31.	<i>yolunu tutmak</i>	Fatma Nine	2	
		Keçi Kız	1	
		Kırk Kardeş	1	6
		Şengülüm, Şüngülüm, Mengülüm	1	

Sıra	A	B	F ₁	F _t
		Sihirli Tavşan	1	
32.	yuva kurmak	Kara Kedi	1	1
33.	yüreği hop etmek (hoplamak veya oynamak)	Sihirli Tavşan	2	2
34.	yüreğine su serpmek	Sihirli Tavşan	1	1
35.	yüzü gülmek	Keçi Kız	1	1
36.	(birinin) yakasını bırakmamak	Kara Kedi	1	1
37.	(bir şeyin) yolunu tutmak	Aslanın Hastalığı	1	1
	N _A = 37	N _B =62		F _t =87

Tablo 4.28. Z Harfi ile Başlayan Deyimler

Sıra	A	B	F ₁	F _t
1.	zarar gelmek	Kırk Kardeş	1	1
2.	zarar görmek	Fatma Nine	1	1
3.	ziyafet çekmek (vermek)	Kaplumbağa Yavrusu	2	2
4.	ziyaret etmek	Aslanın Hastalığı	3	3
5.	(bir şey birinin) zoruna gitmek	Tavşanla Kirpi	1	1
	N _A = 5	N _B =5		F _t =8

Tablo 4.29. Tespit Edilen Deyimler Genel Tablosu

Deyimin İlk Harfi	Tespit Edilen Deyim Sayısı	Deyimin Geçtiği Masal Sayısı	Deyimin Tüm Örneklemdaki Frekansı
A	19	15	33
B	20	14	25
C	6	9	18
Ç	4	4	5
D	27	14	38
E	11	8	22
F	3	3	5
G	27	20	55
H	23	12	32
I	1	2	2
İ	15	9	17
K	30	19	69
L	2	2	2
M	5	3	5
N	9	10	18
O	8	9	15
Ö	6	6	9
P	6	5	7
R	5	9	16
S	25	14	50
Ş	6	6	6
T	9	8	10
U	6	7	13
Ü	1	2	2
V	1	2	2
Y	37	62	87
Z	5	5	8

N_A= 317

N_B= 36

F_t=571

Ort (F_t/N_B)=15,86

Türk dünyası hayvan masalı sayısı (NB) 36; masallarda geçen deyim sayısı (NA) 317; tespit edilen deyimlerin tüm masallar içindeki frekanslar (Ft)571; masal başına düşen ortalama deyim sayısı $Ort_{(AB)}; (F_t (toplama) / B (toplama))$ 15,86 olarak hesaplanmıştır.

Türk Dünyasından derlenen hayvan masallarından seçilmiş olan 36 örneklem içinde muhtelif dağılımda tekrar eden 571 deyimın masal başına ortalaması hesaplandığında 15,86 deyim sayısına ulaşılması tek başına Türk hayvan masallarının bile, anadili eğitiminde söz varlığını zenginleştirme açısından dikkate değer kaynaklar olduğunu göstermektedir. Farklı tarihlerde, farklı araştırmacılar tarafından, kaynak kişilerden derlenmiş olan söz konusu masallardaki söz varlığı zenginliğinin kaynak kişinin dil kullanma becerisinden ileri geldiği iddia edilebilir belki; ama halk masallarının ilgi çekiciliği ve dinleyiciye verdiği tadın kaynağı da zaten anlatıcıdan anlatıcıya yıllar içinde aktarıla gelen masalların en duru, en halis biçiminin usta anlatıcılar tarafından şekillendirilmesi sonucudur. Bilhassa dinleyicilerin saatler hatta günler, gecelerce dinlemeye doyamadıkları masal anlatıcı ninelere, dedelere günümüzde neredeyse rastlanamıyor olsa da kimlik oluşumu çabasındaki genç bireylerin milli ve evrensel değerleri edinimleri açısından, derlenebilmiş olan Türk dünyası hayvan masallarının gelişimlerine olacak katkısı yadsınamaz. Bunun yanında gündelik hayatın kelime ve tümce yapısıyla okuyucusuna hitap eden hayvan masallarının dil gelişimine katkı sağlaması beklenir. Diğer metin türleriyle mukayese edildiğinde, genellikle, nispeten kısa olan masalların genç okuyucuları fazla sıkmadan okuma zevki de kazandırması umulmaktadır.

Hem içerdiği iletiler ile ahlak gelişimine sağlayacağı katkı hem de deyimlerin bağlam içinde kazanacağı anlamları örneklemesi, öğretmesi açısından hayvan masallarının faydalı olduğu savunulabilir. Bulgular kısmında da elde edilen, masal başına düşen yaklaşık 16 deyimın bu durumu ispatlar nitelikte olduğu düşünülmektedir.

4.4. HAYVAN MASALLARININ TAŞIDIĞI İLETİLER AÇISINDAN ÖNEMİ

Endüstri ve makineleşmenin insan hayatına henüz sirayet etmediği, petrol ve türevlerinin anlam taşımadığı kadim zamanlardan beri hayvanların insanoğlunun sadece işlerini kolaylaştıran bir araç değil; aynı zamanda yakın temasta bulunduğu varlıkların

başında geldiği söylenebilir. Belki bu yakınlık, belki de fitratlarındaki sevimlilik sebebiyledir ki bugün bile hayvanlar âlemi, çocuklar için ilgi çekiciliğini korumaktadır.

Masallar, ilk meydana geldiklerinde bir kişinin malı iken, yaygınlaşıp, yöreden yöreye, hatta ülkeden ülkeye geçtikçe ilk söyleneni unutulur, toplumların malı olur. Kendisini meydana getiren kişinin masal üzerindeki varlığı silindikçe cemiyetin ortak değerlerini bünyesine alır (Birinci, 1985:283). Böylece, içine doğduğu toplumun kültürel öğeleriyle mayalanan masallar, dilden dile dolaşıma çıkarak evrensel değerleri bünyesine katıp daha genel bir kitleye –*insanoğluna*– daha genel bir amaç –*iyi ve güzel olanın kazanması*– için hitap eder.

İleti, Türk Dil Kurumunun çevrimiçi sözlüğüne göre: yazı veya sözle verilen, gönderilen bilgi, mesaj anlamına gelmektedir (Türk Dil Kurumu, 2011: 1173). Başında, ortasında, sonunda ve hatta gerektiği her hangi bir zamanda söyleniveren tekerlemelerinin (formellerinin) huzur veren tınısında uyuma fırsatı yakalayabilmiş dünün çocuklarının vazgeçilmezlerinden olan masallar, bugün hâlâ çocuk muhayyilesinin nefes alabildiği bir tür olarak varlığını sürdürmektedir. Duruma has üslubuyla iyiye ve güzele özendiren, “var” ile “yok”un arasına sığacak uzunluktaki, ilk söyleneni unutulmuş halk masallarımızın bir alt türü olan Türk hayvan masallarının taşıdığı iletiler yönünden ele alındığı bu bölümde aşağıda sunulan sonuçlara ulaşılmıştır.

Çalışmanın bu bölümünde yapılan araştırmanın amacı değerler eğitimi yönünden incelenen Türk Hayvan Masallarından seçilen örnekteki iletileri tespit etmektir. Elde edilecek bulguları düzenleyip yorumlayarak okuyucuya sunma amacı taşıyan betimsel analiz yönteminin kullanıldığı nitel bir araştırma yapıp doküman analizi tekniğine başvurulmuştur. Türk dünyası masal araştırmalarına dair birçok eser incelenmiştir. Sözlü edebiyat kaynaklarımızdan derlenen Türk hayvan masalları evreninde, Naki Tezel’in 1933–1958, Ali Berat Alptekin’in ise farklı bölgelerden derlediği yahut çeşitli kaynaklara dayandırılan toplam 107 hayvan masalı çalışma örneklemini oluşturmuştur. Söz konusu 107 Türk Dünyası hayvan masalından 36 tanesinin değerler eğitimi açısından önem taşıdığı anlaşılmıştır. Naki Tezel’in Türk Masalları eserinde yer alan Ala Balık isimli masal ile Irak (Kerkük) Türkmenlerinden derlenen Devzan Hanım ve Fare masalı pedagojik açıdan uygun olmayan içeriğe sahip olmaları sebebiyle araştırma örnekleminde

çıkarılmıştır. İncelenen masallar içerdikleri iletiler açısından ele alındığında **Tablo4.3.**'teki sonuçlara ulaşılmıştır.

A2: Tespit Edilen İleti

B2: Masal Adı

F2: İletin Frekansı

Tablo 4.3. : Değerler Eğitimi Bağlamında İncelenen Masalarda Tespit Edilen İletiler

Sıra	A2	B2	F2
1.	<i>Arkadaş seçiminin, dostluğun, dürüstlüğün önemi</i>	Eş Eşini Bulmayınca Yılanla Tilki Aslan ile Kaplumbağa Kurbağa ile Akrep Tilki ile Hacı Leylek	5
2.	<i>Bencil olan cezasını, olmayanlar karşılığını alır.</i>	Deve ile Karınca Karınca Kim Güçlü Tilki ile Çakal Sihirli Tavşan Kayış Yiyen Tilki Kurt, Tilki ve At	7
3.	<i>Bir amaç uğruna çaba göstermek sonuca ulaşmaktan önemlidir.</i>	Kartal ile Kaplumbağa	1
4.	<i>Emek harcanmadan karşılık beklenmez</i>	Kurbağa ile Kaplumbağa Tavuk, Tilki ve Fare İki Tilki	3
5.	<i>İnsanlar dış görünümlerine göre değil davranışlarına göre değerlendirilmeli.</i>	Keçi Kız	1
6.	<i>İyilik eden iyilik, kötülük eden kötülük bulur.</i>	Aç Kurt Tilki ve Keklik Armudan'la Tilki Aslanın Hastalığı Kara Kedi Aç Sıçan Fare ile Kurbağa İhtiyar Karı ile Fare	8
7.	<i>Kendinden güçsüzlere zorbalık eden cezasını çeker.</i>	Kurnaz Tilki Kaplumbağa Yavrusu Şengülüm, Şüngülüm Mengülüm Üç Ayı Yeşil Kuş	5
8.	<i>Kendine fazla güvenen, enaniyet sahibi olan mutlaka kaybeder.</i>	Tavşanla Kirpi Title Bitle	2
9.	<i>Kıskançlık ve art niyet beslememeliyiz.</i>	Konuşan Kaval	1
10.	<i>Menfaatimize fayda vermese de toplumsal duyarlılığa sahip olmalıyız.</i>	Fatma Nine	1
	N_{A2}=10	N_{B2}=34	F₂=34

Tespit edilen frekansların yüzdelik dilimlerine bakıldığında aşağıda **Tablo 4.4.**'te gösterilen sonuçlar elde edilmiştir.

Tablo 4.4.: Tespit Edilen İletilerin Frekans Dağılımları

İleti	Yüzde (%f)	Toplam Frekans $\Sigma (f)$
Arkadaş seçiminin, dostluğun, dürüstlüğün önemi	14,71%	5
Bencil olan cezasını, olmayanlar karşılığını alır.	20,59%	7
Bir amaç uğruna çaba göstermek sonuca ulaşmaktan önemlidir.	2,94%	1
Emek harcanmadan karşılık beklenmez	8,82%	3
İnsanlar dış görünüşlerine göre değil davranışlarına göre değerlendirilmeli.	2,94%	1
İyilik eden iyilik, kötülük eden kötülük bulur.	23,53%	8
Kendinden güçsüzlere zorbalık eden cezasını çeker.	14,71%	5
Kendine fazla güvenen, enaniyet sahibi olan mutlaka kaybeder.	5,88%	2
Kıskançlık ve art niyet beslememeliyiz.	2,94%	1
Menfaatimize fayda vermese de toplumsal duyarlılığa sahip olmalıyız.	2,94%	1
Toplam (Σ) : %100		34 (f)

Tablo.4.4'te belirtilen iletilerin frekans dağılımlarına bakıldığında masal türünün genel karakteristiği olan “*iyilerin ödüllendirilip kötülerin cezalandırılması gerektiği*” iletisi, masal başına düşen en yüksek frekans değerinde (8) tespit edilmiştir. İkinci en yüksek frekansta, bencil olan cezasını, olmayanlar karşılığını alır; üçüncü en yüksek frekansa sahip olan arkadaş seçiminin, dostluğun dürüstlüğün önemi ve kendinden güçsüzlere zorbalık edenin cezasını çekmesi gerektiği iletileri temel adalet duygusunun kazandırılması açısından önemlidir.

Ana dili eğitiminde Türk dünyası hayvan masallarının kullanımı, sadece söz dağarcığının zenginleştirilmesi, okuma alışkanlığının kazandırılmasında değil; değerler eğitiminin aktarılmasında, ahlaki gelişimin sağlanmasında katkı sağlayacak, iletileri bünyesinde barındıran eğitim öğretim materyallerinden olduğu anlaşılmıştır.

Türk Dünyası hayvan masalları, ilköğretim seviyesindeki öğrencilerde milli şuurun oluşturulması ve evrensel ahlak ilkelerinin benimsetilmesine hizmet edecek özelliktedir. İlköğretim Türkçe ders kitapları ve hatta yabancılara Türkçe eğitim materyalleri hazırlanırken de Türk Dünyası hayvan masallarından daha fazla faydalanılması gerektiği düşünülmektedir.

4.5. DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN ELDE EDİLEN VERİLER

Değerler eğitimi açısından incelenen Türk Dünyası hayvan masallarından seçilen, Schwartz değerler ölçeğine göre incelenmiştir. Araştırma örnekleme ait, 10 ana değer grubu ile ilgili elde edilen veriler tablolaştırılarak aşağıda **Tablo 4.1.** ve **Tablo 4.2.**'de gösterilmiştir.

Tablo 4.5. Tespit Edilen Değerlerin Toplam Frekans Dağılımları

Değer Adı	%f	Toplam Frekans $\sum (f)$
Başarı	%6,99	13
Evrenselcilik	%16,13	30
Geleneksellik	%8,06	15
Güç	%9,14	17
Güvenlik	%10,22	19
Hazcılık	%3,23	6
İyilikseverlik	%26,88	50
Özyönelim	%2,15	4
Uyarılım	%6,45	12
Uyma	%10,75	20
Toplam (Σ)	%100	186

Tablo 4.1'den de anlaşılacağı üzere incelenen örneklem içinde en yüksek frekans %26,88 ile iyilikseverlik, %16,13 ile evrenselcilik ikinci, %10,75 ile uyma değeri üçüncü, %10,22 ile güvenlik değeri dördüncü, %9,14 ile güç değeri beşinci, %8,06 ile geleneksellik altıncı, %6,45 ile uyarılım yedinci, %6,99 ile başarı sekizinci, %3,23 ile hazcılık dokuzuncu, %2,15 ile özyönelim onuncu sırada frekansa sahip değerler olarak tespit edilmiştir.

Tablo 4.6. Masallarda Tespit Edilen Değerlerin Frekans Tablosu

Schwartz Değerler Ölçeğine Göre Değerler										
Hayvan Masalının Adı	Güç	İyilikseverlik	Başarı	Geleneksellik	Güvenlik	Uyma	Evrenselcilik	Özyönelim	Hazcılık	Uyarılım
1. Aç Kurt		1					1			
2. Aç Sıçan			2		1				1	4
3. Armudan'la Tilki		2			2					
4. Aslan ile Kaplumbağa		1								
5. Aslanın Hastalığı			1							

Schwartz Değerler Ölçeğine Göre Değerler

<i>Hayvan Masalının Adı</i>	<i>Güç</i>	<i>İyilikseverlik</i>	<i>Başarı</i>	<i>Geleneksellik</i>	<i>Güvenlik</i>	<i>Uyuma</i>	<i>Evrensellik</i>	<i>Özyönetim</i>	<i>Hazcılık</i>	<i>Uyarılm</i>
6. Ayı ile Tilki			3							
7. Deve ile Karınca							1			
8. Dost Dosta Dost Gerek		1								
9. Eş Eşini Bulmayınca		1					1			
10. Fare ile Kurbağa		1					1			
11. Fatma Nine	1						5			
12. Göğsü Kınalı Serçe		1					1			
13. İhtiyar Karı ile Fare					1		1			
14. İki Tilki					1					
15. Kaplumbağa Yavrusu		1			1					
16. Kara Kedi	3	2		5	3	1	1		1	
17. Karınca (100)	1	11								
18. Kartal ile Kaplumbağa		1	1	2						
19. Kayış Yiyen Tilki							1			
20. Keçi Kız	2	1		4		2		1	1	
21. Kırk Kardeş	3	1		1	4	7	4			1
22. Kim Güçlü (101)	1	8								
23. Konuşan Kaval	1					4				
24. Kurbağa ile Akrep		2						1		
25. Kurbağa ile Kaplumbağa		1						1		
26. Kurnaz Kaplumbağa			2				1			
27. Kurnaz Tilki							1			
28. Kurt, Tilki ve At							1			
29. Kuyruğu Zilli Tilki		1					8			
30. Kuzu ile Kurt							1		1	2
31. Sihirli Tavşan	1	3		1	2	2	1		1	1
32. Şengülüm,Şüngülüm,Mengülüm					2					
33. Tavşanla Kirpi			1							
34. Tavuk, Tilki ve Fare		1								
35. Tilki ile Çakal			1							
36. Tilki ile Hacı Leylek		1				2				
37. Tilki ve Keklik		2				1				
38. Title Bitle		1						1		
39. Üç Ayı	5									
40. Yeşil Kuş		1		1		1			1	
41. Yılanla Tilki		3		1	1					
42. Zümrüdüanka Kuşu		2			1					4
Toplam Frekanslar ($\sum (f)$)	18	51	11	15	19	20	30	4	6	12
Frekans Yüzdeleri (% (f))	9,7	27,4	5,9	8,1	10,2	10,8	16,1	2,2	3,2	6,5

Değerlerin Masalarda İşlenişi

Masal Adı:	
ÜÇ AYI	
Tespit Edilen Değerler:	Frekans:
1) Saygı	5
Özet:	
<p>Gücüne güvenerek saygı beklentisine giren Ayı bir gün kendisinden daha güçsüz olan tilki ve kurdu ayı ayı durdurarak kendisine saygı göstermelerini aksi hâlde onları serbest bırakmayacağını söyler. Ayının arkadaşı diğer ayılar yanlış davrandığını söylese de onlara kulak asmaz. Daha sonra kendisinden güçsüz hayvanlar ayıyı tek başına denk getirince öldürüleceğini anlayan ayı çamurlara bata çıka canını zor kurta rır.</p>	
Açıklama:	
<p>Gücüne güvenerek saygı beklentisine girmenin yanlışlığının anlatıldığı masalda saygı değeri, ayının; “Tilki bana her zaman saygı gösterirse bırakırım.”, “Eğer bana her zaman saygı gösterecekse bırakırım!”, “Artık kurt bana saygı gösterecek!”, “Hayır! Saygı gösterecekler!” cümlelerindeki “saygı gösterecek” ifadesi ile 5 defa vurgulanarak güç ana değerinin alt değeri olan saygı değeriyle ilişkilendirme yapılmıştır.</p>	

Masal Adı:	
İKİ TILKI	
Tespit Edilen Değerler:	Frekans:
1) Güvenlik	1
Özet:	
<p>Bir gün, başı kel gözü kör uyuz bir tilki ocağın külünü karıştırırken bir kara kapık (Rus para birimi) bulur ve bunu gözüne sürünce gözleri açılır, vücuduna sürünce uyuzluğu gider, başına sürünce de kelliği geçer. Tilki çok zengin bir hale gelir. Onu görüp kıskanan başka bir tilki o kapiği(para) çalar; ancak vücuduna sürünce uyuz olur, topal ayaklı kör gözlü bir tilkiye dönüşür.</p>	
Açıklama:	
<p>Toplum güvenliğinin önemini vurgulandığı bu masalda "tilkinin kapiğini çalmış ... En sonunda Topal ayaklı kör gözlü bir tilki olmuş." (Bakırcı, 2004:548). denilerek güvenlik</p>	

değeri ile ilişkilendirilmiştir.

Masal Adı:	
TİLKI İLE ÇAKAL	
Tespit Edilen Değerler:	Frekans
1) Başarı (hırs)	1
Özet:	
<p>Günün birinde tilki ile çakal ormanda karşılaşarak ortak olurlar. Çakal, tilkiye karşı köyün ağlarının tavuklarına bekçi aradığını söyler. Tilki çok tavuğunu yediği için köylünün kendisine güvenmeyeceklerini söyler ve gece olunca köye gidip kümesteki tavukları öldürüp köpeklerin kaldığı yere atmasını böylece köylülerin tavukları köpeklerin öldürdüğünü zannedeceğini tembihler akşam olunca hastalanma bahanesiyle kendisinin köye gidemeyeceğini bu işi çakalın yapmasını söyler kümesteki tavukları gören çakal ilk gördüğün tavuğu yakalayıp yemeye başlar sesi duyan köpekler çakalı parçalar. ertesi gün durumu gören köylü yardım istemek için tilkinin yanına gelir.</p> <p>Zaten köylüleri bekleyen tilki onların anlatacaklarını dinler. Tilki köylüleri dinler. Hastalığını bahane ederek tavuklarını koruması için ayağına bir ayakkabı almalarını ister bunu duyan köylüler vazgeçerler.</p>	
Açıklama:	
<p>Tilkinin yanına gelen köylülere "Aman ağalar, az önce ağzımızdan bal akıyordu, o balı şimdi de akıtsanız olmaz mı?" (Alptekin, 2005:65) diyerek çok hırslı olmanın eldekini de kaybetmeye sebep olacağı vurgulanırken başarı değeri ile ilişki kurulmuştur.</p>	

Masal Adı:	
ASLANIN HASTALIĞI	
Tespit Edilen Değerler:	Frekans
1) Başarı (zeki olmak)	1
Özet:	
<p>Ormanın kralı hastalanınca bütün hayvanlar onu ziyarete giderler en son kurt gider ve bir işgüzarlık ederek padişaha bütün hayvanların geldiğini ama tilki'nin kendisini ziyarete gelmediğini söyler O esnada tilki de arkalarından kendilerine yaklaşmaktadır kralın herkes</p>	

beni ziyaret etti sen bu zamana kadar neredesin sorusuna sizin hastalığınıza çare bulmak için geciktim der ve derdinin çaresini kurdun sağ bacağını yemesinde olduğunu söyler. Bunun üzerine aslan kurdun sağ arka bacağını parçalar.

Açıklama:

Kendisine işgüzarlık eden kurda yaşattıklarından dolayı masalın sonunda tilki için “Bu olaydan sonra tilkinin adı kurnaz tilki olarak anılmış.”ifadesi, zeki olmak değeri ile ilişkilendirilmiştir.

Masal Adı:

YILANLA TİLKİ

Tespit Edilen Değerler:

Frekans:

1) Geleneksellik(geleneklere saygılı olmak)

1

2) İyilikseverlik(sadık olmak)

1

3) İyilikseverlik(gerçek arkadaşlık)

1

4) İyilikseverlik(dürüstlük)

1

5) Güvenlik(iyiliğe karşılık vermek)

1

Özet:

Ormanda yaşayan yılanla tilki birbirlerine yakın olmalarına rağmen birbirlerine gidip gelmezlermiş. Günün birinde yılan tilkiye “Birbirimizden uzak olmamız bizim iyi komşu olmadığımızı gösterir. Gel seninle anlaşalım ve bundan sonra birbirimize dokunmayalım.” der. Öylece dost olurlar. Bir gün bir seyahate çıkarlar, karşılarına ırmak çıkınca yılan tilkiye yalvararak “Aman kardeşim tilki bey, ben yüzmesini bilmiyorum, müsaade et, ırmaktan geçinceye kadar senin boynuna dolanayım.” der ve böylece karşıya geçerler. Kıyıya vardıklarında yılan, artık boynunu bırakmasını isteyen Tilkiye yılan “Niçin bırakacakmışım, ben seninle bunun için arkadaş oldum. Çok acıktım kanımı emeceğim!” der. Tilkinin “İyi ama yılan Kardeş seninle yeminleşmiştik.” sözlerine aldırış etmeyen yılanla tilki, “Yılan kardeş ben de zaten dünyadan bıkmıştım ölmek istiyordum sen söylemeseydin de ben Şu dünyasının dünyanın kaygısından kurtulayım diyecektim Fakat son olarak o güzel gözlerinden öpmek istiyorum diyerek yılanı kandırır kafasını uzatınca yılanın boğazını koparıp kumsala upuzun uzatan tilki “Ben eğri büğrü dost istemem böyle dosdoğru dost isterim!” der.

Açıklama:

Kültürümüzde önemli olan komşuluk ilişkileri ve komşu ziyaretinin vurgulandığı “Birbirimizden uzak olmamız bizim iyi komşu olmadığımızı gösterir.” cümlesiyle geleneksellik değerinin bir alt değeri olan geleneklere saygılı olmak değeri; kendisini ısırarak isteyen yılanın tilkinin “Seninle yeminleştik” ifadesiyle sadık olmanın; sokmak istediği tilkiye Ben seninle bunun için arkadaş oldum!” cevabıyla güvenlik değeri; Yılanın boğazını sıkarak Tilki'nin arkadaşına kötülük düşünenin sonu da bu olur cümlesiyle dürüstlük değeri; Tilkinin yılanın ölüsünün arkasından en son Çirkin'in yılanı kumsala upuzun uzattıktan sonra “Ben eğri büğrü dost istemem, böyle dosdoğru dost isterim!” cümlesi ile de *gerçek arkadaşlık* değeri vurgulanmıştır.

Masal Adı:	
TILKI VE KEKLİK	
Tespit Edilen Değerler:	Frekans:
1) İyilikseverlik	2
2) Uyma(kendini denetleyebilmek)	1
Özet:	
<p>Bir dağ başında bir keklik öterken tilki onu kandırmak için nasıl uyduğunu kendisine göstermesini ister. Keklik gözlerini yumunca da tilki onu ağzıyla tutar. Bunun üzerine keklik hatasını fark eder ve “...tilki baba sen kolaylıkla avını yakalayan birisin acaba Allah'a hiç şükretmez misin... Şimdi diyelim ki beni yedin, bir şükret bakalım nasıl ediyorsun?” der. Tilki, şükretmek için ağzını açınca keklik kurtulur keklik tarafından aldatıldığını anlayan tilki: “Avını yemeden Allah'a şükür edene lanet olsun!” der. Bunun üzerine keklik: “Tilki baba yanlış söylüyorsun asıl lanet edilecek olan uykusu gelmeden gözlerini kapatana.” der.</p>	
Açıklama:	
<p>Tilkinin kekligi kandırdıktan sonra ağzındaki avının kaçmasıyla aldatıldığını anlaması dürüstlüğün önemine; daha sonra “Avını yemeden Allah'a şükür edene lanet olsun!” diyen tilkinin sorumluluğunu yerine getirmenin önemine ve kekligin de “Asıl lanet edilecek olan uykusu gelmeden gözlerini kapatana!” sözleriyle kendini denetleme değerine gönderme yapıldığı görülmüştür (Alptekin, 2005: 89-90).</p>	

Masal Adı:	
AÇ KURT	
Tespit Edilen Değerler:	Frekans:
1) Evrenselcilik(toplumsal adalet)	1
2) İyilikseverlik(yardımseverlik)	1
Özet:	
<p>Bir gün aslanla pars yolda giderken kurtla karşılaşır ve onun yürüyecek daha katı bile kalmayacak şekilde aç olduğunu öğrenirler ona yardım etmek için ormanda yiyecek aramaya başlarlar. Bir balıkçının balıklarını getiren pars bunları kendisi yemez kurda verir ve tekrar av aramaya çıkar Bu esnada kurt ormandaki diğer küçük hayvanlara giderek neden kendisine yemek getirmediğinin hesabını sorar ve onları korkutur. Daha sonra ormanda tilki ile karşılaşan pars ve aslan durumu tilki'ye anlatırlar meseleyi anlayan tilki kurdun kendilerini kandırdığını, kurdun ininde bir yıl yetecek yiyecek olduğunu söyler. inanan pars ve aslan tilki ile beraber kurdun yanına giderken karşılaştıkları hayvanlarda kurt hakkında gerçekleri anlatır. Tilki pars ve aslanla diğer hayvanlar kurdun yanına gelerek nasıl olduğunu sorarlar kurt ise ölü numarası yapar tilki durumu anlatır ve Kurt Ağa dünyada kötü günler geçirdi en iyisi ona bir mezar kazıp gömelim der.</p>	
Açıklama:	
<p>Acıktığını söyleyen kurda parsın "O zaman sen burada kal biz gidelim yiyecek bulursak sana da getiririz." demesi iyilikseverlik değeri ile; kandırdıklarını anlayan hayvanların kurdu gömdükten sonra tilkinin; "Hainleri diri diri gömüp malını da yerler." sözü toplumsal adalet değeriyle ilişkilendirilmiştir.</p>	

Masal Adı:	
TAVŞANLA KİRPİ	
Tespit Edilen Değerler	Frekans
1) Başarı(hırs)	1
Özet:	
<p>Bir gün iki kardeş kirpi tavşana oyun oynamak ister ve ormandaki uzun ve derin bir çukurunun biri bir ucuna diğeri diğer ucuna geçer. Yarışın sonunda kirpi kaybederse 10 iğnesi çekilecek, tavşan kaybederse bıyıkları seyretililecektir. Tavşan büyük bir hırsıyla yarışa başlar ve çukurun diğer tarafına gittiğinde kirpinin kendisinden önce orada</p>	

olduğunu görür gözlerine inanamaz tekrar yarışmak ister bu sefer de diğer tarafta önceki kirpi ile karşılaşır. Üçüncü kez de yarışmak isteyen tavşan çukurun diğer tarafında yine kirpi ile karşılaşınca yarışı kaybeder ve bıyıkları yolunur. Bu olaydan sonra tavşanın bıyıkları seyrek kalır.

Açıklama:

Kirpinin tavşanı "Sen çok iyi koştuğunu söylüyor ve övünüyorsun." demesi ve tavşanın can acısı pahasına da olsa aynı yarışı vazgeçmeyip 3 kez tekrar ettirmesi başarı değerinin bir alt kolu olan hırs değeri ile ilişkilendirilmiştir.

Masal Adı:

ASLAN İLE KAPLUMBAĞA

Tespit Edilen Değerler:

Frekans:

1) İyilikseverlik(gerçek arkadaşlık)/

1

Özet:

Bir gün ormanda aslanı avcılarının yaralamış olduğunu gören kaplumbağa halini sorar. Aslanın "... beni bir avcı vurdu." demesi üzerine kaplumbağa "Şu yakınlarda bizim avcılar dolaşıyordu seni onlar vurmasın!" deyince dost bildiği kaplumbağadan bu sözü işitmek aslanı incitir.

Açıklama:

"Ben bu yaradan ölmezdim ama senin bu sözün beni öldürür." deyip ölmesiyle gerçek arkadaşlığın önemine vurgu yapıp iyilikseverlik değeri ile ilişkilendirilmiştir.

Masal Adı:

KURBAĞA İLE KAPLUMBAĞA

Tespit Edilen Değerler

Frekans

Tespit Edilen Değerler/Frekans:

1) Özyönelim(kendi amaçlarını seçebilmek)

1

2) İyilikseverlik(sorumluluk sahibi olmak)

1

Özet:

Kaplumbağa ile ardıç ağaçlarının dibi olan yaylaya göç etmeye karar veren kurbağa yola çıkar. Ancak bir dere kenarına geldiklerinde kurbağa dayanamaz ve suya atlar.

Kaplumbağa ne kadar ısrar etti ise de yola devam etmez işte burası yayla deyip orada kalır kaplumbağa yalnız başına gider bir müddet yaylada kaldıktan sonra sahile doğru yola çıkan kaplumbağa arkadaşını bıraktığı yere geldiğinde derinin kurumuş kurbağanın ise ölmüş olduğunu görür ve

"Verik verik vatana

Gelin bakın şu seriltilip yatana

Ardıç dibi yayla olur

Sahil de kalan böyle olur. " der.

Açıklamalar:

Dere kenarına gelindiğinde "Kurbağayı ikna edemeyen kaplumbağa da yalnız başına yaylaya gitmeye karar vermiş." Cümlesiyle kendi amaçlarını seçebilme değeri ilişkilendirilmiştir. "Ardıç dibi yayla olur / Sahilde kalan böyle olur!" denilerek sorumluluk sahibi olma değerinin önemine değinilmiştir..

Masal Adı:

EŞ EŞİNİ BULMAYINCA

Tespit Edilen Değerler:

Frekans:

1) Evrenselcilik(toplumsal adalet)

1

2) İyilikseverlik(gerçek arkadaşlık)

1

Özet:

Günün birinde birbirinin dengi olmayan kurbağa ile fare arkadaş olurlar birbirlerine çok iyi anlaşılan bu ikili dere kenarına geldiklerinde birbirlerinden haberdar olmak için uzun bir ip bulup bir ucuna ayaklarına bağlarlar Bir müddet böyle yaşadıktan sonra fareyi gören karga onu kapıp gökyüzüne doğru havalanır ayağı ipe bağlı olan kurbağada onlarla birlikte yükselince bu durumu gören insanlar gülüşürler.

Açıklama:

Kurbağanın gülüşen insanlara "Başıma gelenler dengim olmayan fare ile arkadaş olmamdadır." sözü toplumsal adaletle; insanların "Eş eşini bulmayınca günleri kötü geçer." sözü de gerçek arkadaşlık değeri ile ilgilidir.

Masal Adı:

KURBAĞA İLE AKREP	
Tespit Edilen Değerler:	Frekans:
1) İyilikseverlik(yardımseverlik)	1
2) İyilikseverlik(dürüstlük)	1
3) Özyönelim(özgür olmak)	1
Özet:	
Dere kenarında karşıya geçmek için kurbağadan yardım isteyen akrep kurbağanın sırtında dereyi geçerken iğnesini kurbağaya batırmaya başlar. Bunun üzerine suya dalmaya başlayan kurbağa, akrebi uyarır. Anlaşmaya uyunca akrebi öldürmekten vazgeçer.	
Açıklama:	
Yardım isteyen akrebe “Peki, sırtıma bin geçireyim” sözü yardımseverlik değeriyle; kurbağayı söz verdiği hâlde iğnesini batıran akrebin “kurbağa kardeş şaka yapıyorum” sözü dürüstlük değeriyle; “ikili anlaşmaya uyuyunca da akrebi öldürmekten vazgeçmiş” cümlesi ile akrebi özgür bırakması özgür olmak/öz yönelim değeri ile ilişkilidir.	

Masal Adı:	
KARTAL İLE KAPLUMBAĞA	
Tespit Edilen Değerler:	Frekans:
1) Geleneksellik	2
2) İyilikseverlik(sadık olmak)	1
3) Başarı(zeki olmak)	1
Özet:	
Kendisini gökyüzünün hâkimi zanneden Kartal bir gün kaplumbağalardan birisinin hızlı hızlı yürüdüğünü fark eder nereye gittiğini sorduğunda hicaz'a gideceğim öğrenir daha sonra dolaylı yollardan birbirlerini yaşlarına soran hayvanların aynı yaşta oldukları ortaya çıkar.	
Açıklama:	
Nereye gittiğini soran kartala “Hicaz'a.” cevabını veren kaplumbağa dünyevi işlerden el ayak çekip ılımlı bir hayat sürmek değeriyle, "Hicaz'a gidemezsem hiç olmazsa yolunda ölürüm ya!" cevabıyla dindar olmak ve sadık olmak değerleri ile, yaşımı soran kartal'a "Bu kış baharı görmeden yaza eriştim." sözüyle de zeki olmak değeri ile ilişki	

kurulmuştur.

Masal Adı:	
FARE İLE KURBAĞA	
Tespit Edilen Değerler:	Frekans:
1) İyilikseverlik(dürüstlük)	1
2) Evrenselcilik(toplumsal adalet)	1
Özet:	
<p>Kurbağa ile arkadaş olan fare bir gün gezerken bir ırmağa rastlarlar. Farenin sudan geçemeyeceğini bilen kurbağa bir ayağına kendisine bağlarsa karşıya rahatlıkla geçeceğini söyler. Suyun ortasına geldiklerind'e kurbağa bir şeytanlık düşünerek dibe doğru dalmaya başlar ve fare boğulur. Sudan çıkınca farenin ölüsünü gören bir kartal fareyi alarak götürür Bu arada kurbağada kartala yem olmuştur.</p>	
Açıklama:	
<p>Kurbağa, suyun ortasında "...şeytanlık düşünerek suyun dibine doğru dalmaya başlamış." Denilerek dürüstlük değeri ile,farenin ölüsüne bağlı olması yüzünden kartala yem olan kurbağa için de "...kötülük eden kötülük bulurmuş." sözü toplumsal adalet değeri ile ilgilidir.</p>	

Masal Adı:	
KURT TİLKİ VE AT	
Tespit Edilen Değerler:	Frekans:
Evrenselcilik(toplumsal adalet)/	1
Özet:	
<p>Arkadaş olup bir mağarada yaşayan kurt tilki ve at yiyecek bulmak için bir gün dışarı çıkarlar ve bulamayıp mağaraya dönünce ne yapacaklarını düşünürken tilki kimin yaşı küçükse onun yenilmesini tavsiye eder. At da künyesini ayağının altına yazdığını söyleyerek bakmalarını ister. Atı yeme hevesiyle okur yazar olduğunu iddia eden kurt atın çiftesi ile ölüverir.</p>	
Açıklama:	
<p>Atın, topluluktaki hayvanları gücü sayesinde yemek isteyen kurda "... Öyle bir çift</p>	

vurmuş ki kurt oracıkta ölü vermiş." Dinleyerek toplumsal Adalet değeri ile ilişki kurulmuştur.

Masal Adı:	
DEVE İLE KARINCA	
Tespit Edilen Değerler:	Frekans:
Evrenselcilik(dünyaya barış istemek)	1
Özet:	
Çölden geçen bir deve karınca ile karşılaşınca karıncanın kendinden on kat ağır yükü taşıdığını, kendisinin içi ise bir çuval taşıyınca dermanının kalmadığını, karıncaya hayret ederek neden böyle olduğunu sorar. Karınca ise hem kendisi hem arkadaşları için çalıştığını söyler.	
Açıklama:	
Devenin sorusuna karıncanın "Ben hem kendim hem arkadaşlarım için çalışıyorum da ondan." cevabı evrenselcilik değeri ile ilgilidir.	

Masal Adı:	
DOST DOSTA DOST GEREK	
Tespit Edilen Değerler:	Frekans:
Başarı(zeki olmak)	1
Özet:	
Günlerden bir gün aslan ile tilki arkadaş olup birlikte yiyip içmeye ve birbirlerine gerektiğinde yardım etmeye yeminleşirler. Bir av dönüşü aslan yanında öküz; kurt koyun; tilki ise tavukla döner. Aslan, getirilen avları kurdun "eşit şekilde" pay etmesini ister. Kurt da öküzü aslanın, koyunu kendisinin, tavuğu da tilkinin yemesinin uygun olacağını söyleyince buna öfkelenen aslan kurdu oracıkta öldürüp yer. Daha sonra tilkiden de avları bölüştürmesini ister. Kurdun başına gelenlerden dolayı tilki canını kurtarmak için aslanın öğle yemeğinde öküzü, gündüz yemeğinde koyunu, akşam yemeğinde de tavuğu yemesinin uygun olacağını söyleyince aslan bundan memnun olur. Böyle paylaştırmayı kimden öğrendiğini sorunca kurdun başına gelenlerden dersini çıkardığını söyleyerek canını kurtarır.	

Açıklama:
"Sen kurdun derisini yüzerken ben çoktan dersimi aldım." Cümlesiyle tilki, şahit olduğu olaylardan ibret alıp zekasını kullanarak hayatta kalmayı başarmıştır. Bu ifade, zeki olmak/başarı değeri ile ilişkilendirilmiştir.

Masal Adı:	
KAPLUMBAĞA YAVRUSU	
Tespit Edilen Değerler:	Frekans:
1) İyilikseverlik(yardımseverlik)	1
2) Güvenlik(toplumsal düzenin sürmesini istemek)	1
Özet:	
Bir gün annesiyle yürüyüşe çıkan kaplumbağa yavrusu yiyecek almak için annesinden izin alarak uzaklaşır bir müddet bekleyen anne yavrusunu gelmediğini görünce onu aramaya başlar çeşitli hayvanlara sorar ve tilkinin yavrusunu kandırarak kaçırmış olmasından şüphelenir. yolda karşılaştığı bir sincaba durumu anlatır. Duruma üzülen sincap tilkiyi bularak ona bir oyun oynar ve tavuk bulmak hevesi ile tilkinin yavruyu bırakarak dikenlerin arasına girmesini sağlar. Tilkiye kendisinden küçüklere bir daha kötülük yapmamasını tembihler. Anne kaplumbağa ise yavrusuna kavuşur ve yuvalarına döner.	
Açıklama:	
Anne kaplumbağaya "...sen hiç üzülme kaplumbağa kardeş." diyen sincabın yavrusunu bulmak için kaplumbağaya yardım etmeye başlaması iyilikseverlik değeri ile ilişkilendirilmiştir. Masalın sonunda tilkiye dersini veren sincap; "Senden küçük olanlara sakın ha kötülük yapma!" diyerek toplumsal düzenin devamını istemektedir; böylece güvenlik değeri ile ilişki kurulmuştur.	

Masal Adı:	
TAVUK TILKI VE FARE	
Tespit Edilen Değerler:	Frekans:
İyilikseverlik(sorumluluk sahibi olmak)	1
Özet:	
Tavuk tilki ve fare günün birinde arkadaş olup bir evde yaşamaya başlarlar. Tavuk fasulye	

ekmek için yardım istediğinde tilki ve fare yardım etmez. Tavuk kan ter içinde görünce şaşırırlar Fasulyeler büyüyüp toplanacağı zaman tavuğun yardımına yine gelmezler. Toplanan mahsulleri eve götürmek için de yardım etmeyeceklerini söylerler. Tavuk eve gelip fasulyeleri pişirdikten sonra bunu yemeye kimin yardım edeceğini sorar tilki ve fare "Ben, ben!" diye cevap verirler ama tavuk onlara vermeden kendi başına afiyetle yer.

Açıklama:

Hiçbir emek vermedikleri hâlde yemekten pay uman tilki ve fareye karşı "...onların önüne oturup yemeği kendi başına afiyetle yemiş." ifadesi ile sorumluluğunu zamanında yerine getirmenin önemi vurgulanarak iyilikseverlik\sorumluluk sahibi olmak değeri ilişkilendirilmiştir.

Masal Adı:

KURNAZ TILKI

Tespit Edilen Değerler:

Frekans:

Evrenselcilik(toplumsal adalet)

1

Özet:

Bir tilkinin kurnaz tilki adında bir yavrusu vardır. Bir gün gezerken bir civcive rastlar ve sessizce arkasından yaklaşır onu çuvala katıp evine götürmek ister. Yolda giderken yorulur bir kenara koyup dinlenmeye başlar. O sırada civciv çuvaldan kurtulup içine taşları doldurur. Eve geldiklerinde anne tilki civcivi pişirmek için kazanın altını yakıp su ile doldurur. Civcivi kaynar suya atmak isteyen anne ve kurnaz tilki taşların sıçrattığı kaynar sularla ölür. Kötüler böylece cezasını çeker.

Açıklama:

Masum civcive zarar vermek isteyen anne tilki ve yavrusu için "...kötüler cezasını çekmiş, civciv de canını kurtarmış" ifadesi toplumsal adalet/evrenselcilik değeri ile ilişkilendirilmiştir.

Masal Adı:

KUZU İLE KURT

Tespit Edilen Değerler:

Frekans:

1) Uyarılımlı(cesur olmak)

2

2) Hazcılık(hayattan tat almak)	1
3) Evrenselcilik(toplumsal adalet)	1

Özet:

Günlerden bir gün kurt kuzuyu yemek ister. Bunun üzerine kuzu kurttan kaçarak bir amcadan saman alır. Kendisine kulübe yapıp kurttan saklanır. Kurt, kulübesini yıkar. Kurttan tekrar kaçan kuzu bu sefer kendisine odunlardan kulübe yapar. Kurt gelip onu da yıkar. Kuzu yine kaçmaya başlar. Daha sonra kuzu, tuğlalardan bir ev yapar. Kurt bu sefer kuzunun evini yıkamaz. Onu kandırmak için çeşitli hilelere başvurur. Kuzuyu ertesi gün meyve bahçesine davet eder. Kuzu ile sözleşirler ama kuzu kurdun niyetini bildiğinden meyve bahçesine daha erken gider, gelir. Daha sonraki gün kurt, kuzuyu otlağa davet eder. Kuzu yine kurttan daha erken gider ve döner. Sonra gün için panayırı gezmeye sözleşirler. Kuzu bu sefer de kurttan önce gider panayırı gezer ve dönerken kurdu görür. Kurdu korkutmak için bir fiçinin içine girerek sesler çıkarır. Çok korkan kurt, ertesi gün kuzunun evine gelerek yaşadıklarını anlattığında kuzu o sesleri kendisinin çıkardığını söyler. Buna kızan kurt, kuzuya iyice sinirlenerek bacadan içeriye girmek ister ancak kuzunun bacasının altındaki kaynar kazana düşer ve ölür. Kuzu da ömrünün sonuna kadar rahat yaşar.

Açıklama:

Kuzu, kurdun niyetini bilmesine rağmen kurttan korkmayarak kurdun “O zaman gel seninle yarın saat üçte Ahmet amcanın meyve bahçesine gidelim.”teklifini kuzunun “Olur.” diye kabul etmesi; panayır dönüşü “Onu görünce, hemen fiçinin içine girip bayırdan aşağıya, “tangur-tungur” yuvarlanmaya başlamış. Kurt da, bu sesteki korkup kaçmış.” ifadeleri kuzunun cesaretini ortaya koyarak uyarılımlı/cesur olmak değeriyle ilişkilendirilmiştir. Masalın sonunda kuzuya kötülük yapmaya çalışan kurdun bacadan aşağı kendini atmasıyla birlikte “ocakta kaynamakta olan kazanın içine düşüp ölmüş.” ifadesi toplumsal adaletin sağlanması sebebiyle evrenselcilik değeriyle; kurdun ölümüyle kuzu hakkında söylenen “...ömrünün sonuna kadar rahat bir hayat sürmüş.” ifadesi hazcılık/hayattan tat almak değeriyle ilişkilendirilmiştir.

Masal Adı:

ŞENGÜLÜM, ŞÜNGÜLÜM, MENGÜLÜM

Tespit Edilen Değerler:

Frekans:

Güvenlik(aile güvenliği)

2

Özet:

Anne keçi ile üç yavrusunun anlatıldığı masalda anne keçi her gün yavrularını evde bırakarak kapıyı kendisinden başka kimseye açmamalarını tembihler. Kendisinin geldiğini anlamaları için onlara her gelişinde kendisini tanıttak şeyler söyler. Bir gün keçinin yavrularını yemek isteyen kurt kapıyı çalar, yavrular kapıyı açmaz. Bunun üzerine anne keçinin kapıyı nasıl açtığını takip eden kurt ertesi gün annenin söylediği sözleri tekrarlayarak yavruları kandırır ve kapıyı açtırır. İçeriye girdiğinde yavruardan Mengülüm'ü yer. Diğer yavrular saklanırlar. Daha sonra anne keçi gelir, yavrularından birisini kurdun yediğini öğrenir. Araya araya yavrusunu yiyen kurdu bulur. İyice sivriltirdiği boynuzlarıyla kurdun karnını yarar ve yavrusunu kurdun karnından çıkarır. Kurttan kurtulan yavrular ve anne keçi hayatlarına mutlu bir şekilde devam ederler.

Açıklama:

Yavrularını evde bırakarak dışarıya çıkan anne keçinin yavrularına "...kim kapıya gelirse gelsin benim söylediğim sözleri söylemeden sakın kapıyı açmayasınız." sözü ve yavrusunu kurtarmak isteyen anne keçi için "Keçiyi yemek isteyen kurda keçi öyle bir boynuz vurmuş ki, kurt neye uğradığını şaşırmış." ifadesi anne keçinin ailesinin güvenliğini sağlamak için verdiği önemi gösteren, güvenlik değeri ile ilgili ifadelerdir.

Masal Adı:

KAYIŞ YİYEN TILKI

Tespit Edilen Değerler**Frekans:**

Evrenselcilik(toplumsal adalet)

1

Özet:

Çok eski zamanlarda kayış yapıp satarak geçimini sağlayan bir çiftçi, hazırladığı kayışları geceleri bir tilkinin yediğini fark eder. Tilki korksun diye bir gece kayışların ucuna bir ibrik bağlar. Kurnaz tilki yine kayışı yemeğe geldiğinde önce korkar sonra bunun bir ibrik olduğunu anlar. Kayışları yine yer ve çiftçiye ders vermek için de ibriği kuyruğuna bağlar, sürükleye sürükleye suya kadar gider. İbriği suya atınca su ile dolan ibrikle beraber suya batar.

Açıklama:

Çiftçinin kayışlarını yiyerek ona zarar veren tilki için "tilkinin kurnazlığı burada sökmemiş, ibrikle birlikte kendisi de derin sulara gömülüp gitmiş." cümlesi toplumsal

adaletin sağlanması ifade ettiğinden evrenselcilik değeri ile ilişkilendirilmiştir.

Masal Adı:

ARMUDAN'LA TİLKİ

Tespit Edilen Değerler:

Frekans:

1) İyilikseverlik(gerçek arkadaşlık)

1

2) İyilikseverlik(sadık olmak)

1

3) Güvenlik(iyiliğe karşılık vermek)

2

Özet:

Çok fakir olan Armudan adında bir genç, bir gün padişahın kızını görünce âşık olup deli divane gezer. Ormana odun kesmeye gittiği bir gün tilki ona yaklaşarak derdini sorar, Armudan da anlatır. Armudan'la tilki kardeş olurlar. Tilki, padişahın kızını kendisi ile evlendirmesi için yardım edeceğini söyler. Armudan'ı padişaha zengin bir kişi olarak tanıtır. Padişahın kızı ile evlenmesini sağlar. Düğünden dönerken devlerin sarayını elde edip orada yaşamalarını sağlar. Bir gün tilki Armudan'ın yanına gelerek kendisi öldüğünde ölüsünü tavanlarına asmasını ister. Bir zaman sonra Armudan'ı denemek için ölü numarası yapar. Armudan da verdiği sözü umursamaz, tilkinin ölüsünü çöpe atmalarını söyler. Tilki, daha sonra tekrar yanına gelerek yaptığı iyiliğin karşılığını böyle mi verdiğini sorar. Tilki, pişman olan Armudan'ı affeder. Bir süre sonra padişah vefat eder. Armudan padişahın yerine adaletli, doğru bir padişah olur, tilkiyi de kendisine başvezir yapar ve zevkle neşe ile günlerini geçirirler.

Açıklama:

Derdini öğrendiği Armudan'a yardım etmek isteyen tilkinin “Gel seninle kardeş olalım.” sözünün gerçek arkadaşlık/iyilikseverlik değeri ile; vasiyetine uymayan Armudan'a tilkinin “Benim sana ettiğim iyiliğin karşılığı bu mu olacaktı?” sözü iyiliğe karşılık vermek/güvenlik değeri ile; kendisine kızı ile evlendirerek ölümünden sonra padişah olmasını sağlayan kayınpederinden sonra Armudan için kullanılan “Armudan adaletli, doğru bir padişah olmuş...” ifadesi iyiliğe karşılık vermek/güvenlik değeri ile; Armudan padişah olunca “... tilkiyi de kendisine başvezir yapmış ” ifadesi de sadık olmak/iyilikseverlik değeri ile ilişkilendirilmiştir

Masal Adı:

TİLKİ İLE HACI LEYLEK

Tespit Edilen Değerler:	Frekans:
Uyma(kibarlık)	2
İyilikseverlik(sadık olmak)	1
Özet:	
<p>Bir gün tilki ile leylek arkadaş olurlar. Birbirlerini yemeğe davet ederler. Birbirlerinin kaplarından yemek yiyemezler. Gezmeye karar verirler bir müddet yürüyünce leylek yorularak tilkinin sırtına biner. Bir süre sonra da tilki yorulunca leyleğin sırtına biner. Leylek havalandır, iyice yükseldikten sonra tilkiyi yere bırakır. Tilki, namaz kılmak üzere olan Feriz Baba'nın yanına düşer. Feriz Baba'nın namaz postunu sırtına geçirir. Biraz sonra tilkinin sırtındaki postu gören ayının hoşuna gider ve kendisine de bir tane dikmesini ister. Tilki 10 tane deri ister, ayı getirir daha sonra 5 deri daha ister, ayı onu da getirir. En son ayı, kürkünü tilkiden alması için yavrusunu tilki'ye gönderdiğinde tilki, ayı yavrusunu yanından kovar. Ayı tilkiyi kovalamaya başlar. Feriz Baba'yı da kendi oyununa ortak eden tilki, jandarma geliyor diye feriz babanın kandırıp çuvala girmesini sağladığı ayıyı çiğneyerek öldürür. Tilki, Feriz Baba'ya gördüklerini kimseye anlatmamasını tembihler, söz alır. Bir köşede bekler. Feriz Baba'nın sözünde durmayıp olanları kahvede anlattığını görür. Bunun üzerine tilki Feriz Baba'nın sırtını yer. Feriz Baba o korkuyla çifte gidemez. Bütün köylü çiftini sürüp işini bitirirken sözünde durmayan Feriz Baba'nın işleri yarım kalır.</p>	
Açıklama:	
<p>Masalda, yaklaşmakta olan tilkinin Feriz Baba'ya, tilkiye yaklaşan ayının da tilkiye "Selamünaleyküm" diyerek bir birleri ile selamlaşma sözleri kibarlık/uyma değeri ile ilgilidir. Tilkiye söz verdiği hâlde yerine getirmeyen Feriz Baba için "Böylece Feriz Baba sözünde durmamanın cezasını çekmiş." ifadesi ise sadık olma değeri ile ilişkilidir.</p>	

Masal Adı:	
İHTİYAR KARI İLE FARE	
Tespit Edilen Değerler:	Frekans:
1) Güvenlik(temiz olmak)	1
2) Evrenselcilik(toplumsal adalet)	1
Özet:	
<p>Bir zamanlar mağarada yalnız başına yaşayan bir kadın, bulunduğu yeri hiç süpürmezmiş.</p>	

Bir gün mağarayı süpürmeye başlayınca yerde bir para bulup helva alır. Birazını yer birazını rafa kaldırır. Farenin raftaki helvayı yediği görünce taş fırlatarak fareyi kafasından yaralar. Fare de kadına bir taş atarak gözünü kör eder. Birbirlerinden davacı olup hâkim karşısına çıkarlar. Durumu dinleyen hâkim, ihtiyar kadının anlattıklarını yorumlayarak en sonunda fare ile ihtiyar kadının ödeştiklerine hükmeder.

Açıklama:

“Günlerden bir gün kadın evini süpürmek istemiş.” ifadesi temizlik değeri ile; hâkimin kendisi de fareye zarar veren ihtiyar kadına “Ödeşmişsiniz karıcık.” ifadesi ise toplumsal adalet/evrenselcilik değeri ile ilişkilidir.

Masal Adı:

AÇ SIÇAN

Tespit Edilen Değerler:

Frekans:

Uyarılım(cesur olmak)

4

Başarı(zeki olmak)

1

Güvenlik(toplumsal düzenin sürmesini istemek)

1

Başarı(hırslı olmak)

1

Hazcılık(hayattan tat almak)

1

Özet:

Bir gün çöldeki bir sıçan acıktır. Elma dalından üç elma koparır, yer. Bu sırada kafasına bir yaprak düşer. Yaprğa sinirlenen sıçan yolda bir adam daha sonra gelin, kızlar, erkek çocuklar ve en son bir nine ile karşılaşır. Bu kişilere durumu anlatır. Karşılaştığı herkes sıçanı tehdit eder. Tehdit edenlere kızan sıçan hepsini yer. En son nine ile karşılaşan sıçan, nineye durumu anlatır, nine de kendisinin bir deri bir kemik olduğunu biraz beklerse yağlı ekmek getireceğini söyler. Evdeki kedisini getirip sıçanı tutmasını söyler. Böylece sıçanın karnındaki adam, gelin, kız ve erkek çocuklar kurtulurlar.

Açıklama:

Kendisini yemekle tehdit eden sıçana eli kovalı adamı “Kova ile başına vururum, hemen ölürsün” ; otların yanındaki gelinin sıçanın tehdidine karşı “Bu otu kafana vururum, sonra kebab olursun.”; çiçek işi yapan kızların sıçanın tehdidine “Bak iğnemizle gözünü çıkarırız.”; erkek çocukların sıçana “Ey ölesice sıçan, seni döveriz”; sözleri cesur olmak/uyarılım değeri ile ihtiyar ninenin sıçana “Ben bir deri bir kemiğim. Ben seni

doyumam, dün yağlı ekme yapmışım, gidip getireyim de ye” sözü zeki olmak/başarı değeriyle ninenin kedisinin sıçanı yakalayıp içindeki insanları kurtarması anlatılırken “kedi de sıçanı yakalayıp karnını parçalamasıyla birlikte...” ifadesi toplumsal düzenin sürmesini istemek/güvenlik değeriyle; “...eli kovalı adam, gelin hanım, gül diken kızlar, oyun oynayan çocuklar hepsi dışarı çıkmışlar.” ifadesi başarı değeriyle; sıçanın karnından kurtulanların “...kediye yiyecek getirmişler, bu duruma kedi sevinmiş. Masalı okuyanlar da mutlu olup sevinirler...” ifadesi hayattan tat almak değeriyle ilişkilendirilmiştir.

Masal Adı:	
TİTLE BİTLE	
Tespit Edilen Değerler:	Frekans:
Özyönelim(bağımsız olmak)	1
İyilikseverlik(sorumluluk sahibi olmak)	1
Özet:	
Bir gün koyun ve keçi arkadaş olup beraber yaşamaya başlar. Keçi, kış yaklaştığından bir ev yapmaları gerektiğini söylese de koyun, benim kuyruğum bana yeter, beni soğuktan korur, diyerek yardım etmez. Bunun üzerine keçi kendi evini yapar. Kış gelip soğuklar bastırır. Bu arada keçinin iki yavrusu olmuştur. İsimlerini Title ve Bitle koyar. Soğuk bir günde koyun keçiye misafir olmak ister. Keçi kabul etmez ve o gece de kar yağar. Koyun soğukta keçinin kapısında donar. Koyun, kuyruğuna güvenmenin cezasını canıyla öder.	
Açıklama:	
Kışın yaklaşmakta olduğunu söyleyen keçinin “ Kendimize bir de ev yapmalıyız, aksi takdirde kışı geçiremeyiz.” sorumluluk sahibi olmak değeri ile; keçinin ev yapalım teklifine koyunun olumsuz cevap vermesi üzerine “Koyundan ümidini kesen keçi, kendisi için ev yapıp orada oturmaya başlamış.” sözü bağımsız olmak/özyönelim değerleriyle ilişkilendirilmiştir.	

Masal Adı:	
KARINCA	
Tespit Edilen Değerler	Frekans:
1) Güç(sosyal güç sahibi olmak)	1

2) İyilikseverlik(yardımseverlik)	1
3) İyilikseverlik(alçak gönüllü olmak)	10
Özet:	
<p>Adamın biri bir gün eşeğiyle giderken buz tutmuş derenin üzerinden geçer. Bu esnada eşeğin ayağı kayar, düşer ve ölür. Bu duruma üzülen adam buza kimden daha kuvvetli olduğunu sorar, sonra güneşe, sonra buluta, sonra yağmur yer ve otlara sorar. En son sıçan, “Güçlü olsam karıncalar kulağımı ısırılmazlardı.” der. Bunun üzerine karıncaya giden adam karıncanın, “Kabiliyetim güçlü, çalışmam güçlü, ben güçlüyüm!” sözü ile karşılaşır.</p>	
Açıklama:	
<p>Kimin güçlü olduğunu bulmaya çalışan adamın sırasıyla sorduğu buz,güneş,bulut,yağmur, yer, otlar, inek, kurt, avcı, sıçanın “Eğer ben güçlü olsam, güneş beni eritebilir miydi?”, “Ben güçlü olsam, bulutlar benim gözümü kapatır mıydı?”, “Ben güçlü olsam, yağmur beni delerek geçer miydi?”, “Ben güçlü olsam, yerin içerisine girip kaybolur muydum?”, “Ben güçlü olsam, otlar beni yırtarak geçer miydi?”, “Ben güçlü olsam beni inekler koparıp yerler miydi?”, “Ben güçlü olsam, beni kurtlar yiyebilir miydi?”, “Ben güçlü olsam, avcılar bana ateş edebilirler miydi?”, “Ben güçlü olsam, ok attığım zaman fare ve sıçanlar çantamı kesip yiyebilirler miydi?”, “Ben güçlü olsam karıncalar kulağımı çimdikleyip ısırabilirler miydi?” cevapları alçakgönüllü olmak değeriyle; “... dedelerimizin altı yüz batman buğdayını, altı dağdan taşıyıp getiren, eniştemizin yüz batman buğdayını yedi dağdan taşıyıp getiren benim.” ifadesi yardımseverlik değeriyle ve karıncanın “Kabiliyetim güçlü, çalışmam güçlü, kabiliyetim güçlü, çalışmam güçlü, ben güçlüyüm, ben güçlüyüm.” ifadesi sosyal güç sahibi olmak değeriyle ilişkilendirilmiştir.</p>	

Masal Adı:	
KİM GÜÇLÜ	
Tespit Edilen Değerler:	Frekans:
Başarı(yetkin/muktedir olmak)	1
İyilikseverlik(alçak gönüllü olmak)	8
Özet:	
<p>Keklik bir gün parlak buzda kayıp düşünce buza ne kadar güçlü olduğunu sorar aldığı cevaptan sonra sırasıyla yağmura, yere, gök ota gök koyuna, gök kurda, gök silaha, kahverengi fareye, karıncaya nasıl bu kadar güçlü olduklarını sorar karınca da çok büyük</p>	

ağırlıkları sırtladığı için güçlü olduğunu söyler.

Açıklama:

Kekliğin, nasıl bu kadar güçlü olduğunu sorduğu sırasıyla buz, yağmur, yer, gök ot, gök koyun, gök kurt, gök silah ve kahverengi farenin “Ben güçlü olsaydım, bağırimi yağmura deldirmezdim.”, “Ben güçlü olsaydım, yere suyumu içirmezdim.”, “Ben güçlü olsaydım, gök ota bağırimi bastırmazdım.”, “Ben güçlü olsaydım, gök koyun boynumdan koparmazdı.”, “Ben güçlü olsaydım, gök kurda kuyruğumu kaptırmazdım.”, “Ben güçlü olsaydım, gök silâha yakalanıp yaralanmazdım.”, “Ben güçlü olsaydım, kahverengi fareye fitilimi yedirmezdim.”, “Ben güçlü olsaydım, karıncaya damga vurdurtur muydum?” sözleri alçak gönüllü olmak değeriyle; karıncanın “Altı ton ağırlığı sırtladığım için güçlüyüm, yedi ton ağırlığı enselediğim için güçlüyüm.” ifadesi ise yetkin/muktedir olmak değeriyle ilişkilidir.

Masal Adı:

FATMA NİNE

Tespit Edilen Değerler/

Frekans:

Evrenselcilik(çevreyi koruma)/

3

Evrenselcilik(toplumsal adalet)/

2

Güç(saygı)/

1

Özet:

Tek geçimi biricik ineği olan fakir kadın Fatma Ninenin bir gün ineği ölür. Elindeki tek altınla yerine kasabadan yeni bir inek alır. Yolda giderken bir hendeğe rastlarlar, inek bir türlü hendeği atlamaz. Bunun üzerine hendeği atlamadığı için köpeğin ineği ısırmasını söyler, köpek ısırılmaz. Köpeğe vurmak için ormandan bir dal vermesini ister, orman vermez. Bakkaldan kibritle gazyağı ister, bakkal vermez. Hırsızdan bakkalı soymasını ister, hırsız o işleri bıraktığından yapamayacağını söyler. Bekçiden hırsızı yakalamasını ister, yakalamaz. Subaşından bekçiyi cezalandırılmasını ister, subaşı bir kabahati olmadığı için bekçiyi cezalandırmaz. Şehrin kadısına giden nine durumu anlatarak subaşının cezasını vermesini ister, kadı ninenin anlattıklarına karşılık bir cezanın olmadığını söyler. Bunun üzerine nine kadıya beddua ederek “Azrail, çabuk şu kadının canını al!” der. O esnada büyük bir gök gürültüsü çıkar. Kadı, Azrail’in geldiğini sanarak korkar ve subaşının cezalandırılmasını; subaşı, bekçinin; bekçi, hırsızın; hırsız, bakkalın cezasını vermeye

kalkar. Bakkal, nineye kibrit verir. Kibriti gören orman dal verir. Dalı gören köpek, ineği ısırır. Canı acıyan inek hendeği atlar ve sonunda Fatma Nine yeni ineği ile köyüne gider.

Açıklama:

Kendilerine herhangi bir zarar vermediği için Fatma Nine'nin isteklerini yerine getirmeyen köpek, orman ve bakkalın "Neme lâzım... İnek bana bir şey yapmadı ki...", "Haydi oradan! Bana köpek bir şey yapmadı ki.", "Olamaz, demiş, sana kibrit de, gaz yağı da veremem!. Ben ormandan bir fenalık görmedim.." ifadeleri çevreyi koruma/evrenselcilik değeri ile; bekçinin, "Şimdi çalışıp hayatım kazanıyor. Böyle adam yakalanıp hapse atılır mı?.." ifadesi saygı/güç değeri ile; subaşı ve kadının "...kabahatsiz kimseleri cezalandırmak haksızlık olmaz mı?", "Ben böyle şeyler için subaşımı cezalandıramam..." ifadeleri toplumsal adalet/evrenselcilik değerleri ile ilişkilendirilmiştir.

Masal Adı:

KARA KEDİ

Tespit Edilen Değerler:

Frekans:

1) Güç(insanlar tarafından benimsenmek)	1
2) Geleneksellik(hayatın insana verdiklerini kabullenmek)	5
3) Evrenselcilik(eşitlik)	1
4) Güvenlik(iyiliğe karşılık vermek)	3
5) Uyma(kibarlık)	1
6) İyilikseverlik(yardımseverlik)	2
7) Güç(toplumdaki görünümünü koruyabilmek)	2
8) Hazcılık(hayattan tat almak)	1

Özet:

Bir padişahın üç kızı vardır. Evlilik çağına gelen kızlarına eş bulmak için halka ilan verip meydana toplar. Kızlarından büyük olanın elindeki topu kalabalığa doğru atmasını ister. Top kime önce değerse o damat olacaktır; ancak top kimseye değmeden sarayın karşısındaki harabe kulübenin kapısına gider. Aynı şeyi 3 defa tekrarlar ve sonunda padişahın kızının kısmetinin o kapıda olduğu düşünülerek kız gelinlik giydirilip o kapıya gönderilir. Kapıdan girdikten sonra tuhaf odalardan geçen kız bir siyah kedi ile karşılaşır. Kediye iyi davranmaz. Sıkıntı çekici olaylar yaşar. Sabahı zor eder ve babasının sarayına

geri dönerek olanları anlatır. Ortanca kız için de aynı törenler tekrar düzenlenir. O da yine aynı kulübeye gider. Kara kedi ile karşılaşır. O da kediyeye iyi davranmaz ve benzer olaylar yaşayarak ertesi sabah babasının sarayına döner. Sıra en küçük kıza geldiğinde aynı merasimler düzenlenir. Sonunda o da kulübeye gider. Merak içinde etrafı gezerken aynı kara kedi ona da yaklaşır. Kara kediyeye sevip ona iyi davranan padişah kıızı ablalarının yaşadığı olumsuzlukları yaşamaz. Birkaç gün içinde sihirler bozulur kara kedi insan şeklinde padişah kıızına görünür olur. Küçük kıızlarının durumunu merak eden ailesi ablalarını küçük kıza ziyarete gönderirler. Ablaları kardeşlerinin durumunu görünce hayretler içerisinde kalarak ona gıpta ederler. Bu esnada odalar içinde gezinmeye başlayan padişah kıızı yolunu kaybeder. Girdiği bir odada saçları gül dalına dolaşmış hâlde uyuyan peri ve yüzüne güneş vurduğu için ağlayan bebeğini görür. Bebeği güneşten korur, annesinin saçlarını da gül dallarından kurtarır. Eşinin o odaya gitmiş olabileceğini düşünen şehzade korku içerisinde yanına geldiğinde uyuyan perinin uyandığını görür. Kendilerine zarar vermesinden korkarken peri, padişah kıızının yaptığı iyilikler sebebiyle sihrin bozulduğunu içinde oldukları saray ve tüm hazineleri kendilerine hediye bıraktığını söyleyerek bebeğiyle birlikte gözden kaybolur. Peri şehzadenin üzerimdeki sihri kaldırınca aslında bir padişah oğlu olan şehzade eşini de alarak padişahın sarayına gider, başlarına gelenleri anlatırlar. Herkes mutlu olur.

Açıklama:

Sultan ile padişahın kıızlarına istekliler arasından eş seçmek için bir top atarak altın topun değdiği kişinin damat olarak belirlenmesi konusunda sultanın “Buna hiç kimsenin bir diyeceği olmaz.” sözü insanlar tarafından benimsenmek/güç değeriyle; seçilecek damat adayı konusunda “Kızlarımız da talihlerine razı olarak yuvalarını kurarlar” ifadesi ve top karşıdaki kulübeye gidip durunca büyük kıızın “Ne yapalım, kıismetim orada imiş,” sözü ile ortanca kıızın eş seçimi için atılan altın topun da aynı kulübenin kapısına değmesi üzerine “Fakat, ne yapılırsa kıismetten öteye geçilmez, derler.” ifadesi ve bu durum karşısında ortanca kıızın da “Ne yapalım, benim kıismetim de o kulübede imiş”, cevabı, aynı kulübeye gelin giden küçük kıızın kulübeden girdikten sonra gördüğü şeyler karşısında “İyi ki kıismetime razı oldum da bu kadar güzel bir yere geldim ifadesi hayatın insana verdiklerini kabullenme/geleneksellik değeri ile; küçük kıız sofrada yemek yerken kara kediyeye yanında bulundurup “Onu hiç ayırmamış.” ifadesi eşitlik /evrenselcilik değeriyle; konuşmaya başlayan şehzadenin “Mademki, siz beni dövmediniz, kovmadınız, “Pis kara kedi,” diye

yanınızdan itmediniz, her şeyim sizin, canım da sizindir.“ ifadesi iyiliğe karşılık vermek/güvenlik değeri ile; ablalarını yeni evine davet eden küçük kızın “Ablalarını güler yüzle karşılamış.” ifadesi kibarlık/uyma değeri ile; yüzüne güneş vurduğu için ağlayan perinin bebeğinin yanına gidip Mendili ile yavrunun terlerini silmiş. Sonra başındaki ipekli örtüyü çıkararak çocuğun yüzünü örtmüştü. “ ve uyuyan perinin “saçlarını gül dalından kurtarmış. “ ifadesi yardımseverlik/iyilikseverlik değeri ile; perinin, kendisini ve bebeğini sıkıntıdan kurtaran padişah kızı ve şehzadeye “Mademki iyilik yaptı, ben de buna karşılık onu sana bağışlıyorum. Sarayımdaki her şey size hediyem olsun. “ ifadesi ve şehzadenin eşine “...yaptığın iyiliğe karşılık bunların hepsi şimdi senin oldu. “ ifadesi iyiliğe karşılık vermek/güvenlik değeri ile; sarayın yeni sahibi olan şehzade ve eşinin eski kulübe kapısını yıktırarak “Saraya göre çok gösterişli bir kapı yaptırmışlar.” ifadesi ve “...padişah küçük kızına öyle bir düğün yapmış ki, yedi iklim dört bucakta dillere destan olmuş. “ ifadeleri toplumdaki görünümünü koruyabilmek/güç değeri ile; “Onlar ermiş muradına, darısı herkesin başına... “ ifadesi hayattan tat almak hazcılık değeriyle ilişkilendirilmiştir

Masal Adı:	
KEÇİ KIZ	
Tespit Edilen Değerler:	Frekans:
1) Uyma(anne-babaya ve yaşlılara değer vermek)	1
2) Özyönelim(kendi amaçlarını seçebilmek)	1
3) Güç(otorite sahibi olmak)	1
4) İyilikseverlik(sadık olmak)	1
5) Uyma(Kibarlık)	1
6) Geleneksellik(geleneklere saygılı olmak)	1
7) Geleneksellik(hayatın insana verdiklerini kabullenmek)	3
8) İnsanlar tarafından benimsenmek)	1
9) Hazcılık(Hayattan tat almak)	1
Özet:	
Fakir bir kadın, kısmeti çıkararak bir adamla evlenir. Aradan zaman geçmesine rağmen çocukları olmaz. Bir gün kendi kendine ne olur bir evladım olsun da isterse dört ayaklı olsun, razıyım, der. Bir süre sonra kadının bir çocuğu olur; ancak çocuk dört ayaklı bir keçi şeklindedir. Kadın, çaresiz tarihine razı olur. Gel zaman git zaman erken yaşta küçük	

kızın babası ölür, annesi kızını büyötmeye başlar. Kadın ötede beride çamaşır yıkayarak geçimini sağlar. Zamanla keçi kız da annesine yardım etmek için çamaşıra gitmeye başlar. Bir gün dere kenarında çamaşıra giderken keçi kız annesinin eve gitmesini çamaşırları kendisinin yıkayacağını söyler. Annesi de memnun olarak keçi kızı dere kenarında bırakıp evine döner. Annesinin gittiğini gören keçi kız şöyle bir silkinir, ortaya ayın on dördü gibi güzel bir kız çıkar. Bu esnada orada gezinmekte olan şehzadenin geldiğini fark eden Keçi Kız hemen ağacın dallarına saklanır. Atıyla ağacın yanına yaklaşan şehzade atının ürküp dereden su içmediğini fark edince suda kızın yansımasını görür. Israrına rağmen kendisinden korkan kızın cevap vermediğini gören şehzade o hâlde ben gidiyorum diyerek biraz uzaklaşıp bir ağacın arkasında ne olacağını izlemeye koyulur. Kızın, ağaçtan inip çamaşırları yıkadıktan sonra keçi kıyafetine yeniden bürünüp annesini beklediğini görür. Kızı gören şehzade ona âşık olur, evlenmek ister. Anne babasından evleneceği kızın seçimi için iyi yemek pişiren elbette iyi ev kadını olur diyerek memleketteki evlilik çağına gelmiş bütün kızların birer kap yemek yapıp saraya gelmeleri ilan edilir. Keçi kızın ısrarına dayanamayan annesi de bir kap çorba yapıp Keçi Kız'ın boynuzlarına takıp saraya gönderir. Şehzade bütün yemeklerin tadına bakar. En son keçi Kız'ın getirdiği bakraçtaki çorbanın tadına bakar ve çok beğenir. Anne babasına en lezzetli yemeği bulduğunu söyleyerek sözünde durup Keçi Kız ile evleneceğini belirtir. Padişah ile sultanın bu işe canları sıkılsa da oğullarına hiçbir şey söyleyemezler. Anne babasını Keçi Kız'ın evine istemeye gönderir. Düğün yapılır. Evlendikleri gece kızın isteği üzerine odada ışık yakılmaz. Kız şehzade gelmeden şöyle bir silkinir yeniden insan suretine bürünür. Ertesi sabah tekrar keçi elbisesini giyerek insanlar arasında dolaşmaya başlar. Sultanın buna canı çok sıkılsa da oğluna bir şey diyemez. Bir gün köylerden birinde düğün vardır ve sultan da davet edilir. Şehzade, annesine hazırlanarak gelini ile beraber düğüne gitmelerini söyler. Sultan sinirlenir ve hamur yapan aşçının yanına oturur. Keçi Kız da gelir, kayinvalidesinden ekmek yapmak için izin ister. İyice sinirlenen sultan, oklavayı keçi kızın boynuzuna vurur ve bir tanesini kırar. Keçi Kız ağlayarak odasına çıkar. Sultan hazırlanıp düğüne gider. Sultanın arkasından şehzade de keçi kızı hazırlayıp düğün evine insan suretinde götürür. Düğünde, yanına oturan Keçi Kız ile sohbeta başlayan Sultan insan suretindeki Keçi Kız'ı çok sever. Oğluna böyle bir gelinin layık olduğunu düşünür. Düğün bitince saraya döner. Birkaç gün sonra başka bir düğün vardır. Yine sultan davet edilir. Düğüne götürmek için hamurlar hazırlatan sultan, yanına gelen keçi kıza sinirlenerek bu

sefer de maşa ile vurup Keçi Kız'ın diğer boynuzunu kırar. Düğün evine giden sultanın arkasından Keçi Kız da insan suretinde düğüne katılır. Düğün sona erince Keçi Kız saraya döner. Şehzadeye olanları anlatır. Bir ara şehzade dışarı çıkarak Keçi Kız'ın keçi kıyafetini yakar. Kokuyu hisseder hissetmez Keçi Kız düşüp bayılır. Doktorlar getirilip ilaçlar yaptırılır, Keçi Kız ayıltılır. Düğünde gördüğü kızın kendi gelini olduğunu anlayan sultan sevinir. Keçi Kız'ın annesini de saraya getirirler. Hep birlikte mutluluk içinde yaşarlar.

Açıklama:

Çocuğu olmayan fakir kadının keçi şeklinde bir bebek doğurması üzerine “Çaresiz talihine razı olmuş.” ifadesi hayatın insana verdiklerini kabullenmek değeriyle, dere kenarına çamaşır yıkamaya giderlerken keçi kızın “Anacığım, bugün çamaşırımı ben yıkayayım da, sen git, evdeki işleri gör. Akşam üzeri gelir beni alırsın!” ifadesi anne babaya ve yaşlılara değer vermek değeri ile, annesi gittikten sonra keçi kılığında kurtulan kızın dereye yıkanırken “ Ama beni şimdilik herkesin keçi bilmesi lâzım. Onun için biraz sabretmeliyim...” ifadesi kendi amaçlarını seçebilmek değeri ile, evlenmek istediğini anne babasına söyleyen padişah oğlunun babasına “İzin verirseniz, memleketimizin bütün kızları birer kap yemek yaparak bir gün hep beraber saraya gelsinler.” sorusu otorite sahibi olmak değeri ile, kendisine sunulan yemekleri tadan şehzadenin “Sözümde durarak keçi kız ile evleneceğim.” cümlesi sadık olmak değeri ile, şehzadenin yemek getiren kızlara “Sizin de talihinizin açık olmasını dilerim.” cümlesi kibarlık değeri ile, keçi kızını şehzadeye istemeye giden sultanın kızın annesine kahveler içildikten sonra “-Oğlum kızınızı beğendi. Eğer siz de razı olursanız, kızınızı oğlumuz almaya istiyoruz...” sorusu geleneklere saygılı olmak değeri ile, kız ile evlendikten sonra annesinin davet edildiği düğüne gitmek için şehzadeye söylediği “Yabancı yanına çıkaracak bir gelinim mi var? sorusuna şehzadenin “Ne yapalım anne, demiş, kaderim böyle imiş.” cevabı hayatın insana verdiklerini kabullenmek değeri ile, kaynanası gittikten sonra keçi kılığında çıkıp insan sureti ile düğüne katılan keçi kızını gören düğün sahipleri için söylenen “Düğün sahipleri, misafirlerinin arasında böyle eşsiz bir dünya güzelinin de bulunduğunu görünce pek sevinmişler.” ifadesi insanlar tarafından benimsenmek değeri ile, başka bir düğüne gitmek konusunda annesiyle konuşan şehzadenin annesine “Ne yapalım anneciğim, bizim kısmetimiz keçi kız imiş... Sağlık olsun...” ifadesi hayatın insana verdiklerini kabullenmek değeri ile, masalın sonunda gerçek anlaşılınca “Hep birlikte mutluluk içinde yaşamaya koyulmuşlar.” ifadesi hayattan tat almak değeri ile ilişkilendirilmiştir.

Masal Adı:	
KIRK KARDEŞ	
Tespit Edilen Değerler:	Frekans:
1) Güç(sosyal güç sahibi olmak)	1
2) Uyma(kibarlık)	3
3) Güç(saygı)	2
4) Geleneksellik(geleneklere saygılı olmak)	1
5) Uyma(anne-babaya ve yaşlılara değer vermek)	4
6) Uyarılım(cesur olmak)	1
7) Evrenselcilik(erdemli olmak)	3
8) İyilikseverlik(yardımseverlik)	1
9) Güvenlik(iyiliğe karşılık vermek)	3
10) Güvenlik(aile güvenliği)	1
Evrenselcilik(güzelliklerle dolu bir dünya)	1
Özet:	
<p>Bir padişah ile karısının 40 oğlu vardır. Çocuklar evlilik çağına gelir. padişah ile sultan kırk oğluna kırk kız kardeş gelin almaya karar verirler. Bu amaçla padişah, yanına vezirini de alarak tebdili kıyafet ile aynı ana babadan olma kırk kız kardeş gelin bulmak üzere yola koyulur bir gece misafir oldukları köyün muhtarının kırk kızının olduğunu öğrenir. Bu arada padişah ve vezirinin kimliği ortaya çıkar. padişah muhtar ile söz keser, nişan yapılır. muhtarın 40 kızına ayrı ayrı yüzük takılır. Padişah, düğünün sarayda yapılmasını ister. Oğullarını göndereceğini söyleyip saraya döner. Düğün kurulur. Gelinleri almak üzere kırk şehzade ve adamları yola çıkarlar. Yolda bir ak sakallı bir ihtiyara rastlar. Ak sakallı, onlara çayırdaki gece yatmamalarını tembihler ve gözden kaybolur. En küçük şehzadenin haricindekiler durumu pek önemsemezler. Köye gidip gelinleri alıp geri dönerken ak sakallı bunları yine uyarır, yine önemsemezler. Bir müddet daha gittikten sonra çayırdaki konaklamaya karar verirler. Küçük şehzade ne kadar ısrar etse de dinlemez; ancak nişanlısıyla gözüne de uyku girmez. Tüm düğün alayı uyurken bir ejderha peyda olur ve izin almadan kendi arazisine girdiği için herkesi cezalandırılacağını söyler. Küçük şehzade 39 kardeşini ve nişanlısını bırakıp nişanlısı ile kendisinin isteklerini yerine getireceğini söyler. Ejderha kabul eder. Otuz dokuz kardeş saraya döner ancak gerçeği babalarına</p>	

söyemezler. Küçük şehzade ile nişanlısını gökyüzündeki sarayına götüren ejderha da burada çok sıkıldığını, özgürlüklerine kavuşmak istiyorlarsa peri padişahının kızındaki sihirli çalgıyı kendisine getirmelerini ister. Nişanlısını sarayında tutarak şehzadeye 40 gün mühlet verir. Peri padişahının sarayına doğru giden şehzade yolda gördüğü karıncalara, kavga eden üç çocuğa ve ayağı yaralı aslana yardım eder. Karıncalardan 3 kanat; çocuklardan yüzük, baston ve kaval; aslandan ise 3 kıl hediye alır. Sihirli yüzük ile kimseye görünmeden girdiği sarayda peri padişahının kızının çalgısını alacağı esnada yakalanır. Periler padişahının verdiği 3 pehlivanı güreşte yenme, birbirine karıştırılmış bin hokka buğday ile bin hokka arpayı birbirinden ayırma ve Kaf Dağı'nın arkasındaki kör devin bahçesinde vakitsiz açan sarı gülden bir tane getirme görevlerini yolda kendisine hediye edilen sihirli aletler yardımıyla tamamlar. Bunun üzerine kendisine sihirli çalgı verilir. Sihirli çalgıyı ejderhanın sarayına götüren şehzade nişanlısını alarak babasının sarayına döner. Fakat ağabeyleri şehzade'nin artık evlendiği için kendi yoluna gideceğini ve babasının sarayına dönmeyeceğini daha önce babasına anlatmışlardır. Babasının huzuruna gelen şehzade gerçekleri anlatır. Küçük şehzade için 40 gün kırk gece düğün yapılarak muratlarına ererler.

Açıklama:

Evlilik çağına gelen 40 şehzade için “Bunlar padişah çocukları... İş güc tutacak değiller ya... “ ifadesi sosyal güç sahibi olmak değeri ile; köylere gelen misafirleri karşılayan muhtar ve köylülerin “Hoş geldiniz” ifadesi ve gece uyunacağı sırada ısrarlarına rağmen muhtarın, padişah ve vezirin yataklarını sererek “... hiç misafir yatağını kendi yapar mı?“ ifadesi kibarlık değeri ile; padişahın kimliğini öğrenen muhtarın “Bir kusurda bulduksa, cahilliğimize bağışlayın!” ve gerçeği duyan köylülerin padişaha “Bir kusurda bulduksa affedin!” cümleleri saygı değeri ile; “Eskiden âdet böyle imiş. Kızla oğlan birbirini görmeden, konuşmadan, hatta bir arada bulunmadan, büyükler kendi kendilerine nişan yaparlarmış.” cümlesi, geleneklere saygılı olmak değeri ile; nişan yüzükleri takılınca “ Sonra kızlar, babalarıyla annelerinin ellerini öpmüşler.” ifadesi ve padişahın yüzüklerini taktığı şehzadeler için “Şehzadeler hemen yerlerinden kalkıp önce babalarının, sonra da annelerinin ellerini öperek odadan çıkmışlar.” İfadesi ve gelinleri almaya gelen şehzadelerin “Şehzadeler, muhtarla karısının ellerinden öpmüşler.” ifadesi anne babaya ve yaşlılara değer vermek değeri ile; dönüş yolunda gece ejderha ile karşılaşan küçük şehzade için “Ay ışığında gördüğü şey o kadar korkunç, o kadar korkunçmuş ki, gene de cesaretini

kaybetmemiş...” ifadesi cesur olmak değeri ile; ejderhanın teklifine karşılık “Peki, kalıyorum! diye seslenmiş. Haydi aç kuyruğunu da onlar geçsinler!” cevabı erdemli olmak değeri ile; peri padişahının sarayına giden şehzadenin dere kenarında gördüğü karıncalar için “Şehzade elindeki değneği, derenin dar bir yerinden karşıya uzatmış. Bütün karıncalar, derenin karşı tarafına akıp geçmişler.” ifadesi yardımseverlik değeri ile; olanları duyan karıncalar padişahının şehzadeye “Dile benden ne dilersen? “ sözü iyiliğe karşılık vermek değeri ile; şehzadenin karıncalar padişahına “...hiçbir şeye ihtiyacım yok... Sağlığınızı dilerim... “ cevabı erdemli olmak değeri ile; şehzadenin attığı ok ile yarasının acısından kurtulan aslanlar padişahının şehzadeye “Bu iyiliğini asla unutmayacağım.. Dile benden ne dilersen?“ sözü iyiliğe karşılık vermek değeri ile; şehzadenin aslanlar padişahına “Hiçbir şey istemem, demiş. Ben de bir padişah oğluyum. Sadece sağlığınızı dilerim.“ cevabı erdemli olmak değeri ile; aslanın hediye ettiği kılları alan şehzade için “Şehzade, kılları alarak teşekkür etmiş.” ifadesi kibarlık değeri ile; peri kızının çalgısını isteyen şehzadeye “Babamın izni olmadan bu saraydan hiçbir şey çıkamaz ki...” cevabı aile güvenliği değeri ile; periler padişahı ile görüşebilmek için “Doğruca kulübeye giderek ihtiyar kadını bulmuş. Elini öpüp derdini söylemiş.“ ifadesi anne babaya ve yaşlılara değer vermek değeri ile; isteğini kavuşan ejderhanın “isteğime kavuştum. Bundan sonra hiç kimseye fenalık yapmayacağım.” sözü iyiliğe karşılık vermek değeri ile; gerçekleri öğrenen padişahın tahtını en küçük şehzadeye bırakarak “Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine.” ifadesi güzelliklerle dolu bir dünya değeri ile ilişkilendirilmiştir.

Masal Adı:	
KONUŞAN KAVAL	
Tespit Edilen Değerler	Frekans:
Güç(insanlar tarafından benimsenmek)	1
Uyma(anne-babaya ve yaşlılara değer vermek)	1
Uyma(kibarlık)	3
Özet:	
İki kızı olan padişahın karısı bir gün vefat eder bir süre sonra başkasıyla evlenen padişah en son eşinden de bir kız olur. Büyük kız kardeşler kibarlık alçak gönüllülük ve uyumda sorunlu davranırken sonra içten olan küçük kız uysal kibar ve anlayışlı bir çocuktur bir gün hindistan'a gidecek olan padişah dönüşte hindistan'dan ne getirmesini istediklerini sorar ve	

dönüşte Büyük kıza bir top Hint kumaşı onun kardeşine bir altın bilezik en küçük kıza ise gümüş 1 taş getirir bir gün gümüş taşı ile dere kenarında aynen küçük kız dal suyun içine düşer üvey ablalar yardım etmez anne baba ne kadar arasada çocuklarını bulamaz. Üvey ablalar da olanları bir türlü anlatamaz. Sihirli taşıyla suya düşen Dal'ın olduğu yerde bir kavak ağacı büyümeye başlar bir gün bir çoban o kavak ağacının dalında bir kaval yapar ancak kavalı çalmaya çalıştığımda insan gibi sesler çıkararak ben dalım der. O esnada ormanda gezinti de olan padişah duruma şahit olur çobanla konuşur kavalın sesinden kaybolan kıızı dal olduğunu anlar kavalı eline almaya çalışırken düşürür, iki parça olur, Dal ortaya çıkarılır. Karısı ile padişah gerçekleri öğrencisiz büyük kızlarına sorguya çeken padişah onlara kızar elindeki kaval parçalarını yani birisini yaprak ötekini fidanı yüzüne fırlatması ile beraber iyice çirkinleşirler ve saraydan çıkıp giderler

Açıklama:

Padişahın küçük kıızı Dal'dan bahsederken "...terbiyesine, iyi kalpliliğine bütün saraydakiler hayran kalıyormuş." ifadesi insanlar tarafından benimsenmek değeri ile; Hindistan'a yolculuk yapacak padişahın çocuklarına ne hediye istediklerini sorması üzerine Dal'ın babasına "Armağanınıza da şimdiden teşekkür ederim." ifadesi kibarlık değeri ile; Hindistan'dan dönen padişahın yanına koşan Dal için "Dal, koşarak gelmiş, babasının elini öpmüş, ona "Hoş geldiniz," demiş." ifadesi anne babaya ve yaşlılara değer vermek değeri ile; hediyelerini alan ablalarına Dalın "...güle güle giyiniz." ve "Güle güle, sağlıklı kullan." ifadesi kibarlık değeri ile ilişkilendirilmiştir

Masal Adı:

SİHİRLİ TAVŞAN

Tespit Edilen Değerler:

Frekans:

- 1) Geleneksellik(hayatın insana verdiklerini kabullenmek)
- 2) Evrenselcilik(eşitlik)
- 3) Güvenlik(bağlılık duygusu)
- 4) Güç(saygı)
- 5) İyilikseverlik(sadık olmak)
- 6) Uyarılım(cesur olmak)
- 7) Güvenlik(iyiliğe karşılık vermek)
- 8) Uyma(itaatkâr olmak)

1
1
1
1
3
1
1
1

9) Uyuma(anne-babaya ve yaşlılara değer vermek)	1
10) Hazcılık(hayattan tat almak)	1

Özet:

Bir gün padişahın bahçede oynayan küçük kızı ortadan kaybolur. Ne kadar arasalar da bulamazlar. Bir gün gelir diyerek beklemeye koyulurlar. Sarayın bahçesinde yılda sadece bir tane meyve veren değerli bir elma ağacı vardır. Padişah her yıl o bir elmayı doğratıp hoşaf yaptırarak bütün saray halkına dağıttırır. O sene elma ağacının meyvesinin olacağı gün meyvenin yerinde olmadığı fark edilir. Bir sonraki yıl ağacın dibinde nöbet tutmaya başlanır. İlk nöbeti büyük şehzade tutar; ancak gece uyuyakalır. Uyandığında elmanın yerinde olmadığını görür. Sonraki yıl ortanca şehzade nöbet tutar. O da gece uyuyakalır ve sabah kalktığında elma yerinde yoktur. Sıra küçük şehzadeye geldiğinde o uyumaz, elmayı büyük bir kuşun kopardığını görür. Ok atsa da altın kuşun sadece kanadından bir tüy yere düşer. Tüyü alıp babasına götürür, olanları anlatır. Bunun üzerine büyük şehzade babasından izin alarak elmayı alan kuşu bulmaya gider bir ay içinde geri dönmezse kendisini aramaya çıkmalarını tembihler. Yolda, konuşan bir tavşana rastlar. Derdini anlatır. Tavşan da ilerde iki hana rastlayacağını, bunlardan birisinde her türlü eğlence, diğerinde ise sadece kalacak köhne bir yer olduğunu söyler. Az parayla ikinci handa kalmasını tembihler. Şehzade hana gelince bunları unuttur. Birinci hana girerek buradaki eğlence ve sefaya dalar, her şeyini burada harcar. Aradan geçen zaman üzerine ortanca şehzade de babasından izin alarak aynı yola çıkar. Yolda o da konuşan tavşanla karşılaşır. Hana geldiğinde ağabeyini görür; ancak o da eğlenceye dalarak her şeyi unuttur. Bunun üzerine en küçük şehzade yola çıkar. Tavşanla karşılaştıktan sonra onun söylediklerini aklından çıkarmaz ve ikinci handa kalır. Bir dizi sihirli mücadeleden sonra sihirli tavşanın yardımıyla altın kuşu, altın atı ve altın kızı alır. Sihirli tavşan, küçük şehzadenin kendisini bir ok ile öldürmesi için ne kadar ısrar etse de şehzade yapamaz. Sihirli tavşan, yolda bir kuyu başında durmaması için şehzadeyi iyice tembihler. Handa kalan ağabeylerinin yanına gelen şehzade, ağabeylerinin borcunu öder, onları handan kurtarır. Yolda giderken, babaları, işi başaramadıklarını anlarsa büyük şehzadeleri ayıplar diye küçük kardeşlerine bir oyun ederler. Susadıkları bahanesiyle küçük kardeşi kuyuya indirirler ve altın at, altın kız ile altın kuşu yanlarına alıp saraya dönerler. Babalarına, küçük kardeşlerini görmediklerini altın kuşu getirdiklerini söylerler. O günden sonra ne altın at konuşur ne altın kız konuşur ne de altın kuş öter. Sihirli tavşan kuyu başına gelerek

küçük şehzadeyi kurtarır ve sözünü dinlemediği için şehzadeye kızar, onu memleketine gönderir. Küçük şehzade, memleketine gelir, tebdili kıyafetle saraydaki aşçının yanına çırak olarak işe girer. O anda altın at kişnemeye, altın kuş ötmeye, altın kız da konuşmaya başlar. Değişimi fark eden padişah saraya kimin geldiğini araştırır. Küçük şehzadeyi bulup gerçeği öğrenir. Bunun üzerine büyük ve ortanca şehzadeyi saraydan gönderir. Altın kızla küçük şehzadeyi evlendirir. Bir yıl sonra şehzadenin bir oğlu dünyaya gelir. Bir gün sarayın bahçesinde oynarken bir tavşan gelip çocuğu kovalar. Birkaç gün bu olay tekrarlanınca şehzadeye haber verirler Şehzade okunu tavşana atar, tavşan bir anda ortadan kaybolur, yerine genç bir kız ortaya çıkar. Genç kızın kaybolan küçük kız kardeş olduğu anlaşılır ve mutlu bir hayat sürerler.

Açıklama:

Küçük kızlarının kaybolması üzerine “Sihirli bir el değmiş, kızımızı alıp götürmüşler, bir gün çıkagelir elbet! diyerek üzüntülerini azaltmaya çalışmışlar. “ ifadesi hayatın insana verdiklerini kabullenmek değeri ile; yılda bir meyve veren değerli elma ağacının elmasını hoşaf yaptırıp “Bütün saray halkına birer yudum içirtirmiş.” ifadesi eşitlik değeri ile; elma ağacının meyvesinin kaybolması üzerine “Saray halkından hiç kimse elmayı koparmayacağı için bu işi dışarıdan biri yapmıştır, diye düşünmüşler.” ifadesi bağlılık duygusu değeri ile; abileri dönmeyen küçük şehzadenin padişah babasına “İzin verirseniz babacığım, demiş, gidip hem ağabeylerimi bulayım, hem de altın kuşu ele geçirip getireyim. “ ifadesi saygı değeri ile: sihirli tavşan ile konuştuğundan sonra tavşanın dediği hana giden küçük şehzade için “Küçük şehzade, sihirli tavşanın sözlerini hatırlayarak o göz alıcı hana girmemiş, doğruca gidip ucuz hana yerleşmiş. “ ifadesi sadık olmak değeri ile; altın kızın sarayına girmeden önce sihirli tavşanla konuşan küçük şehzadenin “Küçük şehzade, sözlerini tutacağına dair tavşana başını sallamış.” ifadesi sadık olmak değeri ile; altın kızın sarayından çıkan küçük şehzadenin tavşana verdiği sözleri yerine getirememesi sebebiyle “Sözünü tutmadığı için kulakları ile onu bir kere daha dövmüş.” ifadesi sadık olmak değeri ile; altın atı, altın kızların padişahına getiren küçük şehzade için “Kızlar padişahı, bu küçük delikanlının cesaretine, yılmazlığına hayran kalmış. “ ifadesi cesur olmak değeri ile; kendisini bir ok ile öldürmesini isteyen sihirli tavşana küçük şehzadenin “Ben senden gördüğüm iyiliği şimdiye kadar hiç kimseden görmedim, seni öldürtmeye ellerim nasıl varır ki?” cevabı iyiliğe karşılık vermek değeri ile; saraya dönerken kuyu başında ağabeyenin kuyuya inip su çıkarmasını istediği küçük şehzade için “ Ağabeyinin

sözüne itiraz etmemiş.” ifadesi itaatkar olmak değeri ile; saraya girerek babasının huzuruna veren küçük şehzadenin için “Küçük şehzade babasının karşısına çıkar çıkmaz hemen ellerine sarılmış.” ifadesi anne babaya ve yaşlılara değer vermek değeri ile; masalın sonunda gerçeklerin anlaşılıp iyilerin mutluluklarını anlatmak için söylenen “Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine.” ifadesi hayattan tat almak değeri ile ilişkilendirilmiştir.

Masal Adı:	
YEŞİL KUŞ	
Tespit Edilen Değerler:	Frekans:
1) Hazcılık(hayattan tat almak)	1
2) İyilikseverlik(yardımseverlik)	1
3) Uyma(itaatkâr olmak)	1
4) Geleneksellik(hayatın insana verdiklerini kabullenmek)	1
Özet:	
<p>Bir gün zengin bir adamın oğlu padişahın kızı ile evlenir. Evlendikleri gece karısının kendisini sevip sevmediğini anlamak için altın tabağın içine beyaz üzüm, gümüş tabağın içine kara üzüm koyarak hangisinin daha uygun olduğunu karısına sorar. Gümüş tabağın daha güzel görüldüğü cevabı üzerine karısının kendisini değil kapısındaki uşağı sevdiğini iddia ederek kadına eziyet etmeye başlar. Fakir bir ananın oğlu, hiç tasa çekmemek için tasasız birine gömlek kumaşını kestirmek ister, annesini padişahın kızına gönderir; ancak daha sonra padişahın kızının asıl durumunu öğrenen fakir genç, onun derdinin çaresinin yeşil kuşların dedesinde olduğunu söyler. En sonunda padişah kızı bir kuş olup yeşil kuşların dedesinin yanına uçar. Zengin adamın oğlu, hatasını anlasa da iş işten geçmiştir. Kaderine razı olur ve bir daha haksızlık yapmaya karar verir.</p>	
Açıklama:	
<p>Kendisine yeni bir gömlek diktirmek isteyen fakir kadının oğlunun, “... gömlekleri hiç tasası olmayan bir insana kestir ki, ben de hiç tasa çekmeden onları sırtıma giyebileyim...” ifadesi hayattan tat almak değeri ile; padişahın kızının durumunu öğrenen fakir gencin annesine “Ana, ben eski gömlekle gezsem de olur ama, padişah kızım tasadan kurtarmak lâzım!” ifadesi yardımseverlik değeri ile; masalın sonunda, bir kuşa dönen karısının kendisine tekrar gelmeyeceğini anlayan zengin adamın oğlu için “...kaderine razı olmuş.</p>	

Hatasını anlamış” ifadeleri itaatkar olmak ve hayatın insana verdiklerini kabullenmek değerleri ile ilişkilendirilmiştir.

Masal Adı:	
GÖĞSÜ KINALI SERÇE	
Tespit Edilen Değerler	Frekans:
1) Evrenselcilik	1
2) İyilikseverlik	1
Özet:	
<p>Küçük serçe gök gürleyince sırt üstü yatıp ayaklarını havaya kaldırır. Onu görenler neden böyle yaptığını sorar. Gök yıkılıvermesin diye ayaklarını dayadığını söyler Bir taraftan da gök gürleyince korkar titrer, korkudan kırk kantar yağın eriyor der. Senin kendin yoksun beş dirhem nasıl kırk kantar yağın erir derler. Serçe de âlemin kendine göre dirhemi kendine göre kantarı vardır, der.</p>	
Açıklama:	
<p>Gök gürleyince ayaklarını göğe kaldıran serçenin neden böyle yaptığı sorulduğunda “Bu kadar mahlukat var yerde. Olur da gök yıkılıverirse, dayak olmak için ayaklarımı kaldırıyorum,” ifadesi iyilikseverlik değeri ile; kendisini eleştirenlere serçenin “A! Âlemin kendine göre dirhemi, kantarı var” cevabı evrenselcilik değeri ile ilişkilendirilmiştir</p>	

Masal Adı:	
KUYRUĞU ZİLLİ TİLKİ	
Tespit Edilen Değerler:	Frekans:
1) Evrenselcilik(doğayla bütünlük içinde olma)	8
2) İyilikseverlik	1
Özet:	
<p>Abdesti gelen tilki yedi yıllık uzağa gitmeye karar verir. Giderken kuyruğundaki zili bir çam ağacına takar. Yedi yıllık uzağa gidip yedi yılda da geldiğinde çam büyür ve tilkini zilini vermez. Bunun üzerine tilki, baltaya çamı, ateşe baltayı, suya ateşi, öküze suyu, canavara öküzü, çoban köpeklerine canavarı, çobana köpekleri, sığana çobanı, kediye sığanı, kocakarıya da kediyi şikayet eder. En sonunda kocakarı kediyi sopayı fırlatınca her</p>	

bir varlık zincirleme, tilkinin istediğini yapar; balta çamı keser; tilki de çamdan zilini alıp yoluna devam eder.

Açıklama:

Yedi yıllık yola gitmeden kendisine tilkinin emanet ettiği zili vermeyen çam ağacının tilkinin zilini istemesi üzerine “Vermem.” cevabı iyilikseverlik değeri ile, tilkinin, zarar vermesi için kendilerine şikayet varlıkların “Neme lazım benim, elin çamı?”, “Neme lazım elin baltası benim?”, “Neme lazım elin ateşi benim?”, “Neme lazım elin kart öküzü benim?”, “Nemize lazım bizim, elin canavarı?”, “Neme lazım, elin köpekleri benim?”, “Yok! Neme lazım benim, elin kart derisi?”, “Neme lazım benim, elin faresi?” cevapları tabiattaki varlıkların çevresel düzene gösterdikleri saygının bir sonucu olarak doğayla bütünlük içinde olma/evrensellik değeri ile ilişkilendirilmiştir.

Masal Adı:

KURNAZ KAPLUMBAĞA

Tespit Edilen Değerler:

Frekans :

1) Başarı

2

2) Evrenselcilik

1

Özet :

Bir gün kurnaz tilki, kaplumbağa ve yengeç arkadaş olup beraber ekin ekerler. Ekin biçileceği zaman tilki kurnazlık ederek tarlanın kenarındaki ağacın yıkılacağını, onların ağacı tutamayacağını, kendisinin ayakları ile tutacağını söyleyerek ağacın gölgesine yatar. Ekin biçilip mahsul pay edilmeye gelince tilki, tarlanın bir başından diğerine kim önce varırsa mahsulü onun alması gerektiğini söyler bunun üzerine kaplumbağa gecedan kardeşini varış noktasına koyup tembihler. Yengeç de fark ettirmeden tilkinin kuyruğunda varış noktasına gider. Tilki geldiğinde kaplumbağa ve yengeci görünce mahsulden pay alamaz ve kurnazlığı burada işe yaramaz.

Açıklama :

Kaplumbağa ve yengecin tilkinin kurnazlıkla kendilerine adaletsizlik yapmaya çalışması üzerine kaplumbağanın kardeşine”bir gün evvel kaldırdığımız zeğrenin içine gir...” cümlesi ve tilkinin kuyrupunda yarılın bitiş noktasına gelen yengeç için “...gengeç diklinin guyruğuna sığanmış” ifadeleri ile adaletsizliği engellemeye çalışmaları başarı değeri ile; masalın sonunda “bunun üzerine tosbağa ile gengeç harmanı aralarında

paylaşmışlar.” İfadesi evrenselcilik değeri ile ilişkilendirilmiştir.

Masal Adı:

AYI İLE TİLKİ

Tespit Edilen Değerler:

Frekans :

1) Başarı

3

Özet :

Bir gün, bir mağara başında oturan tilkinin kafasına çam ağacının kozalağı düşer, kalkayım derken çamın sakızı kuyruğuna yapışır. Hem kuyruğu acır hem de başı. O kızgınlıkla kalkıp orayı terk etmeye karar verir. Giderken mağaradaki ayıya rast gelir. Ne olduğunu soran ayıya durumu anlatan tilkiye ayı da katılır. Yolda giderken tavşan ve keklik de gruba katılır. Bir müddet gittikten sonra acıkırlar. Tilki bir sayışmaca söyleyerek kekliğin yenilenmesine karar verir. Tilkinin kurnazlığına kurban gideceğini anlayan keklik, beni yiyeceksiniz ama ben size bir seklemecik oynayayım da öyle yiyin, der. Oynarken uçar gider. Bunun üzerine yeniden sayışır. Tilki bu sefer de tavşanı seçer. Tavşan da beni yiyeceksiniz ama size bir oyun oynayayım ondan sonra yiyin, der. O da zıplaya zıplaya ellerinden kurtulur. Geride ayı ile tilki kalır. Ne yapacaklarını düşünerek yollarına devam ederler. Bir keçiye rastlar. Onu avlarlar. Az ilerde bir arıya rastlayıp onun da balını alırlar. Buldukları yiyecekleri tilki bir yere saklar. Fırsatını buldukça bir bahaneyle ayının yanından ayrılan tilki gel zaman git zaman yiyecekleri tüketir. Bir gün, ayı acıktığında yiyecekleri sorar, tilkinin tüm bulduklarını yediğini anlar mağara içerisinde kavga etmeye başlarlar tilki yine kurnazlıkla ayıyı döver. Masalın sonunda tilki kurnazlıkla ayıyı bir ağaca asar, parçalar ve yer.

Açıklama :

Tilkinin kurnazlığıyla diğer hayvanlara av olacağını anlayan keklik için “Şimdi keklik bunlara bir oyun oynamış.” İfadesi ve keklik kaçtıktan sonra aynı oyuna getirilmek istenen tavşan için de “Davşan da oynarken bi kaçmış.” İfadesi bu hayvanların kurnazlıkla kurulan tuzağa karşı hayatta kalmalarını sağladığından başarı değeri ile ilişkilendirilmiştir. Aynı şekilde kendisinden çok daha cüsseli ayının kendisini öldürmesini engellemek için tilkinin “ Bu ciğer benim ciğerim” diyerek ayıyı inandırması onun hayatta kalmasını sağladığından başarı değeri. İle ilişkilendirilmiştir.

Masal Adı:	
ZÜMRÜDÜ ANKA KUŞU	
Tespit Edilen Değerler:	Frekans :
1) Güvenlik(bağlılık duygusu)	1
2) İyilikseverlik(yardımseverlik)	2
3) Uyarılım(cesaret)	4
Özet :	
<p>Bir padişahın 3 oğlu vardır en küçük olan iyi kalplidir. Sarayın bahçesinde senede bir meyve veren elma ağacı vardır. Bir gün bu ağaca bir dev dadanır. Padişah, sonraki yıl dev yemesin diye ağacın başında nöbet tutar. Devi görünce korkar. Bir sonraki yıl büyük oğlan, sonraki yıl da ortanca oğlan nöbet tutar; ama devi görünce onlar da korkar gelirler. En sonunda küçük oğlan nöbet tutar ve devi yaralar. Üç kardeş devin peşinden giderler. Devin bulunduğu yer altındaki mağaraya girmek için ip sarkıtarak küçük kardeşi gönderirler. Küçük kardeş yaralı devi mağarada öldürür. Orada üç kız görür.İlk kızı büyük abimin nasibi, ikinci kızı ortanca abimin nasibi, son kızı da benim nasibim diyerek yukarıya gönderir. Son kızın ısrarına rağmen küçük şehzade kızdan önce yukarı çıkmaz. En son küçük şehzade çıkarken kardeşleri ipi bırakırlar, küçük şehzade mağarada kalır. Mağaradaki ak koç yerine kara koça binince yerin yedi kat altına iner. Biri nineye denk gelir, su ister. Kasabanın suyunun başında bir dev olduğunu, her gün ona bir kız kurban edildiğini öğrenir. O gün oranın padişahının kızı kurban edilecektir. Kızla beraber giden küçük şehzade devi öldürür, kasabayı suya kavuşturur, halkın arasına karışır. Kız, oğlanın izini kaybetmemek için farketmeden devin kanından şehzadenin sırtına sürer. Padişahın yanına gelen kız durumu anlatır. Padişah bütün erkekleri toplatır, oğlanı tespit ederler. Kasabaya yaptığı iyilik karşısında ne istediğini sorarlar, küçük şehzade hiçbir şey istemez. Bir köşeye çekilip ağacın altında uyumaya başlar. Daldaki yuvada zümrüdü ankanın yavrularının bağırışına uyanır. Yuvaya dadanan bir yılan her yıl yuvadaki yavruları yemeye başlamıştır. Yılanın yuvaya gittiğini gören küçük şehzade oku ile yılanı vurur ve uyumaya devam eder. Anne kuş geldiğinde küçük şehzadeyi yavrularını alan kişi zanner. Yavrular durumu annelerine anlatır. Bunun üzerine anne kuş küçük şehzadeyi bir camız derisi et, bir camız derisi su bulursa yeryüzüne çıkaracağını söyler. Küçük şehzade oranın padişahından bir camız derisi et, bir camız derisi su alır. Kuşun kanatlarına asar. Kuş istedikçe et ve su verir. Yeryüzüne yaklaştıklarında et biter. Kuş yine et</p>	

isteyince bacağından bir parça koparıp kuşa verir. Durumu farkedenden zümrüdü anka kuşu yeryüzüne çıkınca dilinin altında tuttuğu parçayı küçük şehzadenin bacağına yapıştırıp yalar eski haline gelir. Küçük şehzade bir müddet çalıştıktan sonra nasibi olan son kızla evlenmek üzere bir yolunu bulup saraya girerek başından geçen gerçekleri babasına anlatır. Küçük şehzadeye düğün yapılır. Evlenip mutlu bir hayat sürerler.

Açıklama :

Mağaradan kendisinden önce yukarı çıkmasını söyleyen kıza küçük şehzadenin "Yok, olmaz ben Allah'a nasıl güvenirim, gardaşlarıma da öyle güvenirim." sözü bağlılık duygusu/güvenlik değeri ile; su başındaki devi öldürmesi üzerine kendisinden ne dilediğini soran yeraltındaki padişaha "Senin sağlığını dilerim padişahım." cevabı ve yuvaya saldıracak olan yılanı gören şehzade için "Oğlan bakmış bir ilan yuvayı yeyecek. Altan ağrı oku bir salar ilana..." ifadesi iyilikseverlik değeri ile; dev yemesin diye elma başında nöbet tutmak isteyen küçük şehzadenin "...okumu galkanımı elime alayım, bu elmayı bekleyeyim, şu deve yedirmeyeyim..." ifadesi, yaralı devin mağarasına ineceği zaman abilerine "Ben üşüdüm desem de yandım desem de beni sarkıdın." ifadesi, mağarada gördüğü kızlara devin yerini soran küçük şehzadenin "Yok, siz yattığı yeri bana tarif edin ben bunu öldüreceğim!" ifadesi ve padişah kızına su başındaki devin yerini soran küçük şehzadenin "Devin olduğu yeri bana gösder." ifadesi cesaret/uyaralım değeri ile ilişkilendirilmiştir.

BÖLÜM V

5. SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇ VE TARTIŞMA

Türk dünyası halk edebiyatı ürünlerinin değerler eğitimi açısından ele alındığı bazı çalışmalar yapılmıştır; ancak Demirtaş (2012), sadece Nasrettin Hoca fıkraları üzerinde; Öner (2019), Elazığ masallarından seçilen 15 masal örneğinde; Ermekbaeva (2014), Kırgız masallarından seçilen 25 masal örneğinde; Özkan (2014), Hatay masalları örneğinde; Tümen (2018), Naki Tezel'in derlediği masallar örneğinde çalışmıştır. Bu ve benzer araştırmalar Türk dünyası hayvan masalları evrenini örnekleyecek nitelikte olmayıp belirli bir bölgeye yahut yazara ait derlemelerin yer aldığı masallardan oluşmaktadır. Ayrıca söz konusu incelemelerde masalların türleri açısından bir ayırım yapılmayıp her türdeki halk masalının araştırmalara dâhil edildiği görülmüştür. Hazırladığımız bu araştırmada ise incelenen masallar hayvan masalları özelinde Türkçenin konuşulduğu coğrafyalardan derlenen masallardan oluşmaktadır. Hem söz zenginliği, hem masalarda taşınan iletiler hem de değerler eğitimi açısından yapılan incelemenin alan yazındaki bu ihtiyacı karşılaması, konu hakkında daha sonra çalışacak araştırmacılara fayda sağlaması beklenmektedir.

Türk coğrafyasından derlenen hayvan masalları evreninden seçilen örneklerde yapılan incelemede oluşturulan birinci örnekte 36 hayvan masalı içinde muhtelif dağılımda tekrar eden 571 deyim masal başına ortalaması hesaplandığında 15,86 deyim sayısına ulaşılması tek başına Türk hayvan masallarının bile, anadili eğitiminde söz varlığını zenginleştirme açısından dikkate değer bir deyim kaynağı olduğunu göstermektedir denilebilir. Derlenebilmiş olan Türk dünyası hayvan masallarının gündelik hayatın kelime ve tümce yapısıyla okuyucusuna hitap etmesinin, genç bireylerin dil gelişimine katkı sağlaması beklenir. Diğer metin türleriyle mukayese edildiğinde, - genellikle- nispeten kısa olan hayvan masallarının genç okuyucuları fazla sıkmadan okuma zevki de kazandırması umulmaktadır.

Tablo.4.6.'da belirtilen iletilerin frekans değerlerine bakıldığında masal türünün genel karakteristiği olan "iyilerin ödüllendirilip kötülerin cezalandırılması gerektiği" iletisi, masal başına düşen en yüksek frekans değerinde (8) tespit edilmiştir. İkinci en yüksek

frekansta, bencil olan cezasını, olmayanlar karşılığını alır; üçüncü en yüksek frekansa sahip olan arkadaş seçiminin, dostluğun dürüstlüğün önemi ve kendinden güçsüzlere zorbalık edenin cezasını çekmesi gerektiği iletileri temel adalet duygusunun kazandırılması, toplumsal düzenin, sadakat ve güven duygularının kazandırılması açısından önemlidir.

Schwartz Değerler Ölçeği kriterlerine göre yapılan incelemede 42 masalda 180 değer elde edilmiştir. Bu yönüyle Türk Dünyasından derlenen hayvan masallarının, Millî Eğitim Bakanlığının yayımladığı 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programının perspektifini oluşturan değerlerin aktarımı açısından önemli metinler olduğu görülmüştür. Yapılan sıralamada %51 ile en yüksek dilim iyilikseverlik değerine düşerken evrensellik değeri %24 ile ikinci, uyma değeri %20 ile üçüncü sırada yer almıştır. İlk üç değer iyilikseverlik, evrensellik ve uyma değerlerinden oluşması hayvan masallarının bireyin ve toplumun ahlaki gelişimine katkı sağlayacak içeriğe sahip metinler olduğunu göstermektedir.

5.2. ÖNERİLER

Hem içerdiği iletiler ile ahlâk gelişimine sağlayacağı katkı hem de deyimlerin bağlam içinde kazanacağı anlamları örneklemesi, öğretmesi açısından hayvan masallarının ilköğretim Türkçe ders materyali olarak daha fazla kullanılmasının hem de yabancılara Türkçe öğretimi için de kaynak olarak seçilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Hazırlanacak ilköğretim Türkçe ders kitaplarında(bkz. **Tablo 4.1**) derin bir birikime ve yüzlerce halk masalına sahip Türk halk edebiyatı ürünlerinden hayvan masallarının daha fazla tercih edilmesi gelişim sürecindeki çocukların millî manevî duygularının gelişimi açısından daha faydalı olabilir.

Türk Dünyası hayvan masallarının nispeten kısa ve anlaşılır olan olay örgüsü, sınırlı sayıdaki varlık kadrosu ilköğretim çağındaki çocukların ilgileri de düşünüldüğünde bu metinlerin bilhassa sınıf ortamlarında dramatizasyona elverişli metinler olduğu da söylenebilir. Bu açıdan söz konusu hayvan masallarından uygun olanları sınıf ortamında canlandırılarak öğrencilerin masaldaki değerleri içselleştirmesi sağlanırken öğrencilerin özgüven duygularının gelişimine de katkı sağlanabilir.

Sahip olduğu dil zenginliği, barındırdığı iletiler ve içerdiği değerler bakımından dűşünüldüğünde Türk Dünyasından derlenen hayvan masallarının genç kuşakların millî ve evrensel değerlere sahip bireyler olarak yetiştirilmesinde kullanılması gereken metinler olduğu düşünölmektedir.

KAYNAKÇA

- Aarne, A. (1914). *Übersicht der Märchenliteratur*. Hamina:Finlandiya Bilimler Akademisi.
- Aksan, D. (2004). *Türkçenin Sözcük Varlığı*, Ankara: Engin.
- Aksan, D. (2007). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara:Türk Dil Kurumu.
- Alptekin, A. B. (2002). *Taşeli Masalları*. Ankara: Akçağ.
- Alptekin, A. B. (2005). *Hayvan Masalları*. Ankara: Akçağ.
- Anar, S. (1983). Değerlerin Sosyolojik Açından İncelenmesi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 82, 8-44.
- Arslantürk, Z. ve Amman, T. (2000). *Sosyoloji*. İstanbul: Kaknüs.
- Bakırcı, N. (2004). *Türk Dünyası Coğrafyasında Tespit Edilmiş Hayvan Masalları Üzerine Bir İnceleme*. (Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Baş, B. (2012). Türk Masallarının Söz Varlığı Üzerine Bir Değerlendirme. *Millî Folklor*, 93, 125-134.
- Birinci N. (1985). *Türk Edebiyatı Ansiklopedisi*, İstanbul: Tercüman Gazetesi.
- Boratav, P. N. (1955). *Contes Turcs*. Paris:Erasmé.
- Boratav, P. N. (1969). *100 Soruda Türk Halk Edebiyatı*. İstanbul:Gerçek.
- Boratav, P. N. (2017). *Az Gittik Uz Gittik*. Ankara: İmge.
- Çelik, T. (2018). The Transfer of Tradition into the Contemporary World: Turkish Folk Stories. *Universal Journal of Educational Research*, 6 (5), 960-969. doi:10.13189/Ujer.2018.060517
- Demirtaş, T. (2012). *Değerler Eğitiminde Edebi Ürünlerden Yararlanma: Nasreddin Hoca Fıkraları*. (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Dilmaç, B. ve Bircan, H. H. (2014). *Değerler ve Değerler Psikolojisi*. Ankara: Pegem A.
- Dilmaç, B. ve Ulusoy, K. (2012). *Değerler Eğitimi*. Ankara: Pegem A.

- Erdem, A.R. (2003). Üniversite Kültüründe Önemli Bir Unsur: Değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1(4), 55-72.
- Ermekbaeva, N. (2014). *Halk masallarının çocuk eğitimindeki rolü (Kırgız halk masalları örneğinde)*. (Yüksek Lisans Tezi). Ardahan Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ardahan.
- Fichter, J. (2006). *Sosyoloji Nedir*. Nilgün Çelebi (Çev.). Ankara: Anı.
- Gözaydın, N. (1985). Çocuk ve Folklor. *Türk Dili Dergisi*, 34 (400), 326-352.
- Günay, U. (1979). Çocuk Eğitimi ve Masallar. *Divan*. 1 (8), 17.
- Güngör, Erol. (2010). *Değerler Psikolojisi Üzerinde Araştırmalar*. İstanbul: Ötüken.
- Hayvan Masalı. (1981). *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi* içinde (C.4, s.184). İstanbul: Dergah.
- Huiyu, G. (2018). A Study on the Educational Strategy of Using Folktales in Kindergarten. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, vol. 264 <https://download.atlantis-pess.com/article/25906295.pdf>
- Kantarcıoğlu, S. (1991). *Öğretmen Kitapları Dizisi-Eğitimde Masalın Yeri*. Ankara: Milli Eğitim.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Kavcar, C. (1982). *Edebiyat ve Eğitim*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Kıraç, E. (1997). Masalarda Rasyonalite Problemi. *Milli Folklor*, 5 (39), 45-48.
- Kúnos, İ. (1896). *Turkish Fairy Tales and Folk Tales*. London: A. H. Bullen.
- Kurt, İ. (2012). Toplumsallaşma Sürecinin 'Toplumsanallaşma' Bağlamındaki Yolculuğu. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 1-10.
- Kuşdil, M. E. ve Kağıtçıbaşı, Ç. (2000). Türk Öğretmenlerin Değer Yönelimleri ve Schwartz Değer Kuramı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 15(45), 59-76.
- Masal. (2002). *Kâmûs-ı Türkî* içinde (12. Baskı. C.1-2, s.1355). İstanbul: Çağrı.
- Masal. (2011). *Türkçe Sözlük* içinde (11. Baskı. s.1630). Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Mesel. (1973). *Osmanlıca Türkçe Sözlük* içinde (5. Baskı. s.449.). İstanbul: İnkılâp ve Aka.

- Öner M., Kanak M. (2017). Teaching values with stories and tales in the preschool Period, *Journal of Education and Practice*, 8 (30).
<https://iiste.org/Journals/index.php/JEP/article/view/39287/40395>
- Öner, B. (2019). *Elâzığ Masallarından Seçilmiş 15 Masalın Yeniden Yazımı ve Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özcan, E. (2017). *Türk Dünyası Masallarının Değerler Eğitiminde Kullanılabilirliği*, (Yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Özkan, P. (2014). *Hatay (Antakya) Masallarının Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi*, (Yüksek lisans tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Seyidoğlu, B. (1977). Masal ve masal anlatanlar. *Yağmur*, 1 (6) Eylül, 48.
- Şirin, M. R. (2000). *99 Soruda Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı.
- Temel, E. K. (2012). *Davranış Bilimleri*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi.
- Tezel, N. (1953). *Contes Populaires Turcs*. İstanbul: Milli Eğitim Vakfı.
- Tezel, N. (2014). *Türk Masalları*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat.
- Thompson, S. (1964). *Motif Index of Folk-Literature*. London: Bloomington.
- Thomsen, G. T.(1903). The Elementary School Teacher. *The University of Chicago Press*, 4(3), 161-167.
- Tural, K. S. (1988). *Kültürel Kimlik Üzerine Düşünceler*. Ankara: Kültür ve Turizm - Bakanlığı.
- Tümen, T. (2018). *Naki Tezel'in Masalları ve Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Yalçın, A. ve Aytaş, G. (2003). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Akçağ.
- Yavuz, M. H. (2009). *Masallar ve Eğitimsel İşlevleri*. İstanbul: Ürün.
- Yazıcı, M. (2014). Değerler ve toplumsal yapıda sosyal değerlerin yeri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24 (1), 209-223.

EKLER

EK 1.

ETİK İZİN VE ONAY TALEBİ

2 ileti

abdullahmutlu <abdullahmutlu@gmail.com>
Alıcı: mekusdil@uludag.edu.tr

19 Temmuz 2020 13:28

İyi günler Sayın Hocam,
Ben, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Abdullah MUTLU.
"Türk Dünyası Hayvan Masallarının Değerler Aktarımı Bakımından İncelenmesi" konulu yüksek lisans tez çalışmamda izniniz olursa;

Kuşdil, M. E. & Kağıtçıbaşı, Ç. (2000). Türk öğretmenlerin değer yönelimleri ve Schwartz Değer Kuramı. Türk Psikoloji Dergisi, 45, 59-76.

kaynağındaki çalışmanızda yer alan ölçek ve görselleri kaynak belirtip referans göstererek kullanmak istiyorum.

Saygılarımla iyi günler dilerim.

--
Abdullah Mutlu
Ahi Evran Üniversitesi
Türkçe Eğitimi Yüksek Lisans Öğr.
Ö.N: 171175001
544 838 39 20

M. Ersin KUŞDİL <mekusdil@uludag.edu.tr>
Alıcı: abdullahmutlu <abdullahmutlu@gmail.com>

19 Temmuz 2020 20:16

Sayın MUTLU,
Sözünü ettiğiniz çalışma ve içindeki unsurları kendi çalışmalarınızda kullanmanızda bir sakınca bulunmamaktadır.
Başarılar dilerim.
Prof. Dr. M. Ersin KUŞDİL

abdullahmutlu <abdullahmutlu@gmail.com>, 19 Tem 2020 Paz, 13:29 tarihinde şunu yazdı:

[Alıntılanan metin gizlendi]

--

++++
Prof. Dr. M. Ersin KUŞDİL
Uludağ Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi
Psikoloji Bölümü
Nilüfer/Bursa
Tel: 0224 294 18 72
Faks: 0224 294 19 95
E-Posta: mekusdil@uludag.edu.tr
++++

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı, Soyadı : Abdullah MUTLU
Doğum Yeri ve Yılı : Aksaray / 1982
Yabancı Dili : İngilizce
E-posta : abduhahmutlu@gmail.com

Eğitim Durumu

Lisans : Selçuk Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği / Anadolu Üniversitesi
Türk Dili ve Edebiyatı

Yüksek Lisans: AEÜ, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi

Mesleki Deneyim

Afyonkarahisar / Çay Türkçe Öğretmeni	2009 – 2013
Aksaray / Ortaköy AİHL TDE Öğretmeni	2013 – 2014
Aksaray /Mustafa Yazıcı Ort. Türkçe Öğrt.	2014 – 2018
Aksaray/Gülağaç İHO Okul Müdürü V.	2018 – 2019
Aksaray / Aksaray Ortaokulu Müdür V.	2019 – (Halen)

Yayımlar : *Türk Hayvan Masallarında İletiler*, 2. Uluslararası BEYDAĞI Sosyal ve Beşeri Bilimler Kongresi Malatya : 10-12 Nisan 2020